A KISKUNFÉLEGYHÁZI ÉS KISKUNMAJSAI JÁRÁS FOGLALKOZTATÁSI STRATÉGIÁJA ÉS AKCIÓTERVE

Felülvizsgálat: 2021. február

KÉSZÜLT A „KISKUNFÉLEGYHÁZI ÉS KISKUNMAJSAI JÁRÁSI FOGLALKOZTATÁSI PAKTUM" CÍMŰ, TOP 5.1.2-16-BK1-2017-00007 AZONOSÍTÓSZÁMÚ PROJEKT KERETÉBEN

2018-2021

Tartalom

1. Stratégiai alapelvek, vezetői összefoglaló 4
2. Térségi foglalkoztatási helyzetfeltárás és helyzetelemzés 5
2.1. Járás földrajzi lehatárolása 5
2.2. A járások településszerkezete, közlekedési helyzete 15
2.3. A megye és a járás gazdasági jellemzői 22
2.4. Munkaerő piaci jellemzők Bács-Kiskun megyében és a Kiskunfélegyházi, Kiskunmajsai Járásokban 26
2.5. Helyzetelemzés 31
2.5.1. Kitekintés: Magyarország 31
2.5.2. Kitekintés: Bács-Kiskun megye 32
2.5.3. Összefoglaló helyzetértékelés 38
2.5.4. Igényfelmérések eredménye 41
3. Térségi foglalkoztatási stratégia, horizontális szempontok érvényesülése 48
3.1. Illeszkedés az EU 2020 stratégiához 48
3.2. Illeszkedés az országos foglalkoztatási stratégiához 51
3.3. Illeszkedés a megyei foglalkoztatási stratégiához 53
3.4. Horizontális szempontok érvényesülése, területi különbségek csökkentése 57
4. Jövőkép, célrendszer és fejlesztési prioritások 61
4.1 Jövőkép és stratégiai célok 61
4.2. Fejlesztési prioritások meghatározása 63
4.2.1. Munkaerő-piaci hozzáférés a munkakeresők és az inaktív személyek számára, munkaerő utánpótlás - prioritás 63
4.2.2. Munkahelyek minőségi fejlesztése - prioritás: 64
4.2.3. Foglalkoztatási partnerség fejlesztése - prioritás 64
5. Együttműködések 67
5.1. A partnerek által aláírt Együttműködési megállapdás 67
6. Akcióterv 68
6.1. Munkaerő biztosítása 68
6.2. A munkaerő-piaci igényeknek megfelelő oktatás, képzés biztosítása 69
6.3. Működő partnerség 69
6.4. Egyéb a célok elérését szolgáló beavatkozások 69
6.5. Paktum szervezet és humánerőforrásának bemutatása 71
6.5.1. Paktum szervezet bemutatása 71
6.6. Humánerőforrás bemutatása 74
6.7. Ütemterv és pénzügyi terv 78
6.7.1. Megvalósítási időszak 78
5.7.2. Fenntartási időszak 81
7. A Stratégia megvalósításának nyomon követése 82
8. A stratégia megvalósításának értékelése 83
9. Foglalkoztatási Paktum működésének eredményei, hatásai, lehetséges indikátorai 84
10. A fejlesztési prioritásokhoz illeszkedő projekttervek 91
10.1. Inaktív álláskeresők elérése, bevonása 91

10.2. Az igazolt munkaadói igény alapján kialakított képzési, szakképzési kínálat 94
10.3. Valamennyi releváns gazdasági ágazatra kiterjedő partnerség létrehozása, a paktum céljainak tudatosítása a részt vevő szervezetekben 96
11. Összefoglalás 97

1. Stratégiai alapelvek, vezetői összefoglaló

A foglalkoztatási stratégia és akcióterv célja, hogy keretet adjon Kiskunfélegyházi és Kiskunmajsai járás foglalkoztatási és gazdaságfejlesztési célú törekvéseinek összehangolásához, iránymutatásul szolgáljon a térségi szereplők, különösen pedig a létrejövő foglalkoztatási paktum tevékenységéhez, hozzájáruljon a megyei foglalkoztatási színvonal növeléséhez a helyi lakosság jólétének növelése érdekében a Kiskunhalasi és Kiskunmajsai Járásokban.

A stratégia megvalósítása szoros összhangban van a foglalkoztatási paktumok megyei rendszerével, amely kétszintű együttműködési hálózatok kialakítását célozza: járási, megyei, illetve a megyék mellett a megyei jogú városok paktumok rendszeréből áll össze, a megyei foglalkoztatási paktum vezető, ernyőszervezeti jellegű szerepe mellett.

A stratégia – a foglalkoztatási paktummal összhangban – a munkaerőpiac keresleti oldaláról irányából közelíti a foglalkoztatási kérdéseket. **A stratégia közvetlen célcsoportjába tartoznak a munkaadók, az álláskeresők, a munkavállalók és a munkaerőpiactól jelenleg távol maradó, potenciális munkavállalók, valamint a munkaerőpiacot befolyásolni képes további partnerek.** Közvetett célcsoport a megye lakossága.

A stratégia alkotásának időpontjában az országot és a megyét is gazdasági és foglalkoztatottsági fellendülés jellemzi. A munkáltatóknak a munkaerőhiány problémájával, és a dolgozóik megtartásának kihívásával kell szembenézniük, miközben az álláskeresők összetétele egyre kevésbé igazodik a munkaerő-piaci igényekhez. A foglalkoztatási stratégia feladata ezért az álláskeresők felkészítése mellett a munkaerő-piaci szempontból passzív rétegek bevonására való törekvés, ezzel párhuzamosan pedig a kereslet és kínálat egymásra találásának akadályainak felszámolása.

A stratégiai dokumentum keretében feltérképezésre került a releváns európai uniós, hazai és megyei szak- és fejlesztéspolitikai környezet. A statisztikai adatok, a helyi foglalkoztatók és álláskeresők igényfelméréseire alapozva részletes elemzés készült a társadalmi-gazdasági helyzetről. Ezzel összhangban került kidolgozásra, a 2018-2021-as időszakra jövőképe, továbbá a megvalósításhoz iránymutatást adó célrendszer, valamint a prioritások, beavatkozások rendszere.

A célok-prioritások-intézkedések mellett részletes akcióterv is kapcsolódik a foglalkoztatási stratégiához, amely a források feltérképezése mellett a megvalósítás ütemezését is meghatározza. A foglalkoztatási stratégia keretében meghatározásra került a végrehajtás intézményrendszere, valamint a foglalkoztatási együttműködés tevékenységeinek értékelési és felülvizsgálati rendszere.

A stratégiai tervezés során a következő alapelvek mentén kerültek meghatározásra és kidolgozásra a célok és a foglalkoztatási akcióterv:

Munkaadói igényekre reagál: a foglalkoztatási stratégia – szakítva a foglalkoztatáspolitika jellemző kínálati oldali megközelítésével – a munkaerő-piaci keresleti oldaláról, a munkáltatói igényekre alapoz.

Részletes helyzetelemzésen alapul: a stratégiai tervezést egy részletes helyzetelemzési és igényfelmérési folyamat előzi meg. TOP 5.1.2-16-BK1-2017-00007 Kiskunfélegyházi és Kiskunmajsai járás foglalkoztatási stratégiája és akcióterve 2018-2021.

Figyelembe veszi a területi különbségeket: a megalapozó vizsgálatok eredményeképp a stratégia egyszerre átfogó jellegű és veszi figyelembe a területi különbségek szerinti igényeket.
Széleskörű részvétel mellett kerül kidolgozásra: a stratégia a térségi foglalkoztatáspolitika szempontjából releváns csoportok bevonása mellett készül.
Illeszkedik az országos, megyei és helyi fejlesztési célokhoz: a foglalkoztatási stratégia a Kiskunfélegyházi és Kiskunmajsai járásra vonatkozó célokat tartalmaz, ugyanakkor nem tekinthet el a tágabb és szűkebb tervezési környezetétől. A foglalkoztatási stratégia kidolgozása során törekedni kell az EU-s, hazai, megyei és a megyei jogú városok fejlesztési céljaihoz való illeszkedésre, a szinergikus hatások kiaknázására.
Reálisan megvalósítható: egy stratégia akkor éri el céljait, ha a megvalósításához szükséges humán- és pénzügyi kapacitások rendelkezésre állnak, időbeli ütemezése reális.

A Foglalkoztatási Stratégia célja, hogy iránymutatást adjon a foglalkoztatás terén meghatározó szereplők részére a Kiskunfélegyházi és Kiskunmajsai járások területén a foglalkoztatás színvonalának növelése, valamint az inaktivitás és a munkanélküliség mérséklése érdekében. A Foglalkoztatási Stratégia tartalmazza azokat a kitörési pontokat, amelyeket a Foglalkozatási Paktum aláírói közös célnak tekintenek, és amelyek megvalósításának segítése a paktum menedzsment szervezet feladata lesz.

2. Térségi foglalkoztatási helyzetfeltárás és helyzetelemzés

2.1. Járás földrajzi lehatárolása

A Kiskunfélegyházi és a Kiskunmajsai járás együttműködését szomszédos földrajzi elhelyezkedésük, méretük mellett indokolja az is, hogy a két járás szinte egész területe (Gátér kivételével) a Homokhátság területén helyezkedik el, így sok szempontból hasonló problémákkal küzdenek. A fejlesztéssel érintett járások a Dél-alföldi régióban, azon belül Bács-Kiskun megyében helyezkednek el.

Dél-alföldi régió

Terület: 18 337 km^2
Lakónépesség: 1 308 470 fő (2010)
Régióközpont: Szeged
Megyék: Bács-Kiskun, Békés, Csongrád

Kistérségek
Bács-Kiskun megye: Bácsalmási, Bajai, Jánoshalmai, Kalocsai, Kecskeméti, Kiskőrösi, Kiskunfélegyházai, Kiskunhalasi, Kiskunmajsai, Kunszentmiklósi
Békés megye: Békéscsabai, Békési, Gyulai, Mezőkovácsházai, Orosházi, Sarkadi, Szarvasi, Szeghalomi
Csongrád megye: Csongrádi, Hódmezővásárhelyi, Kisteleki, Makói, Mórahalmi, Szegedi, Szentesi

Forrás: KSH

Települések száma: 254
Megyei jogú városok: Kecskemét, Békéscsaba, Szeged, Hódmezővásárhely

Általános földrajzi leírás

A dél-alföldi régió az ország délkeleti és déli részén, a Bács-Kiskun, Békés és Csongrád megyék által lefedett területen helyezkedik el. Az ország legnagyobb kiterjedésű régiója. Területének jelentős része természeti és táji értékekben gazdag adottságú síkság, melynek tengerszint feletti magassága sehol sem haladja meg a 200 métert.

A dél-alföldi régió az ország harmadik legnépesebb régiója, népsűrűségét tekintve azonban Dél-Dunántúl után a legalacsonyabb értékkel bír (71,3 fő/km^2). A népességcsökkenés folyamatos, bár nem egyenletes mértékű és területileg is eltérő.

Természet- és tájföldrajzi adottságok

A dél-alföldi régió síkvidéki jellege ellenére változatos terület. Alapvetően hat középtáj osztozik a területén: Duna menti síkság, Duna-Tisza közi homokhát, Bácskai-síkvidék, Alsó-Tisza-vidék, Körös-Maros köze, Berettyó-Körösvidék és a Nagykunság. A régió földterületének nagy része főként mezőgazdasági hasznosításra alkalmas, leginkább a nagyüzemi gabonatermesztés jellemzi a területet.

Település földrajzi jellemzők

A települések számát (254 település, mely országos viszonylatban a legalacsonyabb egy régión belül) és a régió területét (az ország legnagyobb kiterjedésű régiója) tekintve, ez a régió az ország legritkább településhálózatával rendelkezik. 47 városával ugyanakkor a Dél-Alföld az Észak-Alföldet követően a második legvárosiasabb régiója az országnak. Településszerkezetét leginkább a tanyákkal körülvett mezővárosok és óriásfalvak alkotják. Az aprófalvakban és a kisfalvakban élők aránya nagyon alacsony (2,5%). A lakosság legnagyobb része (44,7%) a 2 000-10 000 fős nagy- és óriásfalvakban, valamint a 20 000-50 000 lakosú mezővárosokban (21,3%) koncentrálódik. Magyarország legkiterjedtebb tanyarendszere

ebben a régióban található. A 2001-es népszámláláskor a külterületi lakosság száma 124 844 fő volt, mely az ország összes külterületi lakosságának 42%-át jelentette.

Régión belüli fejlettségi különbségek

A dél-alföldi régió 25 statisztikai kistérsége közül 7 (Jánoshalmai, Bácsalmási, Kisteleki, Mórahalomi, Mezőkovácsházi, Sarkadi, Szeghalomi) tartozik az ország 48 leghátrányosabb kistérsége közé. A régión belüli térszerkezet vázát nem a statisztikai kistérségek, hanem más rendezőelvek mentén kialakuló, viszonylag homogén településcsoportok képezik. Ilyenek a megyeszékhelyek (illetve részben Baja), szomszédos városaik és szuburbanizálódó övezeteik együtteséből formálódó agglomerációk, melyek a régió legnagyobb kiterjedésű, összefüggő, dél-alföldi viszonylatban fejlett, erősebben urbanizálódó, dinamikus terei. A kecskeméti település-együttes a megye népességének 26%-át tömöríti, ebből a nagyváros egymagában egyötödét. A békési megyeszékhelyen csak minden hatodik megyei lakos él, de a közép-békési centrum (Békéscsaba, Békés, Gyula) együttesen már a megye lakosságának 30, a teljes település-együttes pedig 40%-át adja. Szeged súlya a megyéjében kiugró (a népesség 38 %-a él itt), település-együttese a megye lakosságának közel felét tömöríti, a közeli Hódmezővásárhellyel együtt arányuk a 60%-ot közelíti. A fejlettség komplex mutatója alapján dél-alföldi viszonylatban igen fejlettnek minősített települések csoportja egyértelműen kijelöli a legnagyobb, valamint a tradicionális közép- és kisvárosok körét. Közéjük tartozik: Szeged, Békéscsaba, Gyula, Orosháza, Baja, Kalocsa, Kecskemét, Hódmezővásárhely, Szentes és Szarvas. A legmagasabb iskolai végzettséggel rendelkező lakosság többsége él ezekben a városokban él.

Természeti és kultúrtörténeti értékek

A térség természeti környezetének meghatározói a Duna, a Tisza és a hozzá kapcsolódó folyók, holtágak, és a védett területek. Ezek egyrészt lehetőséget adnak a zöldfolyosó-rendszerek kialakítására, másrészt rekreációs potenciált is képviselnek. A Dél-alföldi régió területének több mint 7%-a áll természetvédelem alatt. A régióhoz tartoznak a Kiskunsági Nemzeti Park, a Körös-Maros Nemzeti Park és a Duna-Dráva Nemzeti Park egyes területei, melyek együttesen az ország összes nemzeti park területének 21%-át adják. Az országos jelentőségű védett területek együttes nagysága az országos érték közel 25%-a.

Bács-Kiskun megye elhelyezkedése

Forrás: WIKIPÉDIA

Bács-Kiskun megye az Alföldön, a Duna-Tisza közén helyezkedik el. Nyugatról nagyrészt a Duna vonalán haladva Baranya, Tolna és Fejér megyék, északról Pest megye, keletről Jász-Nagykun-Szolnok és Csongrád megyék határolják, délről pedig a Horvátországgal és Szerbiával közös országhatár szegélyezi. Az ország legnagyobb területű, észak-déli irányban elnyúló megyéje. Ebből adódóan északi térségei a centrális elhelyezkedés, valamint a főváros viszonylagos közelségének előnyeit élvezik, ugyanakkor a megye déli része kiesik ebből a vérkeringésből, amit sem az országhatár, sem pedig Szeged viszonylagos közelsége nem tud ellensúlyozni.
Bács-Kiskun megyében – az Alföld más térségeire is jellemzően – a települések szórtan helyezkednek el, száz km2-es körzetben az országos 3,4-gyel szemben mindössze 1,4 település található. Átlagos lélekszámuk azonban magasabb: az Alföldön, így a Duna-Tisza közén sem jellemzőek a törpefalvak, a települések közel kétharmada 1–5 ezer főt számlál. A sajátos történelmi körülmények és természeti adottságok következtében azonban a megye lakosságának jelentős része még ma is külterületen él. Arányuk a 2011. évi népszámlálás idején meghaladta a 14%-ot, miközben az országos átlag alig 3%-ot ért el.

A települések megoszlása népességnagyság-kategóriák szerint, 2013. január 1

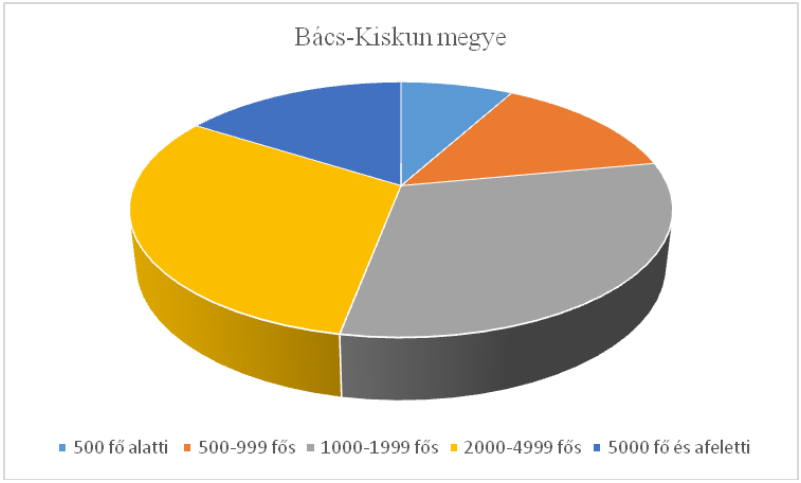

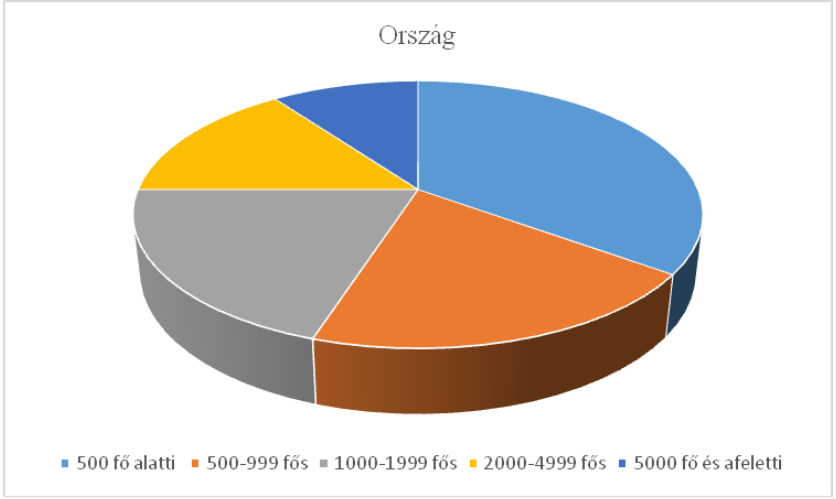

Forrás: KSH http://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/idoszaki/regiok/mesz/03_ba.pdf alapján saját szerkesztés

A megye egész területe síkság, a felszín azonban valamivel változatosabb, mint az Alföld más vidékein. Ez a heterogenitás, valamint a kisléptékű mozaikosság a megyében szinte valamennyi tényező – mind a természeti, mind a társadalmi településkörnyezeti rendszeralkotó elemek esetében – fellelhető.
A népesség a megye 119 településén él, melyből 22-nek van városi jogállása, így – a jelenlegi közép-európai urbanizációs trendekhez hasonlóan – a lakosság több mint kétharmada városlakó. A megye területére jutó népességarányból következik az országos átlagnál lényegesen alacsonyabb népsűrűsége (62 fő/km2), mely azt eredményezi, hogy az Európai Unió által is alkalmazott OECD besorolás alapján vidéki térségnek minősül. A megye jellegzetes, európai viszonylatban is sajátos településtípusa a tanya, mely az országon belül e térségben a legelterjedtebb, hazánk 280 tanyás településéből 62 Bács-Kiskun megyében található, mely adat a térség vidéki jellegét tovább erősíti. Mind a gazdasági, mind a társadalmi mutatók tekintetében jelentős egyenlőtlenségek jellemzik Bács-Kiskun megyét. Míg a megye déli részén országos viszonylatban is elmaradott területek találhatók, a megyeszékhely Kecskemét az egyik legdinamikusabb fejlődő magyar város. Komplex mutatók alapján a 290/2014. (XI. 26) Korm. rendelet szerint 10 járása (a Kecskeméti kivételével az összes) tartozik a kedvezményezett járások közé, ebből kettő (Jánoshalmi és Bácsalmási) komplex programmal fejlesztendő járás.

Környezeti adottságok

A megye adottságait alapvetően meghatározzák a természeti jellemzők. Az éghajlat kontinentális, az érintett Duna-Tisza közi táj egyike az ország napfényben leggazdagabb területeinek, az évi napsütéses órák száma a legtöbb helyen meghaladja a 2000 órát. A magas napfénytartam, a 10-10,5 °C-os évi középhőmérséklettel európai mértékkel szemlélve is ideálisan jó feltételeket teremt több mezőgazdasági ágazat számára, valamint a napenergia kiaknázására. Ezzel ellentétben a csapadékviszonyok nem túl kedvezőek, a megye legnagyobb részén évente mindössze 500-550 mm csapadék hull, ráadásul a csapadék időbeli és területi eloszlása meglehetősen egyenetlen. A legkevesebb esőt, sokéves átlagban, az alacsony fekvésű Tisza-völgy menti keleti részek kapják, ahol a csapadék értéke nem éri el az 500 mm-t. Részben ennek jól érzékelhetők a klímaváltozás kedvezőtlen hatásai. A múlt század utolsó harmadához viszonyítva a déli határtérségekben, több mint 100 mm-rel csökkent a csapadék mennyisége, ami a megyére jellemző – az országos átlagnál is súlyosabb – vízhiányt még tovább fokozza.

Míg az ESPON 2011-es májusi jelentése szerint a klímaváltozás várható negatív hatása a térségben kevésbé lesz magas, a legtöbb tudományos kutatás és jelentés (pl. FAO; IPTS) szerint a Kárpát-medence ezen régióiban az elmúlt években „egyre fokozódó víztelenedési folyamatok figyelhetők meg”, az európai vegetációs térképek szerint pedig a térség a sztyeppesedés egyértelmű jeleit mutatja. A szárazodás, az aszály, a szélsőséges időjárási jelenségek gyakoriságának megnövekedése (viharok, rövid idő alatt hulló nagy mennyiségű csapadék, jégesők), a térség hidrológiai egyensúlyának megbomlása, valamint a változások

előre nem látható következményei jelentős terheket jelentenek az itt élő társadalmi közösségek számára, ráadásul – a prognózisok szerint – a jövőben ez a fajta kiszámíthatatlanság csak fokozódni fog. Mind a lakosságnak, mind a vállalkozási szférának, a gazdasági szereplőknek fel kell tehát készülniük, hogy a jövőben fokozottabban kell alkalmazkodni a változó éghajlati körülményekhez és az ezzel együtt járó folyamatokhoz.

A térség környezeti értékeinek sorában meg kell említeni a geológiai szerkezet és a kőzettani sajátosságok révén kialakult – országos viszonylatban is említésre méltó – szénhidrogénvagyont (a megye középső és dél-keleti részén (Szank-Zsana-Kiskunhalas térségében), a feltárt termálvizeket, valamint a geotermikus adottságokat. A földhő-energia szempontjából a középső és a keleti tájegységek adottságai a legkedvezőbbek, míg a porózus medencebeli termálvíztestek Bács-Kiskun nagy részét érintik. Egyes települések környékén a termál kutak vízhőmérséklete 75 C feletti (Tiszakécske), míg a megye más térségében 35-50 °C hőmérsékletűek. A megye – nemzetközi érdeklődésre is számot tartó – idegenforgalmi vonzereje részben az említett termálvagyonnak, másrészt a természeti-táji értékeknek és a településkörnyezeti adottságoknak köszönhető.

A Kiskunfélegyházi és a Kiskunmajsai járás együttműködését szomszédos földrajzi elhelyezkedésük, méretük mellett indokolja az is, hogy a két járás szinte egész területe a Homokhátság területén helyezkedik el, így sok szempontból hasonló problémákkal küzdenek. A fejlesztéssel érintett járások a Dél-alföldi régióban, azon belül Bács-Kiskun megyében helyezkednek el.

Dél-alföldi régió

A Dél-Alföld elsődlegesen az újszerű, minőségi megoldások régiójaként jelenik meg, ahol a gazdasági fejlődés az innováción és az együttműködésen alapul, támaszkodva a kedvező természeti adottságokra, valamint a gazdasági, társadalmi és kulturális hagyományokra is. A régió a fejlett, nagy hagyományokkal rendelkező felsőoktatási centrumainak és a kutatás-fejlesztés bázisainak adottságaira épít, valamint kiaknázza a régió mind Magyarországon, mind Európában elfoglalt sajátos földrajzi helyzetéből adódó lehetőségeket a gazdasági és társadalmi kapcsolatok területén. A természeti adottságok fenntartható fejlesztése kellemes és egészséges környezetet biztosít a régióban élők és az ide látogató turisták számára egyaránt.

Az itt élő emberek szorgalmukkal, hozzáértésükkel évszázadokon keresztül kiváló minőségű mezőgazdasági termékeket hoztak létre. Napjainkban a kedvező földrajzi helyzetükben bízva, szorgalmukra építve, megteremtve a magas szintű képzés feltételeit, próbálják boldogulásukat segíteni, a jövőt építeni.

A dél-alföldi régió gazdasági szerkezetét is jelentős mértékben meghatározta a térség történelme és a természeti adottságok. A gazdaság szerkezete sokrétű, amelyből kiemelkedik a történelmi hagyományokkal rendelkező mezőgazdaság, és az élelmiszeripar. A Dél-Alföld sokat köszönhet a mezőgazdaságnak. A klíma és a talajadottságok azt eredményezték, hogy az elmúlt századokban a mezőgazdálkodás alakíthatta döntően ennek a vidéknek az életét és

sokszínű arcát. A régió népességének közel harmada folytat mezőgazdasági tevékenységet, területének nagy része mezőgazdasági művelés alatt áll. Jelentős fejlődésen ment keresztül az energia ipar, mely a területen talált szénhidrogén kitermelésére és részleges feldolgozására épült, így a régió az átlagosnál magasabb energia igényű ipari szektorokat is képes kielégíteni.

A dél-alföldi régió gazdaságának kialakulásában lényeges szerepet játszottak a természeti adottságok és a vidék történelme.
A régió nyugati térségében elterülő homokos talaj, valamint az országos átlagot meghaladó mértékben jellemző napsütéses órák száma tovább szélesíti a mezőgazdaság lehetőségeit, teret biztosítva a szőlő- és gyümölcstermesztésnek. Az élelmiszeripar mellett jelentős a mezőgazdasági gépgyártás, valamint az itt található építőipari ásványkincsek alapján (agyag, homok, kavics) országos jelentőségű a tégla-, a cserép- és az üveggyártás is. A korábban megkezdett öblösüveg-gyártás mellett a síküveg előállítása is megjelent. A régióban található földgáz és kőolaj kitermelés az országos kitermelés jelentős részét alkotják.

Hazánkban jelentős térnyerést értek el az ipari parkok az utóbbi években. Befektetési szempontból a mindinkább kiépített infrastruktúrával, illetve az ezt hatékonyan kiegészítő szolgáltatások biztosításával rendelkező ipari parkjaink kelhetnek versenyre vetélytársaikkal a befektetők vonzása terén. Míg az ipari parkok az adott térség fejlettségétől függetlenül, gyakorlatilag az egész országot behálózzák, addig a vállalkozási övezetek működése egyértelműen a kevésbé fejlett területekre jellemzőek. A dél-alföldi régió vállalkozási övezetei - az ország valamennyi övezetével egyetemben - elsősorban a befektetőknek biztosítható adókedvezményekkel szándékoznak a tőkét az adott térségbe csábítani.

Az ország nemzetközi szerepének betöltése szempontjából a dél-alföldi régió - Baja, Szeged és Békéscsaba térsége - az ország egyik logisztikai szolgáltató központja. Szegeden költségvetési támogatással megvalósult a szegedi kikötő és a Ro-La terminál, amely biztosítja, hogy a kamionok vasúti kocsikra rakva közvetlenül jussanak el Németországba és Ausztriába. Baján az országos jelentőségű logisztikai szolgáltató központ fejlesztése fontos feladat. Békéscsabai logisztikai központ kialakításának vizsgálatát a IV. számú vasúti folyosó teszi indokolttá.

A régió földrajzi fekvése, a csekély magassági, domborzati különbségek ideális terepet jelentenek a vasúti közlekedés számára. A Dél-Alföld vasúthálózatának sűrűsége hazai és nemzetközi összehasonlításban is jónak mondható.

A vízi közlekedés terén a Duna és a Tisza megfelelő vízi út. A Duna érintett szakaszán Baján, míg a Tiszán Szegednél van közforgalmú kikötő.

A régió több repülőtérrel is rendelkezik. Békéscsaba és Szeged Repülőtér rendelkezik ún. vámrepülőtér státusszal, ideiglenes határnyitás keretében bonyolítva a nemzetközi légi forgalmat.

Az M5-ös, 5-ös és 44-es számú utak nemcsak a fővárossal, hanem a régió megyeszékhelyei között is közvetlen főhálózati összeköttetést biztosítanak, ami kedvező a régió belső kapcsolatrendszere szempontjából. Ma ezek az utak, illetve a részleges megyeszékhelyi funkciókat betöltő Baját a Fővárossal, Kecskeméttel és Szegeddel összekötő 41-es, 54-es, és 55-ös számú másodrendű főutak jelentik a régió közúthálózatának gerincét.

Turisztikai szempontból a régió fejlődőben és feljövőben van, távlatokat nyit - a meglévő adottságok minél jobb kihasználására - az itt élők szemléletének alakulása és a befektetések fokozatos megjelenése. A Dél-Alföld elsősorban a naturához kapcsolódó turisztikai termékeivel tűnik ki, úgy mint lovas-turizmus, gyógy-turizmus, öko- és vízi turizmus.

A térség természeti környezetének meghatározói tehát a Duna, a Tisza és a hozzá kapcsolódó folyók, holtágak, és a védett területek. Ezek egyrészt lehetőséget adnak a zöldfolyosó-rendszerek kialakítására, másrészt rekreációs potenciált is képviselnek. A Dél-alföldi régió területének több mint 7%-a áll természetvédelem alatt. A régióhoz tartoznak a Kiskunsági Nemzeti Park, a Körös-Maros Nemzeti Park és a Duna-Dráva Nemzeti Park egyes területei, melyek együttesen az ország összes nemzeti park területének 21%-át adják. Az országos jelentőségű védett területek együttes nagysága az országos érték közel 25%-a.

A dél-alföldi régió az ország harmadik legnépesebb régiója, népsűrűségét tekintve azonban Dél-Dunántúl után a legalacsonyabb értékkel bír (71,3 fő/km^2). A népességcsökkenés folyamatos, bár nem egyenletes mértékű és területileg is eltérő.

Forrás: KSH

Terület: 18 337 km^2
Lakónépesség: 1 308 470 fő (2010)
Régióközpont: Szeged
Megyék: Bács-Kiskun, Békés, Csongrád

A települések számát (254 település, mely országos viszonylatban a legalacsonyabb egy régión belül) és a régió területét (az ország legnagyobb kiterjedésű régiója) tekintve, ez a régió az ország legritkább településhálózatával rendelkezik. 47 városával ugyanakkor a Dél-Alföld az Észak-Alföldet követően a második legvárosiasabb régiója az országnak. Településszerkezetét leginkább a tanyákkal körülvett mezővárosok és óriásfalvak alkotják. Magyarország legkiterjedtebb tanyarendszere ebben a régióban található.

Kistérségek

Bács-Kiskun megye: Bácsalmási, Bajai, Jánoshalmai, Kalocsai, Kecskeméti, Kiskőrösi, Kiskunfélegyházai, Kiskunhalasi, Kiskunmajsai, Kunszentmiklósi

Békés megye: Békéscsabai, Békési, Gyulai, Mezőkovácsházai, Orosházi, Sarkadi, Szarvasi, Szeghalomi

Csongrád megye: Csongrádi, Hódmezővásárhelyi, Kisteleki, Makói, Mórahalmi, Szegedi, Szentesi

A dél-alföldi régió 25 statisztikai kistérsége közül 7 (Jánoshalmai, Bácsalmási, Kisteleki, Mórahalomi, Mezőkovácsházi, Sarkadi, Szeghalomi) tartozik az ország 48 leghátrányosabb kistérsége közé. A régión belüli térszerkezet vázát viszonylag homogén településcsoportok képezik. Ilyenek a megyeszékhelyek (illetve részben Baja), szomszédos városaik és szuburbanizálódó övezeteik együtteséből formálódó agglomerációk, melyek a régió legnagyobb kiterjedésű, dél-alföldi viszonylatban fejlett, erősebben urbanizálódó, dinamikus terei. A kecskeméti település-együttes a megye népességének 26%-át tömöríti, ebből a nagyváros egymagában egyötödét. A békési megyeszékhelyen csak minden hatodik megyei lakos él, de a közép-békési centrum (Békéscsaba, Békés, Gyula) együttesen már a megye lakosságának 30, a teljes település-együttes pedig 40%-át adja. Szeged súlya a megyéjében kiugró (a népesség 38 %-a él itt), település-együttese a megye lakosságának közel felét tömöríti, a közeli Hódmezővásárhellyel együtt arányuk a 60%-ot közelíti. A fejlettség komplex mutatója alapján dél-alföldi viszonylatban igen fejlettnek minősített települések csoportja egyértelműen kijelöli a legnagyobb, valamint a tradicionális közép- és kisvárosok körét. Közéjük tartozik: Szeged, Békéscsaba, Gyula, Orosháza, Baja, Kalocsa, Kecskemét, Hódmezővásárhely, Szentes és Szarvas. A legmagasabb iskolai végzettséggel rendelkező lakosság többsége él ezekben a városokban él.

Bács-Kiskun megye elhelyezkedése

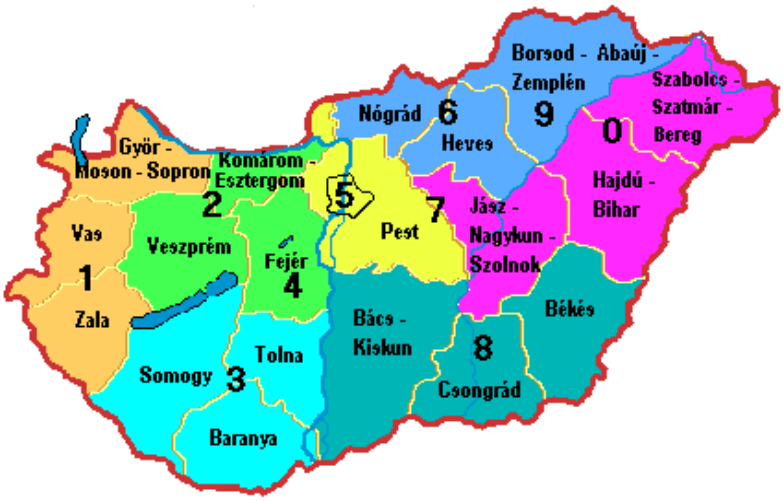

Forrás: KSH

Bács-Kiskun megye az Alföldön, a Duna-Tisza közén helyezkedik el. Nyugatról nagyrészt a Duna vonalán haladva Baranya, Tolna és Fejér megyék, északról Pest megye, keletről Jász-Nagykun-Szolnok és Csongrád megyék határolják, délről pedig a Horvátországgal és Szerbiával közös országhatár szegélyezi. Az ország legnagyobb területű, észak-déli irányban elnyúló megyéje. Ebből adódóan északi térségei a centrális elhelyezkedés, valamint a főváros viszonylagos közelségének előnyeit élvezik, ugyanakkor a megye déli része kiesik ebből a vérkeringésből, amit sem az országhatár, sem pedig Szeged viszonylagos közelsége nem tud ellensúlyozni.

Bács-Kiskun megyében – az Alföld más térségeire is jellemzően – a települések szórtan helyezkednek el. A sajátos történelmi körülmények és természeti adottságok következtében azonban a megye lakosságának jelentős része még ma is külterületen él. Arányuk a 2011. évi népszámlálás idején meghaladta a 14%-ot, miközben az országos átlag alig 3%-ot ért el.

A települések megoszlása népességnagyság-kategóriák szerint, 2013. január 1

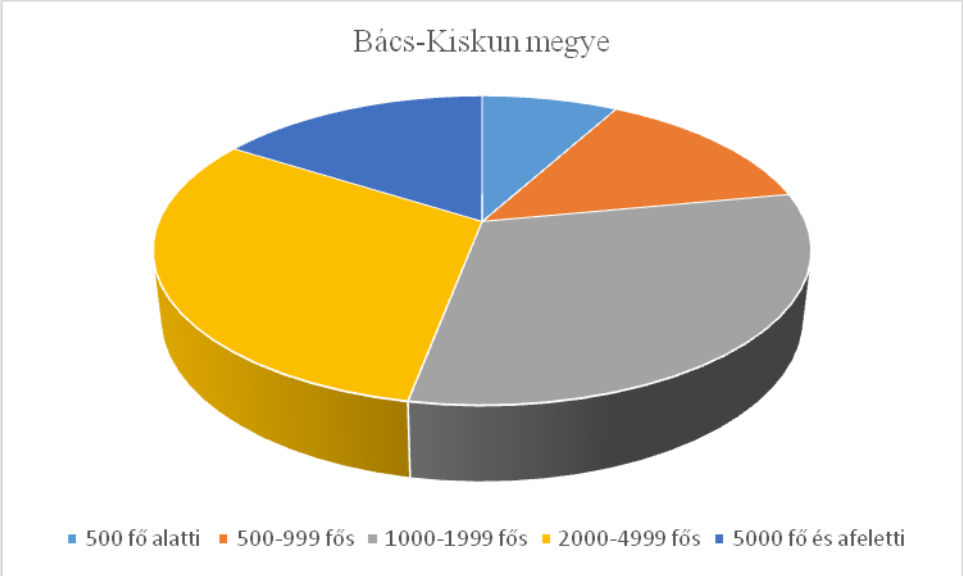

Forrás: KSH http://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/idoszaki/regiok/mesz/03_ba.pdf alapján saját szerkesztés

A megye egész területe síkság, a felszín azonban valamivel változatosabb, mint az Alföld más vidékein. Ez a heterogenitás, valamint a kisléptékű mozaikosság a megyében szinte valamennyi tényező – mind a természeti, mind a társadalmi településkörnyezeti rendszeralkotó elemek esetében – fellelhető.

A népesség a megye 119 településén él, melyből 22-nek van városi jogállása, így – a jelenlegi közép-európai urbanizációs trendekhez hasonlóan – a lakosság több mint kétharmada városlakó. A megye területére jutó népességarányból következik az országos átlagnál lényegesen alacsonyabb népsűrűsége (62 fő/km2), vidéki térségnek minősül. A megye jellegzetes, európai viszonylatban is sajátos településtípusa a tanya, mely az országon belül e térségben a legelterjedtebb, hazánk 280 tanyás településéből 62 Bács-Kiskun megyében

található, mely adat a térség vidéki jellegét tovább erősíti. Mind a gazdasági, mind a társadalmi mutatók tekintetében jelentős egyenlőtlenségek jellemzik Bács-Kiskun megyét. Míg a megye déli részén országos viszonylatban is elmaradott területek találhatók, a megyeszékhely Kecskemét az egyik legdinamikusabb fejlődő magyar város. Komplex mutatók alapján a 290/2014. (XI. 26) Korm. rendelet szerint 10 járása (a Kecskeméti kivételével az összes) tartozik a kedvezményezett járások közé, ebből kettő (Jánoshalmi és Bácsalmási) komplex programmal fejlesztendő járás.

2.2. A járások településszerkezete, közlekedési helyzete

Bács Kiskun megye megyeszékhelye Kecskemét, egyben a Kecskeméti járás székhelye is. Bács-Kiskun megyében 11 járásra tagozódva 119 település található, melyből 22 településnek városi rangja van.

Forrás: WIKIPÉDIA

A 2013. január 1-jén hatályba lépő új közigazgatási rendszerben 11város járási székhellyé vált (Kecskemét, Kunszentmiklós, Tiszakécske, Kalocsa, Kiskőrös, Kiskunfélegyháza, Kiskunmajsa, Kiskunhalas, Jánoshalma, Baja, Bácsalmás).

A 290/2014. (XI. 26.) Korm. rendelet szerint a megye 11 járása közül

Kedvezményezett járások közé tartozik:

- Tiszakécskei járás
- Kalocsai járás
- Kiskőrösi járás
- **Kiskunfélegyházi járás**
- Kiskunhalasi járás
- Bajai járás

Fejlesztendő járások közé tartozik:

- Kunszentmiklósi járás
- **Kiskunmajsai járás**

Komplex programmal fejlesztendő járások közé tartozik:

- Jánoshalmai járás
- Bácsalmási

Bács-Kiskun megye járásai és lakónépessége

Bács-Kiskun megye járásai a lakosságszám arányában	**Települések száma**	**Lakónépesség/fő 2015**	**Népesség-arány a megye népességéhez viszonyítva**
Kecskeméti járás	16	158 423	29,73%
Bajai járás	17	68 576	12,87%
Kiskőrösi járás	15	56 332	10,57%
Kalocsai járás	21	52 598	9,87%
Kiskunhalasi járás	9	45 693	8,57%
Kiskunfélegyházi járás	**6**	**38 081**	**7,15%**
Kunszentmiklósi járás	9	30 777	5,78%
Tiszakécskei járás	5	24 098	4,52%
Bácsalmási járás	10	20 844	3,91%
Kiskunmajsai járás	**6**	**19 727**	**3,70%**

Jánoshalmai járás	5	17 673	3,32%

Forrás: Terport.hu adatai alapján saját szerkesztés

A ***Kiskunfélegyházi járás*** 2013-tól Bács-Kiskun megyéhez tartozó járás Magyarországon, székhelye Kiskunfélegyháza. Területe 582,37 km², népessége 38081 fő, népsűrűsége 65 fő/km² volt a 2015. évi adatok szerint. Egy város (Kiskunfélegyháza) és 5 község (Bugac, Bugacpusztaháza, Gátér, Pálmonostora és Petőfiszállás) tartozik hozzá. A kiskunfélegyházi járás egyértelmű térszerkezeti központja Kiskunfélegyháza, amely jó színvonalon ellátja a tradicionálisnak nevezhető középfokú városi központi funkcióit a kistérségen belül (kórház, középiskola, bíróság, rendőrség, bizonyos igazgatási, járási és hatósági feladatok).

Kiskunfélegyházi járás:

Település	Népesség (2013)	Terület (km²)
Bugac	2 809	131,11
Bugacpusztaháza	297	43,00
Gátér	966	30,89
Kiskunfélegyháza	29 972	256,30
Pálmonostora	1 770	53,28
Petőfiszállás	1 478	67,79

Forrás: Saját szerkesztés

Kiskunfélegyháza a Dél-alföldi régióban Magyarország egyik legnagyobb tájegységén, a Duna-Tisza közén, a Kiskunság keleti részén fekszik. A Dél-alföldi régió Bács-Kiskun, Békés és Csongrád megyét fedi le, ezzel az ország legnagyobb kiterjedésű régiójának számít. A város Budapesttől D-DK-re 111 km-re, Szegedtől, a régió központtól ÉNy-ra 58 km-re, Kecskeméttől, a megyeszékhelytől 25 km-re- DK-re található. Kiskunfélegyháza földrajzi fekvéséből adódóan szerencsés helyzetben van abban a tekintetben, hogy Szeged és Kecskemét, a régió meghatározó települései közel fekszik és könnyen megközelíthető, így a város elkerülheti gazdasági szempontból a perifériára szorulást. Kiskunfélegyháza vonzáskörzete alapvetően megegyezik a kistérség területével, sajátos helyzetet teremt azonban, hogy a város beleesik Kecskemét tágabb vonzáskörzetébe is. A városon áthalad az 5-ös számú főút, az M5-ös autópálya. Budapesttől közúton alig 100 km-re található. A város vasúti forgalma is kiemelkedő. Az egyes városrészek infrastruktúrájában jelentős különbségek nincsenek. A tanyavilágban jelentkező hiányosságok (villamosítás, útállapotok, szolgáltatások hozzáférhetősége) jóval az országos trend alatti mértékben jelentkeznek. A város úthálózatának több mint 90% szilárd burkolatú. Kiskunfélegyháza és térsége viszonylag kevés veszteséggel vészelte át a gazdaság-társadalmi átalakulást. A térségben korábban működött szövetkezetek, gyárak, üzemek jó része – más formában ugyan, de – folytatja tevékenységét. A községekben továbbra is a mezőgazdasági szövetkezetek biztosítanak jelentősebb számban munkahelyeket. Több településen üzemel takarmánykeverő, szárító, készítenek mustárt, tormát, ételízesítőket, savanyúságot, befőtteket, rostos gyümölcsleveket, növényolajat. Említésre méltó a vágóhíd, a tejtermelés, a liba-, a toll-, a bélfeldolgozás. A mezőgazdasági

termelés felvásárlás, feldolgozás, értékesítés láncolata eléggé kiépült, több vállalkozásnak jelentős exportkapcsolata is van. Kiskunfélegyházán jelentős számban és termeléssel képviseltetik magukat más iparágak is. Több nagy létszámú vállalkozás foglalkozik cipőgyártással, konfekcióiparral, műanyag-, gumicikkek, gépek, berendezések, villamos ipari termékek, fémtömegcikkek, alkatrészek előállításával, lakatosmunkákkal, vegyi árukkal, bútorgyártással. Az építőipar minden ága megtalálható a tervezéstől a magas- és mélyépítésen át a szakipari tevékenységekig. A kiskereskedelmi üzleteken kívül vannak nagykereskedelemre és külkereskedelemre szakosodott vállalkozások is. Az 50-es út és az M5-ös autópálya révén a nemzetközi forgalomba is bekapcsolódik a város. Ezt a vállalkozások is igyekeznek hasznosítani, többen fuvarozásból, szállítmányozásból szerzik bevételüket. A közúti és a vasúti kapcsolatok kedvező helyzetet teremtenek a térségnek, a könnyű elérhetőség vonzó hatást gyakorol újabb vállalkozások megtelepedésének. Kiskunfélegyháza ipari övezetei: Csanyi ipartelep, Déli ipartelep, Kiskunfélegyházi Ipari Park.

A ***Kiskunmajsai járás*** Bács-Kiskun megyéhez tartozó járás, 2013-tól, székhelye Kiskunmajsa. Területe 485,13 km², népessége 19 727 fő, népsűrűsége 40 fő/km² volt a 2015. évi adatok szerint. Egy város (Kiskunmajsa) és 5 község (Csólyospálos, Jászszentlászló, Kömpöc, Móricgát és Szank) tartozik hozzá. A Kiskunmajsai járás a 2013-ban teljesen újonnan létrehozott járások közé tartozik, Kiskunmajsa korábban soha nem töltött be járásszékhely szerepkört. Valamelyest a járás előzményének tekinthető azonban, hogy a város rövid ideig központi szerepkört töltött be 1984 és 1990 között, amikor először városi jogú nagyközségként, majd 1989-től városként nagyközség környék- illetve városkörnyék központ volt. Az akkori közigazgatási vonzáskörzete megegyezett a mai járással. Kiskunmajsa az 1994-ben kialakított kistérségi rendszerben kezdettől kistérségi központ is.

Kiskunmajsai járás:

Település	Népesség (2013)	Terület (km²)
Csólyospálos	1 658	65,10
Jászszentlászló	2 458	60,34
Kiskunmajsa	11 766	221,99
Kömpöc	698	29,98
Móricgát	479	32,89
Szank	2 370	74,83

Forrás: Saját szerkesztés

Kiskunmajsa Magyarország középső részén, a Duna-Tisza közén Kecskeméttől délre 60 km, Szegedtől északra 45 km. távolságra helyezkedik el. Megközelíthető gépjárművel az M5-ös autópálya Kiskunfélegyházi lejárójától jobbra tartva Kiskunhalas irányába. Vasútvonalon a Budapest – Szeged fővonalon Kiskunfélegyházán történő átszállással, vagy a Budapest – Kelebia fővonalon Kiskunhalason történő átszállással. Közigazgatási területének nagysága 222 km2, lakossága közel 12 ezer fő. Kiskunmajsa kialakulását a keresztirányú országutak találkozásának gazdasági ereje segítette elő és jelenlegi kisvárosi, kistérség-központi

szerepkörének is meghatározó eleme. Tanyarendszere az 1745-ös Redemptió után született meg. Ez a tanyarendszer alapvetően befolyásolja ma is az itt élő emberek életét. Kiskunmajsa 1837. évi várossá emelkedéséhez hozzájárult az is, hogy kiterjedt igazgatási területéből fakadóan a mezőgazdálkodás viszonylag sok embernek kínált megélhetést és létrehozta a központi funkciókat. A város „újkori" városi rangját 1989-ben kapta meg. Kiskunmajsa testvérvárosai (Bácskatopolya – Szerbia, Gyergyószentmiklós – Románia, Lommatzsch és Bad Schönborn – Németország, Lubliniec – Lengyelország) módot adnak a nemzetközi kitekintésre, a kultúra, a sport terén és az üzleti életben is kamatoztatható kapcsolatokra és tapasztalatcserére. Kiskunmajsa további kedvező, gazdaságilag is hasznosítható földrajzi/természeti adottsága az értékes táji környezet, a természeti kincsnek tekinthető gyógyvíz. A település legfőbb vonzereje az élmény- és gyógyfürdő, amely 1700 méteres mélységből feltörő 72 Celsius-fokú nátrium-hidrokarbonátos hévízre épült, mely európai viszonylatban is az egyik leggazdagabb mező. A fürdő és a gyógyvíz már csaknem 20 éve szorosan hozzákapcsolódik Kiskunmajsa nevéhez. Általa a város jövőjének egyik meghatározó pillérévé vált az idegenforgalom.

Településhierarchia

A Dél-Alföld településhálózatában található a legkevesebb aprófalvas település és emellett erős középváros-hálózat jellemzi a régiót. Bács-Kiskun megye székhelye Kecskemét, 112 ezer fős lakosságával az ország 8. legnépesebb városa, a térség északi határánál található. A megye nagy kiterjedése és a székhely excentrikus elhelyezkedése lehetővé tette a középvárosi szint megerősödését. A megye második legnépesebb városa Baja (36 ezer lakos), a terület délnyugati felében található, 1920 és 1950 között csonka Bács-Bodrog vármegyének székhelye volt, és a településhálózatban ma is meghatározó szerepet tölt be. Kiskunhalas és Kiskunfélegyháza a megye középső részeire fejt ki térformáló hatást, míg Kalocsa a kulturális és vallási életben vált központi településsé.

A **Kiskunfélegyházi és a Kiskunmajsai járást is 6-6 település alkotja**, melyek között csupán a járásszékhelyek rendelkeznek városi ranggal. A két járás területén összesen 1 nagyközség és 9 község található.

A települések hierarchiáját, járáson belül elfoglalt helyét és szerepkörét a településeken található központi funkciók száma, az adott település népességszáma egyaránt meghatározzák. Alapvetően elmondható, hogy a járás jelentősebb szerepkörrel bíró települései a főbb közlekedési útvonalak és vasútvonalak mentén helyezkednek el. A járások területén egy-egy városi rangú település található, a járásközpont Kiskunfélegyháza és Kiskunmajsa.

A járások településeinek népességszám szerinti vizsgálata során közel hasonló hierarchikus sorrendet állíthatunk fel. **A fejlesztéssel érintett két járás területén a nagyvárosi szint teljesen hiányzik, a járások legnépesebb települése Kiskunfélegyháza 30 317 fő lakossal.** A település népességszámából adódóan középvárosként (20 ezer és 100 ezer fő között) értelmezhető, még a Kiskunmajsai járás székhelye kisvárosként (5 ezer és 20 ezer fő között)

definiálható. A járásközpontokat követő Bugac nagyközség népességszáma jóval alulmarad a járásközpontokhoz képest, a település lakosainak száma nem éri el a 3.000-es lélekszámot.

A járások népességszám szerinti hierarchiájában az 1-3 ezer fős népességszámú községek (Jászszentlászló, Szank, Pálmonostora, Csólyospálos és Petőfiszállás) következnek. A fejlesztéssel érintett járások területén két kisfalu (Gátér és Kömpöc) és két aprófalu (Móricgát és Bugacpusztaháza) található.

Összességében elmondható, hogy a járások településeinek hierarchiája csúcsán Kiskunfélegyháza és Kiskunmajsa áll. A járásközpontok kiemelkedő központi szerepét kedvező közlekedési kapcsolatinak, a központi funkciók, alap- és középfokú intézmények és szolgáltatások járáson belüli magas számának, valamint a járások településeihez képest kiemelkedő népességszámának köszönheti. A kis és aprófalvak működésükben teljesen rá vannak utalva a környező települések és a járásszékhelyek funkcionális ellátottságára.

A kiskunfélegyházi és a kiskunmajsai járáshoz tartozó települések száma 6-6.

A kedvezményezett járások besorolásáról szóló 290/2014. (XI. 26.) Korm. rendelet szerinti kategóriák alapján **a kiskunfélegyházi járás a kedvezményezett járások** közé tartozik, **a kiskunmajsai járás** pedig a **fejlesztendő járások** közé sorolandó.

A 105/2015. (IV. 23.) Korm. rendeletben meghatározott **társadalmi, gazdasági és infrastrukturális szempontból kedvezményezett települések:** a kiskunfélegyházi járáshoz tartozó Pálmonostora és a kiskunmajsai járás területén elhelyezkedő Kömpöc.

A két járás települései közül a 105/2015. (IV. 23.) Korm. rendeletben meghatározott, **jelentős munkanélküliséggel sújtott település**: Kömpöc.

Bács-Kiskun megye Magyarországon területileg központi helyet foglal el. Ebből következően áthalad rajta az országos, sok esetben az európai közúti, vasúti és vízi közlekedési útvonalak jelentős része. A XX. század első felére kiépült normál és keskenynyomtávú vasúti hálózat egy részét napjainkra felszámolták, vagy határozatlan időre felfüggesztették a forgalmat rajtuk. Ennek több oka volt, egyrészt a XX. század második felében általános volt a kötöttpályás, különösen a helyi jellegű közlekedés megszüntetése vagy szüneteltetése, másrészt előtérbe került a közúti közlekedés, mind a teher mind a személyszállítás területén, és ez részben kiszorította a kevésbé rugalmas vasúti közlekedést. Ugyanakkor a közúti közlekedés erőteljesen fejlődött. A szilárd burkolattal nem rendelkező utak aszfaltszőnyeget kaptak és jelentősen bővült az úthálózat is a megyében. A hazai és a külföldi járműipar relatíve olcsón biztosította a közlekedési eszközöket, és a 70-es olajválságig az üzemanyagok ára is elviselhető volt. Az elmúlt húsz évben a vasúti infrastruktúra volumenében nem fejlődött a megyében. A fejlesztések a pályafelújításokat és a biztonsági berendezéseket érintették elsősorban.

Bács-Kiskun megyének közlekedés-földrajzi fekvéséből következően jelentős a tranzitforgalma. Ez a térség gyakorlatilag az ország központi területe, így Magyarország bármely területe felé kiindulópontul szolgálhat. Nagy jelentősége van ebben a megyén

áthaladó M5-ös autópályának, ami nemzetközi és országos tekintetben is fontos idegenforgalmi folyosónak számít. A Kelet- és Dél Európa felé irányuló nemzetközi forgalom lebonyolításában az autópálya mellett nagy szerepet játszik az E75-ös és az 53-as főút is. Ezen kívül az 5-ös számú országos főútvonal is a megyén halad át, valamint sok másodrendű – azonban jelentős – főút is kiágazik a megyeszékhelyből, így könnyen megközelíthető az ország számos területéről. Az utak állapotát tekintve több felújításra, helyreállításra szorul – mint az 52-es, vagy 44-es –, illetve hidak építése is indokolt. A két említett főútvonal nagyban javítja a megye északi részének megközelíthetőségét, egyúttal az átmenő forgalom gyors elvezetéséhez is hozzájárul. A megye nagyobb városainak vasúti elérhetősége biztosított, továbbá megyén halad át a Budapest Kelebia (Szabadka-Belgrád) nemzetközi és a (Budapest–) Cegléd–Szeged országos vasútvonal.

A két nagy folyón zajlik ugyan személyi vízi közlekedés is, azonban turisztikai szempontból ez a lehetőség nincs megfelelő mértékben kihasználva. A vízi közlekedés a vasúti közlekedésnél is jobban háttérbe szorult. A Duna a megye egyetlen nemzetközi kikötőjével, a bajaival azonban jelenleg is nemzetközi vízi út.

Bár Bács-Kiskun megye 2 repülőtérrel is rendelkezik, a légi közlekedésnek nincs komoly szerepe a megye közlekedésében. A legnagyobb repülőtere a kecskeméti, ugyanakkor ez elsősorban katonai célokat szolgál, polgári közlekedésre csak feltételesen alkalmas. A légi közlekedésben így főként a sportrepülés a domináns a megyében (pl. a bajai, kiskunfélegyházi reptereken).

A megyében évtizedek óta fejlődik a kerékpárút-hálózat, mely egyelőre döntően a helyi lakosság igényeit szolgálja, főként a munkába járást segíti.

A **kiskunfélegyházi kistérség településhálózata** több szakaszban alakult ki. Hagyományos központja az egykori szabadalmas Kiskun mezőváros Félegyháza, amely 1743-ban települt újjá. Szentlászló ebben az időben még puszta volt. Alpár és Pálmonostora ugyancsak régi zárt települések; az 1923-ban elsőként önállósult Gátér ez utóbbi határából szakadt ki. A II. világháború után újabb három tanyaközség született: Petőfiszállás Félegyháza, Kunszállás Majsa és Bugac Kecskemét közigazgatási területéből. Kunszállás, Bugac és Jászszentlászló maga is anyatelepüléssé vált, amikor Fülöpjakab és Bugacpusztaháza 1989-ben, Móricgát pedig 1993-ban községi önállóságot kapott. A tanyaközségek nagy száma már sejteti, hogy a külterületi lakosság magas aránya a kistérség egyik fő jellegzetessége. A legutóbbi népszámlálás adataiból az derül ki, hogy ez az arány Kiskunfélegyházán és Gátéren is meghaladja a 10%-ot, nem beszélve Fülöpjakabról és Petőfiszállásról, ahol még 1990-ben is a tanyaiak alkották a helyi társadalom legnépesebb csoportját.

Kiskunfélegyháza - gazdasági szerepkörét és intézményi vonzását tekintve egyaránt - a megye egyik fejlett középvárosi központja. Az autópálya továbbépítése és a tervbe vett iparterület megvalósítása várhatóan tovább növeli majd vonzerejét. Ahhoz azonban, hogy a város megfelelő színvonalú egészségügyi ellátást és középszintű oktatást biztosíthasson vonzáskörzetének, az érintett kistelepülések hozzájárulására is szükség van, ami azok gazdasági fejlesztése nélkül elképzelhetetlen. Az olyan népes, kedvező forgalmi adottságú

falvak, mint Tiszaalpár, Jászszentlászló vagy Bugac a községi alapellátás szinte valamennyi intézményével rendelkeznek. Annál nehezebb viszont az újonnan önállósult kistelepülések helyzete: Bugacpusztaháza lakói az alapvető szolgáltatásokat is csak az anyatelepülésen vehetik igénybe.

A térségi kapcsolatok javítását elsősorban a közlekedési infrastruktúra fejlesztései szolgálják. Közülük legjelentősebb az M5 autópálya.

A **kiskunmajsai térség** a kicsinysége, a megyében elfoglalt perifériikus helyzete, Kiskunfélegyháza és főleg Kiskunhalas közelsége miatt nem mutat jelentős fejlődési jeleket, élénkebb vállalkozói szféra lényegében csak Kiskunmajsán érzékelhető. A gazdaság fejlesztése érdekében szorosabb kapcsolatokat kell kialakítani a szomszédos térségekkel, érdemes bedolgozói, beszállítói lehetőségeket keresni. A kelet-nyugati autópálya segítségével kihasználható lesz az elérhetőség javulása, ami vállalkozások megtelepedését szolgálhatja, a tranzitforgalom kiszolgálására, megállítására már most fel lehet készülni.

A kistérség nem tartozik Bács-Kiskun megye önfejlődésre képes területi egységei közé. Ebben a kedvezőtlen közlekedés földrajzi adottságok is szerepet játszanak. Forgalmi helyzet: A kistérséget alkotó település együttes az 53-as, az 54-es, az 55-ös, valamint az 5-ös számú fő közlekedési út által határolt négyszögben helyezkedik el, mégis forgalmi árnyékban van, ráadásul a belső úthálózat is ritka.

Kiskunmajsa nem tudja maradéktalanul ellátni a központi funkciókat. Még mezővárosi vonzáskörzete sem teljes, hiszen a határából kiszakadt tanyaközségek fele más kistérség, sőt más megye része. Vidékének lakói így Kiskunhalas és Kiskunfélegyháza felé is tájékozódnak. Az alapvető községi intézményhálózat Szankon épült ki legteljesebben. A földgáz-kitermelésnek köszönhetően a kistérség legnépesebb faluja, Kiskunmajsa után itt a legalacsonyabb a tanyán élők aránya és van vasútállomás is. Kömpöcre és Csólyospálosra ugyanakkor mindennek az ellenkezője igaz. A kistérség jövője szempontjából különös jelentősége van a szomszédos kistérségekkel való területi együttműködésnek. A tanyai életkörülmények javítása és az ott élők szociális ellátása ugyancsak a négy település mindegyikét érintő központi feladat.

2.3. A megye és a járás gazdasági jellemzői

A gazdasági értékteremtés egyik legelterjedtebb mutatója a GDP. A bruttó hazai összтermék megtermelése a KSH adatbázisának köszönhetően helyhez köthető, ezáltal az országon belüli értékek összehasonlíthatóak. Magyarország gazdasági értelemben vett kettős tagolódását támasztja alá, hogy az országban előállított GDP-nek gyakorlatilag fele Közép-Magyarországhoz kapcsolható, ezen belül is kiemelkedő Budapest szerepe. A többi régióban nagyjából az országos GDP 9-10%-át állítják elő, a legkevesebbet – alig több mint 6%-ot – pedig a Dél-Dunántúlon. A rendszerváltozás utáni gazdasági folyamatok egyértelmű nyertesei az észak-dunántúli és a főváros környéki területek. A jövőben sem várható a kialakult térszerkezet változása, hiszen a beruházások harmada is a két említett területegységre érkezik és a külföldi tőke is az itteni megyéket preferálja.

A gazdasági értelemben vett kettéválás szorosan összefügg a társadalmi folyamatokkal. Az elmúlt két évtizedben erősen ingadozott a foglalkoztatottak aránya az aktív korú népességen belül. Bár a foglalkoztatottság növelése az egyik leglényegesebb tényezője a társadalmi jólét elérésének, az 1992-ben foglalkoztatottak számát 2013-ig nem sikerült felülmúlni. A foglalkoztatottsággal kapcsolatos mutatók gyakorlatilag együtt mozogtak a GDP-vel.

Az ország északnyugati és fővároshoz közeli térségei vannak a legjobb helyzetben, és mára az ország reménytelenül két részre szakadt. A társadalmi és gazdasági jelenségek összefonódnak és egymást erősítik. A főváros környéki, a Balaton körüli és az északnyugati határszakasz környéki fejlettebb térség határozottan kirajzolódik. A déli, Duna menti iparterületek is karakteresebben kirajzolódnak. Ugyanakkor a keleti országrészben a nagyobb városok térségei is jobban elkülönülnek a közvetlen környezetüktől, ez okozza a mozaikszerűséget. A leginkább leszakadt térségnek számító Dél-Dunántúlon és Észak-Magyarországon is megjelentek a közepesen magas értékkel rendelkező járások.

A Magyarországon zajló társadalmi és gazdasági folyamatok területi vonatkozásainak áttekintéséhez, az említett két részre szakadást okozó folyamatok feltárásához fontos elemzési szint gazdasági mutatók esetében a megye, illetve a társadalmat jellemző indikátorok esetében a járás.

2013. január 1-jétől a kistérségek közigazgatási szerepe megszűnt, szerepét az újonnan létrehozott járások vették át, melyek sok esetben megfeleltethetők a kistérségeknek. Kormányzati törekvés a járási szint erősítése. A gazdasági fejlettség országon belüli területi differenciái egyik évről a másikra alapvetően nem változnak meg, mivel azok hátterében nem, vagy csak lassan változó tényezők állnak, mint pl. földrajzi helyzet, elérhetőség, a népesség iskolázottsága, a gazdaság struktúrája vagy történelmi hagyományai. Az egy régióba tartozó megyék pályája hasonlít egymásra, a régiókat belső homogenizálódás jellemzi.

Bruttó hazai termék GDP (millió Ft)

Területi egység	2012	2013	2014	Változás %
Bács-Kiskun megye	1 054 087	1 151 101	1 254 766	119
Dél-Alföld	2 540 480	2 700 118	2 907 926	114
Ország összesen	28 627 889	30 065 005	32 179 666	112

A megyében létrehozott GDP növekedése az adott időszakot vizsgálva 119%, ami meghaladja a dél-alföldi és az országos átlagot is. 2012-ben Bács-Kiskun megyében 2 millió 1 ezer forint bruttó hazai termék (GDP) jutott egy főre, ami az országos átlag 71%-a. Ezzel az értékkel nagyjából a főváros és a megyék rangsorának középmezőnyében helyezkedik el. 2012-ben a megyei GDP legnagyobb részét, 54%-át a szolgáltató szektorban állították elő, a termelő ágazatok részesedése 46% volt. Ezek az arányok az országos átlagtól jelentősen eltértek, a

szolgáltatások aránya ugyanis Bács-Kiskun megyében 11 százalékponttal elmaradt az országostól. A termelő ágak átlagon felüli részesedése elsősorban abból adódott, hogy a megyében még mindig kiemelt szerepet kap a mezőgazdaság, amit a lenti diagram is szemléltet.

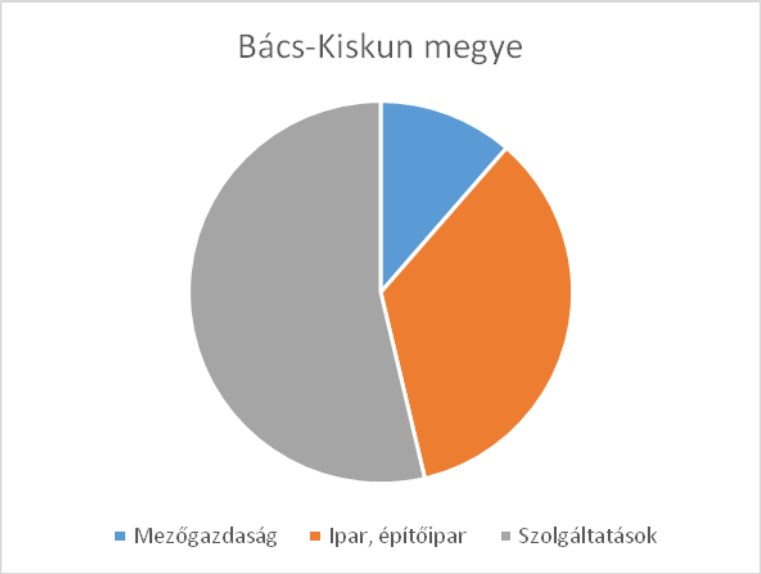

Forrás: KSH http://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/idoszaki/regiok/mesz/03_ba.pdf alapján saját szerkesztés

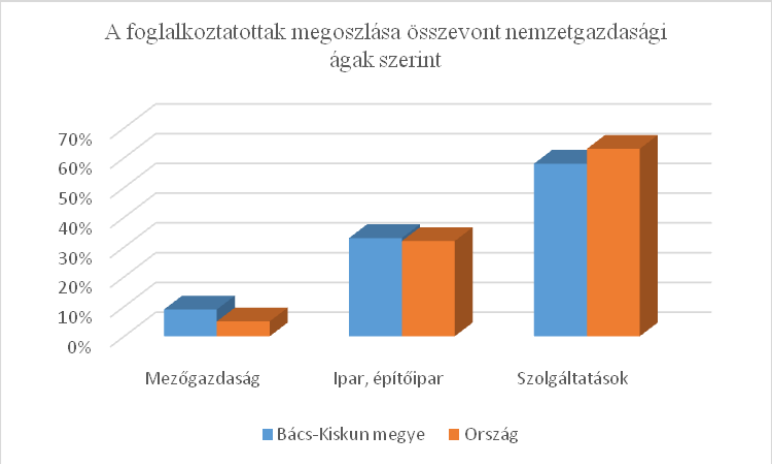

Forrás: KSH http://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/idoszaki/regiok/mesz/03_ba.pdf alapján saját szerkesztés

Bács-Kiskun megye iparának teljesítményét az elmúlt időszakban alapvetően meghatározta, hogy Kecskeméten a Mercedes-gyár 2012-ben megkezdte a termelést. Ezt követően az ipari termelés jelentősen megemelkedett, ágazati szerkezete pedig nagymértékben átalakult. 2013-ban az ország ipari termelésének 6%-át adta a megye.

A megye gazdaságában ma is kiemelt szerepet játszó mezőgazdaságban a változatos természeti adottságok eredményeként mind a növénytermesztés, mind pedig az állattenyésztés lényeges szerepet tölt be. Míg a Dunamelléki síkságon és a Bácskában a szántóföldi

növénytermesztés és állattenyésztés, addig a Kiskunság homokos térségeiben inkább a gyümölcs- és szőlőtermesztés a meghatározó. A búza és a kukorica mellett a napraforgó volt a legjellemzőbb, a vizsgált évben a szántó közel hattizedét ez a három növény foglalta el. A zöldségfélék közül Bács-Kiskun megye legjellemzőbb terméke a fűszerpaprika, az ország termőterületének fele a megyében található. A szőlő termőterületének kb. egynegyede van ebben a megyében, melynek – a 2010. évi agrárcenzus adatai szerint – legnagyobb része a kiskőrösi kistérségben, elsősorban Kecelen, Kiskőrösön és Soltvadkerten található.

Bács-Kiskun az ország egyik legnagyobb állattartó megyéje. A legtöbb lúd, kacsa, házinyúl és méhcsalád itt található, a sertések, illetve a juhállomány pedig csak Hajdú-Bihar megyében magasabb. Bács-Kiskun megye állattartó gazdaságai leginkább a lúd és a kacsa tenyésztéséből veszik ki részüket.

A megye sajátossága a sokszínű természeti tájegységeiben (pl. Homokhátság, Duna mente) és központi térbeli elhelyezkedésében rejlik, melyek jelentős befolyásoló tényezői a gazdaságfejlesztéseknek. A gazdasági folyamatokat tekintve Bács-Kiskun megye a mezőgazdasági hagyományokra épít, továbbra is fontos szereppel bír a magas szintű agrárspecializáció. Ebben a tradicionális gazdasági környezetben megy végbe az ipari megújulás, melynek húzóágazata a megye északi részére jellemző járműipar. Emellett különösen fontosak az építőipar, valamint feldolgozóipar ágazatai, elsősorban az élelmiszeripar. A szomszédos Szerbiával határos déli területek minden tekintetben elmaradottabbak, míg a megye északi részén fekvő városok kedvezőbb helyzetben vannak. Az ipari parki hálózat jól lefedi a megyét, azonban a megye középső részén hosszabb folyamat a tervezett cégbetelepítés. A gazdasági megújulás érdekében elengedhetetlen az infrastrukturális feltételek és a jól képzett humán erőforrás megléte, a folyamatos marketing munka, valamint a gazdasági szereplők közötti koordináció és együttműködés. Mindezen feltételek megteremtése és biztosítása révén a nagyobb gazdasági bázissal rendelkező városok esetében az ipari parkok működtetése könnyebb, de sikeressé válhat a kisvárosi ipari parkok működése is a befektetés-ösztönzéssel, szolgáltatói tevékenységük erősítésével.

Az ipari parki hálózat lényegében minden gazdasági centrumot elért, de ezek kiépültsége, feltöltöttsége, az általuk nyújtott szolgáltatások köre igen heterogén.

A megye egészét átfogó beruházások indultak meg szerte Bács-Kiskunban, amelyek a gazdaságot, infrastruktúrát hivatottak fejleszteni, kiemelt figyelmet fordítva a hátrányos helyzetű településekre. A Bács-Kiskun Megyei Önkormányzat a híd szerepét látja el a pályázatok koordinálásával, szakmai előkészítésével, hogy az itt élők életminősége, gazdaságának fejlődése hosszútávon stabil háttere lehessen a megye népességmegtartó képességének. A beruházások között több városközpont is megújul, ezek közé tartozik a kiskunfélegyházi zöld város projekt.

Az egész megyét átfogó fejlesztések, a gazdaság egészét, több eszközzel segítő pályázatok, támogató intézkedések, fontos szerepet játszanak a fiatalok felkarolásában, a helyben való boldogulás biztosításában. Ezen lehetőségek, mind-mind azt a célt szolgálják, hogy megyében

legyen jövője a következő generációknak és a most aktív korosztály egy megújult, virágzó térségben tudjon biztonságban és stabil alapokon élni.

2.4. Munkaerő piaci jellemzők Bács-Kiskun megyében és a Kiskunfélegyházi, Kiskunmajsai Járásokban

Bács-Kiskun megye lakónépessége, egyezően az ország egészére jellemző folyamatokkal, az elmúlt bő évtizedben folyamatos csökkenést mutat. A csökkenés üteme 2007-től enyhén gyorsul, ami a kedvezőtlen demográfiai folyamatok egymást erősítő hatásának következménye. A csökkenő lakónépesség az évtized egészére jellemző és a jelen felé egyértelműen erősödő természetes fogyásra, elöregedésre és vándorlási veszteségre vezethető vissza.

A kedvezőtlen demográfiai mutatók különösen hangsúlyossá teszik a megye népességmegtartó erejének kérdését, melynek megőrzésében, erősítésében a foglalkoztatottsági és gazdasági potenciál javításának kiemelt szerepe van.

Bács-Kiskun megyét összességében fogyatkozó népesség, növekvő foglalkoztatás, csökkenő munkanélküliség jellemzi. Bács-Kiskun – az ország legnagyobb megyéjének - lakónépessége 2016. január 1-jén 511 ezer fő volt, 0,5%-kal kevesebb az egy évvel korábbinál. Az országos átlag index kedvezőbb.

Bács-Kiskun megye lakónépesség számának alakulása

Lakónépesség (1000 fő)

A lakónépesség az adott területen lakóhellyel rendelkező, és másutt tartózkodási hellyel nem rendelkező személyek, valamint az ugyanezen területen tartózkodási hellyel rendelkező személyek együttes száma. Ezres nagyságrendben kerül megadásra:

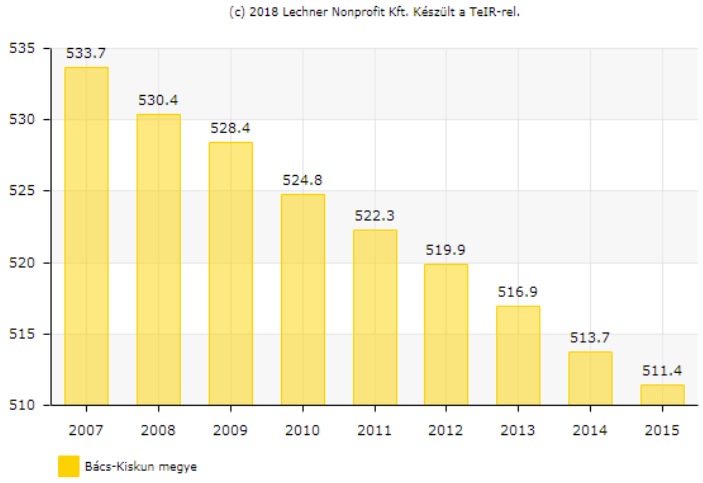

Forrás: Teir, Lechner Nonprofit Kft

Bács-Kiskun megyében, 2018 márciusában mérséklődött a nyilvántartott álláskeresők száma, egy év távlatában. A zárónapon 14 576 fő nyilvántartott álláskereső szerepelt a regiszterben,

az egy hónappal korábbi állapothoz képest 37 fővel, az egy évvel ezelőtti helyzethez viszonyítva 3179 fővel (17,9%-kal) volt kevesebb.

2018. harmadik hónapjában a nyilvántartott álláskeresők aránya (a gazdaságilag aktív népesség százalékában) 6,1% volt a megyében. Ez az egy évvel korábbinál 1,3%-ponttal alacsonyabb. A nyilvántartott álláskeresők aránya Jánoshalma (12,7%), Bácsalmás járásban (7,9%) volt a legmagasabb a megyében. A munkanélküliség mértéke legalacsonyabb Tiszakécske (4,5%) és **Kiskunfélegyháza** (4,6%) térségekben volt.
2018 márciusában erőteljesebb regisztrációba lépő forgalom jellemezte megyét, 3131 fő kérte a nyilvántartásba vételét a foglalkoztatási osztályokon, mely az elmúlt év azonos hónapjánál 1026 fővel (24,7%-kal) kevesebben.

A nyilvántartásba lépők 5,6%-a (176 fő) most regisztráltatta magát első ízben. E létszám 37 fővel kevesebb, az ismételten belépőké pedig 114 fővel több, mint 2018. február hónapban. Múlt év márciusához képest az új belépők száma 17,4%-kal kevesebb, az ismételten belépőké pedig 4 százalékkal több.
A regisztrációból kilépők 2018. márciusi 3168 fős létszáma az előző havinál 35,8 százalékkal, az egy évvel korábbitól pedig 30,2 %-kal több. A regisztrált állományon belül a férfiak és a nők létszáma előző év márciushoz viszonyítva csökkent, a férfiak létszáma 17,2%-kal, a nőké 18,5%-kal. A férfiak regisztrált állományon belüli aránya márciusban 47,3 %, míg a nőké 52,7% volt. A nemek aránya a férfiak esetében egy hónap alatt változatlan maradt, a nők aránya pedig 2017 márciusához képest 0,4%-ponttal csökkent. Nemek szerinti megoszlásban Jánoshalma járásban a legmagasabb (51,1%) a férfiak aránya, míg a nők esetében Kunszentmiklós áll az első helyen, 55,5%-kal.

Az álláskeresők iskolai végzettségenkénti összetételén belül két összevont iskolai szint létszáma növekedett 2018. első negyedévének végére. A legfeljebb általános iskolát végzettek létszáma 0,5%-kal, a diplomások száma 1,5%-kal. Mérséklődött a szakmunkások létszáma 0,3%-kal az érettségizettek száma pedig 1,9%-kal.
Megoszlásukban egy hónap alatt csökkenés az érettségizettek (0,4%-pont) esetében látható. A legfeljebb általános iskolát végzettek aránya 0,3%-ponttal, a diplomások aránya 0,1%-ponttal növekedett. A szakmunkások aránya változatlan maradt. Előző év márciusához képest az érettségizettek és a diplomások aránya csökkent (1,2; 0,3 százalékponttal), a legfeljebb általános iskolát végzettek, és a szakmunkások aránya emelkedett (0,7; 0,8%-ponttal).

Március végén Bács-Kiskun megyében a nyilvántartott álláskeresők 43,1%-a átlagosan legfeljebb 8 osztályt végzett, 29,9%-a szakmai középfokú végzettséggel rendelkezett. Az állástalanok 22,8%-a a középiskola befejeztével érettségit szerzett, míg a diplomás álláskeresők aránya csak 4,2% volt. Iskolai végzettség alapján a kunszentmiklósi járásban legnagyobb a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya (56,6%), Jánoshalma és Kunszentmiklós járásban pedig a legalacsonyabb a diplomát szerzettek aránya (egyaránt 1,6 százalék).

A legtöbb középfokú végzettségű 1 nyilvántartott álláskeresővel a kecskeméti járás rendelkezik, azonban a megoszlás tekintetében Kalocsa járás az első 57,8 százalékkal.

Az álláskeresők összevont kor szerinti összetételében a regisztráltak 15,1%-a 25 éves vagy fiatalabb, 50,9%-a 26 és 50 év közötti, 34%-a pedig 50 év feletti személy. 2018. február hónap óta márciusra egyaránt a 25 év alattiak és a 25-50 év közöttiek aránya csökkent (0,4; 0,2) százalékponttal, az 50 év feletti korosztályba tartozók aránya pedig 0,6%-ponttal emelkedett. Előző év márciusához viszonyítva az 50 év felettiek aránya 2,7 %-ponttal növekedett, a fiatal korosztály és a 26 és 50 év közöttiek aránya pedig (2,1; 0,6%-ponttal) mérséklődött.
Jánoshalma járásban a legmagasabb a fiatal korosztály aránya (18,8%), a 26 és 50 év közötti álláskeresők aránya pedig a Kiskunmajsai járásban a legmagasabb (52,9%).

Regisztrált álláskeresők száma a Kiskunfélegyházi és Kiskunmajsai járásban nemenkénti és iskolai végzettség szerint 2018. márciusi adatok alapján:

Regisztrált álláskeresők száma (fő) 2018. március		Kiskunfélegyházi járás	Kiskunmajsai járás	Bács-Kiskun megye
Nemenként	Férfi	390	251	6 890
	Nő	424	303	7 686
	Nem	**814**	**554**	**14 576**
Iskolai végzettség	ált. iskolai végz. nélkül	19	59	874
	általános iskola	293	227	5411
	alapfokú	**312**	**286**	**6285**
	szakmunkásképző, szakiskola	245	148	4358
	Szakközépiskola, Technikum	153	61	2171
	gimnázium	67	46	1151
	középfokú	**465**	**255**	**7680**
	főiskola, főiskola	37	13	611
	felsőfokú	**37**	**13**	**611**

Forrás: BÁCS-KISKUN MEGYEI KORMÁNYHIVATAL Foglalkoztatási Főosztály: "MUNKAERŐ-PIACI HELYZETKÉP BÁCS-KISKUN MEGYÉBEN 2018. március" alapján saját szerkesztés

A megyében a nyilvántartott álláskeresők regisztrációjának időtartamát tekintve a nyilvántartottak 27%-a, 3941 fő már több mint egy év óta nem talált megfelelő munkalehetőséget. Ez az arány 2017. februárhoz képest pedig 1,2%-ponttal emelkedett.
Az álláskeresők ellátását az álláskeresési járadék és az álláskeresési segély, valamint szociális ellátásként a foglalkoztatás helyettesítő támogatás (FHT) szolgálja. A hónap végén a nyilvántartott álláskeresők 14,4%-a (2100 fő) álláskeresési járadékot, 9%-a (1317 fő) álláskeresési segélyt, 24,9%-a (3626 fő) pedig foglalkoztatás helyettesítő támogatást kapott. Az előző év márciusához képest az álláskeresési járadékra jogosultak köre 19,4 %-kal csökkent. Foglalkoztatás helyettesítő támogatást az egy hónappal korábbinál 3,6%- kal, az egy évvel ezelőttinél 22%-kal kevesebben kaptak.

A nyilvántartott pályakezdő álláskeresők száma márciusban az előző havinál 28 fővel (2,1%-kal), az egy évvel korábbinál 592 fővel (31%-kal) kevesebb. Létszámuk a zárónapon 1319 fő. Arányuk a nyilvántartott álláskeresők körében 9%-os, az előző havi 9,2%, tavaly ilyenkor 10,8%-os volt.
A belépőkön belül márciusban 11,4%-ot, tavaly ilyenkor 12%-ot képviseltek a pályakezdők. Belépő létszámuk a tárgyhónapban 356 fő volt, amely az elmúlt hónaphoz viszonyítva 50 fővel, az előző év azonos időszakához képest 29,1%-kal kevesebb.
A pályakezdők e havi 384 fős kilépése a februári létszámnál 34 fővel több, 2017. márciushoz viszonyítva 20 fővel lett kevesebb.

Álláskeresők száma

2018. március (fő)	Bács-Kiskun megye	Kiskunfélegyházi járás	Kiskunmajsai járás
Nyilvántartott álláskeresők száma	14 576	814	554

Forrás: BÁCS-KISKUN MEGYEI KORMÁNYHIVATAL Foglalkoztatási Főosztály: "MUNKAERŐ-PIACI HELYZETKÉP BÁCS-KISKUN MEGYÉBEN 2018. március" alapján saját szerkesztés

A munkaerő iránti kereslet

Március hónap folyamán a bejelentett új álláshelyek száma 6630 darab volt, szemben az előző év februári 9471-gyel. Az időszak elején meglévő 4425 álláshellyel együtt 11055 álláshelyet tudtak a hónap során felkínálni munkát kereső ügyfeleinknek. Az összes munkalehetőségből 3842 állás maradt a hónap végén betöltetlen. Ezzel 100 nyilvántartott álláskeresőre az időszak végén még 26,3 üres álláshely maradt, szemben a februári 30,2 álláshellyel, tavaly ilyenkor pedig 27 volt e mutató értéke.
Bács-Kiskun Megyei Kormányhivatal **Kiskunfélegyházi Járási** Hivatal Foglalkoztatási Osztályának illetékessége Kiskunfélegyháza, Pálmonostora, Petőfiszállás, Gátér, Bugac, Bugacpusztaháza településekre terjed ki. Ezeken a településeken végeznek munkaerő közvetítést, nyújtanak foglalkozási és munkaerő-piaci információkat, illetve próbálják kiszolgálni a hozzájuk forduló álláskeresők és munkaadók igényeit.

A Bács-Kiskun Megyei Kormányhivatal **Kiskunmajsai Járási** Hivatal Foglalkoztatási Osztályának illetékessége Kiskunmajsa, Szank, Móricgát, Jászszentlászló, Kömpöc, Csólyospálos településekre terjed ki.

A bejelentett betöltetlen álláshelyek száma és megoszlása 2018. március hónapban

Megnevezés (járás)	Előző havi záró állomány	A hónap folyamán bejelentett álláshelyek száma	Havi érvényes bejelentések	A hónap folyamán megszűnt álláshelyek	Tárgyhavi záró állomány
			db		
Kecskemét	839	1131	1970	1293	677
Baja	240	1393	1633	1123	510
Kalocsa	690	700	1390	1076	314
Kiskőrös	283	717	1000	564	436
Kiskunfélegyháza	755	453	1208	962	246
Kiskunhalas	408	452	860	661	199
Bácsalmás	149	554	703	373	330
Kiskunmajsa	37	235	272	240	32
Kunszentmiklós	709	388	1097	383	714
Tiszakécske	143	88	231	121	110
Jánoshalma	172	519	691	417	274
Bács-Kiskun megye összesen	**4425**	**6630**	**11055**	**7213**	**3842**
A. - mezőgazdaság, erdőgazd., halászat	297	553	850	513	337
B. - bányászat, kőfejtés	0		0	0	
C. - feldolgozóipar	832	720	1552	746	806
D. - villamosenergia-, gáz-, gőzellátás	3	1	4	1	3
E. - vízellátás, szennyvíz gyűjtése, kezelése, hulladékgazdálkodás	17	38	55	23	32
F. - építőipar	627	206	833	643	190
G. - kereskedelem, gépjárműjavítás	255	289	544	257	287
H. - szállítás, raktározás	93	64	157	97	60
I. - szálláshely-szolgáltatás, vendégl.	70	113	183	105	78
J. - információ, kommunikáció	25	17	42	27	15
K. - pénzügyi, biztosítási tevékenység	14	6	20	13	7
L. - ingatlanügyletek	9	30	39	14	25
M. - szakmai, tudományos, műszaki tev.	58	74	132	69	63
N. - adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenység	209	181	390	169	221
O. - közigazgatás, védelem, kötelező társadalombiztosítás	1713	3812	5525	4003	1522
P. - oktatás	27	51	78	57	21
Q. - humán-egészségügyi, szociális ellátás	101	117	218	159	59
R. - művészet, szórakoztatás, szabadidő	41	102	143	115	28
S. - egyéb szolgáltatás	34	256	290	202	88
T. - Háztartás munkaadói tevékenysége			0	0	
U. - Területen kívüli szervezet			0	0	
Bács-Kiskun megye összesen	**4425**	**6630**	**11055**	**7213**	**3842**
támogatott	1842	5196	7038	5088	1950
nem támogatott	2583	1434	4017	2125	1892
Bács-Kiskun megye összesen	**4425**	**6630**	**11055**	**7213**	**3842**
			megoszlás, %		
Kecskemét	19,0	17,1	17,8	17,9	17,6
Baja	5,4	21,0	14,8	15,6	13,3
Kalocsa	15,6	10,6	12,6	14,9	8,2
Kiskőrös	6,4	10,8	9,0	7,8	11,3
Kiskunfélegyháza	17,1	6,8	10,9	13,3	6,4
Kiskunhalas	9,2	6,8	7,8	9,2	5,2
Bácsalmás	3,4	8,4	6,4	5,2	8,6
Kiskunmajsa	0,8	3,5	2,5	3,3	0,8
Kunszentmiklós	16,0	5,9	9,9	5,3	18,6
Tiszakécske	3,2	1,3	2,1	1,7	2,9
Jánoshalma	3,9	7,8	6,3	5,8	7,1
Bács-Kiskun megye összesen	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Forrás: BÁCS-KISKUN MEGYEI KORMÁNYHIVATAL Foglalkoztatási Főosztály: "MUNKAERŐ-PIACI HELYZETKÉP BÁCS-KISKUN MEGYÉBEN 2018. március" alapján saját szerkesztés

Hiányszakmák Bács-Kiskun megyében 2017/2018-as tanévben:
Forrás: (http://www.kozlonyok.hu/nkonline/MKPDF/hiteles/MK16164.pdf)

- ács,
- állattartó szakmunkás,
- asztalos,
- burkoló,
- cukrász,
- családi gazdálkodó,
- épület- és szerkezetlakatos,
- faipari technikus, gyakorló ápoló,
- gyakorló mentőápoló,
- hegesztő,
- ipari gépész,
- magasépítő technikus,
- mechatronikai technikus,
- mezőgazdasági gépész,
- női szabó,
- pék,
- szerszámkészítő,
- szociális gondozó és ápoló,
- villanyszerelő.

Bizonyos szakmák – kiemelten építőipar - esetében a hiány állandósult, ennek kompenzálására a Bács-Kiskun Megyei Kormányhivatal Foglalkoztatási Osztálya rendszeresen indít képzéseket, de a hiány nem csökken, ennek oka - többek között - a szakképzett munkaerő külföldi munkavállalása.

2.5. Helyzetelemzés

2.5.1. Kitekintés: Magyarország

Aggasztó jelenség, hogy Magyarországon is élesen jelentkezik a **népesség elöregedésének és fogyásának** európai tendenciája. A 2011. évi népszámlálás ismételten megerősítette a romló demográfiai folyamatok tényét Magyarországon. A népesség száma már 10 millió alá süllyedt, a népszámlálás végleges adatai szerint 9 937,6 ezer főt tett ki. A népesség fogyása és öregedése a született gyermekek számának csökkenésének és a várható élettartam növekedésének együttes következménye.
A munkavállalási korú (15-64 éves) népesség száma 145 ezerrel esett vissza a két utolsó népszámlálás között, míg a 20-64 éves korcsoporthoz tartozók száma 70 ezerrel mérséklődött. Ezzel együtt az aktív korúakra jutó eltartási teher is nőtt: a függőségi ráta (100 aktív korúra jutó gyermek és időskorú) értéke a 2001-es 58,8-ról 2011-re 61,4-re emelkedett. A

munkakínálat zsugorodását magasabb aktivitási és foglalkoztatási szint, illetve javuló termelékenység ellensúlyozhatja.

A munkaerőpiac helyzete egyenletesen javul, de a munkaerő-piaci, a szociális és az oktatási politika több kihívással szembesül. Az álláskeresési ellátások időtartama a legrövidebb az EU-ban, és jelentősen rövidebb, mint az álláskereséshez szükséges átlagidő. A szociális és a szegénységi mutatók nem javultak a gazdaság élénkülésének megfelelően. Emellett úgy tűnik, hogy a szociális védelmi rendszer nem nyújt megfelelő támogatást a leginkább kiszolgáltatott helyzetben lévőknek. Az egészségügyi rendszer szintén komoly kihívásokkal szembesül. Az oktatási rendszer előtt álló fő kihívás, hogy csökkentse a társadalmi-gazdasági különbségeket, és felruházza a tanulókat a megfelelő alapkészségekkel és kulcskompetenciákkal.

A közfoglalkoztatás segített a munkanélküliségi ráta csökkentésében, de nem javítja kellő mértékben a résztvevők foglalkoztathatóságát. Az aktív munkaerő-piaci intézkedések túlzott mértékben hagyatkoznak a közfoglalkoztatásra, amely azonban nem segíti kellő mértékben a résztvevőket a szükséges új készségek elsajátításában és a nyitott munkaerő-piacon való elhelyezkedésben. Ez azzal a kockázattal jár, hogy a résztvevők – főként az alacsony képzettségű munkavállalók és a hátrányos helyzetű régiók munkavállalói – nem lesznek képesek kilépni a programból.
A munkaerő-piaci fejlemények kedvezőek voltak, a közelmúltban már a magánszektorban is. Ennek hatására a munkanélküliségi ráta a válság előtti szint alá süllyedt, annak ellenére, hogy az aktivitási ráta gyorsan emelkedett. A tartós munkanélküliségi ráta hasonlóan kedvezően alakult. A szociális ellátásokkal, a korai nyugdíjba vonulással és a nyugdíjkorhatár emelésével kapcsolatos politika szigorodása bővítette a munkaerő-kínálatot. Keresleti oldalon a magán szektorbeli munkahelyteremtés 2013 vége óta erősödik, de a munkanélküliség csökkenéséhez a kivándorlás és a közfoglalkoztatás gyors növekedése is jócskán hozzájárult. Az aktivitási ráta emelkedésével a munkatényező a népesség elöregedése ellenére pozitívan járul hozzá a potenciális növekedési rátához. A jövőben a magánszektor várhatóan egyre inkább ki fogja venni a részét a munkahelyteremtésből, elősegítve a termelékenységnövekedés gyorsulását.

2.5.2. Kitekintés: Bács-Kiskun megye

A megye számokban

Megyeszékhely	Kecskemét
Terület, km2	8445
Települések száma 2014. jan.1.	119
ebből város	22
Népesség, ezer fő 2014. jan.1.	517
Városi népesség aránya, %	67,9
Népsűrűség, fő/km2	61

Foglalkoztatási arány, % 2013. évi adat	50,4
Munkanélküliségi ráta, % 2013. évi adat	10,7
Egy főre jutó GDP, ezer forint, 2012. évi adat	2001
Egy lakosra jutó regisztrált vállalkozások száma, 2013. dec. adat	189

Forrás: KSH http://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/idoszaki/regiok/mesz/03_ba.pdf alapján saját szerkesztés

Az előzetes adatok szerint 2014. január 1-jén Bács-Kiskun megyében 517 ezer fő élt, ami az ország népességének 5,2%-a. A megye lakosainak száma évről évre csökken, amely nagyrészt annak az általános tendenciának a következménye, hogy többen halnak meg, mint ahányan megszületnek. A természetes fogyás a 2001–2013 közötti időszakban összesen több mint 31 ezer fővel, ezer lakosonként pedig évente átlagosan 4,5 fővel csökkentette a népességszámot.

Az érintett két járás lakónépesség számának csökkenésében jelentős szerepe van a **természetes fogyásnak** is.

Az ábrákon látható, hogy a tendencia a járásokban az országos adatokhoz viszonyítva2013-ig ellentétes, majd ettől az évtől azonos irányú. A megyei adatok kedvezőbb képet mutatnak a régió adatainál. A vizsgált járások mutatói a 2013-as, illetve a 2014-es évek kivételével rosszabb képet mutatnak, mint a Bács-Kiskun megyei mutatók.

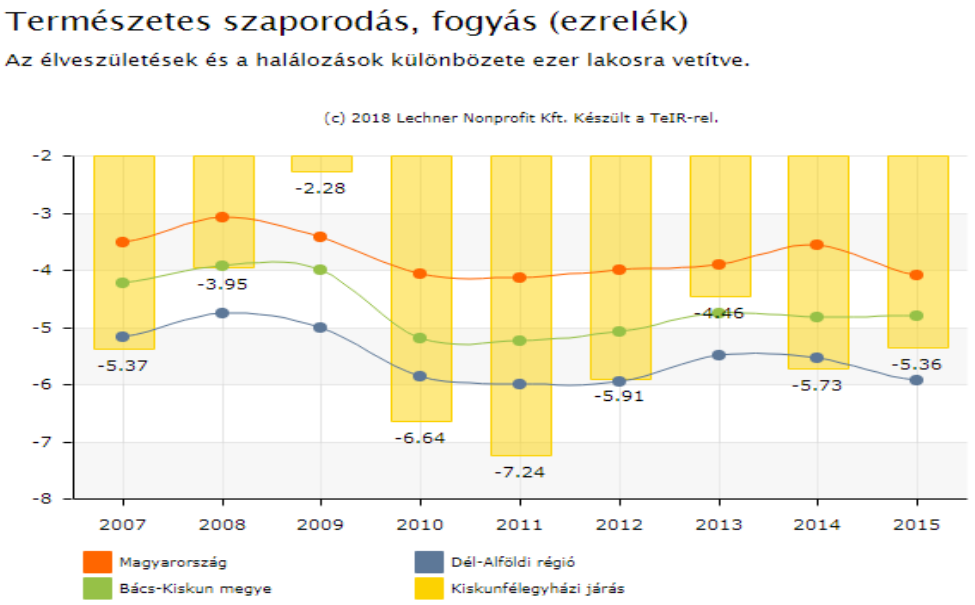

Forrás: Teir, Lechner Nonprofit Kft

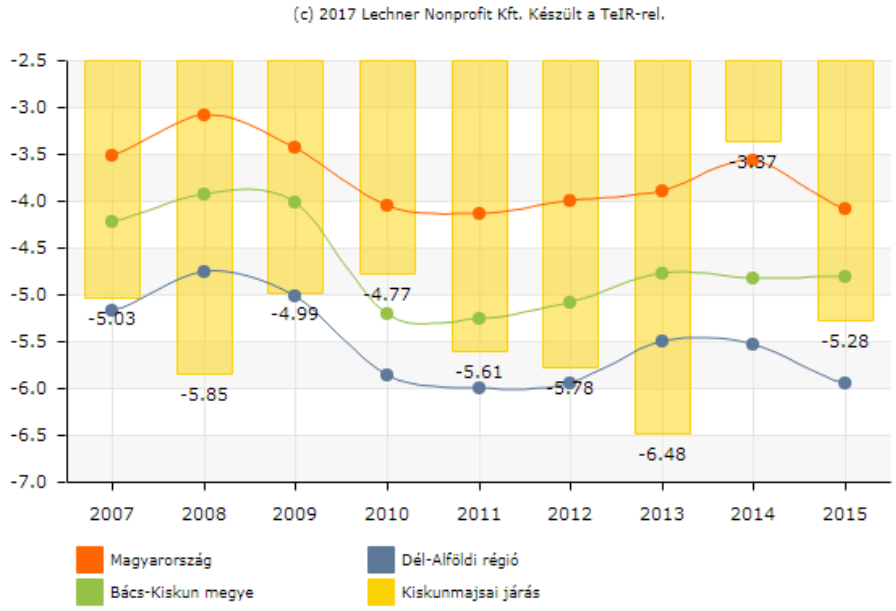

Forrás: Teir, Lechner Nonprofit Kft

Földrajzi fekvésénél és gazdasági helyzeténél fogva Bács-Kiskun megye a keletről nyugatra, illetve a központi régióba megindult belföldi vándorlásnak is vesztese. Az ideköltözőkhöz képest nagyobb létszámú elvándorlás az elmúlt 12 évben a lakosság mintegy 8 ezer fős fogyását eredményezte. A népességszám fogyását a nemzetközi vándorlás pozitív egyenlege mérsékelte valamelyest. Ebből adódóan a vizsgált időszakban mintegy 9 ezer fős többlet keletkezett. A születések számának csökkenése, az élet végső határának kitolódása önmagában is a népesség fokozatos öregedéséhez vezet. Azokban a térségekben viszont, ahonnan a munkaképes korosztályok egy része a megélhetés érdekében költözni kényszerül, vagy az oktatásból a munkaerőpiacra kilépő fiatalok az eredeti lakóhelyükön nem tudnak elhelyezkedni, ez a folyamat még inkább felgyorsul.

A lakónépesség alakulása és a főbb népmozgalmi események a megyében

Megnevezés	**2011**	**2012**	**2013**
Lakónépesség, január 1. ezer fő			
Férfi	250	248	248
Nő	275	274	272
Összesen	525	522	520
Ebből:			
megyeszékhelyen	113	111	112
többi városban	245	242	241

községekben	167	169	167

Forrás: KSH http://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/idoszaki/regiok/mesz/03_ba.pdf alapján saját szerkesztés

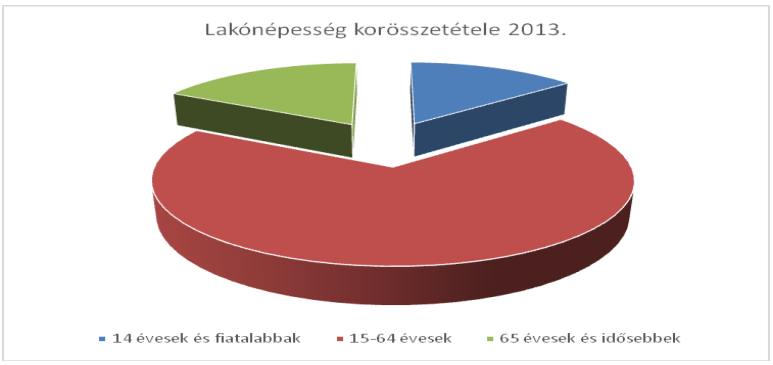

Forrás: KSH http://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/idoszaki/regiok/mesz/03_ba.pdf alapján saját szerkesztés

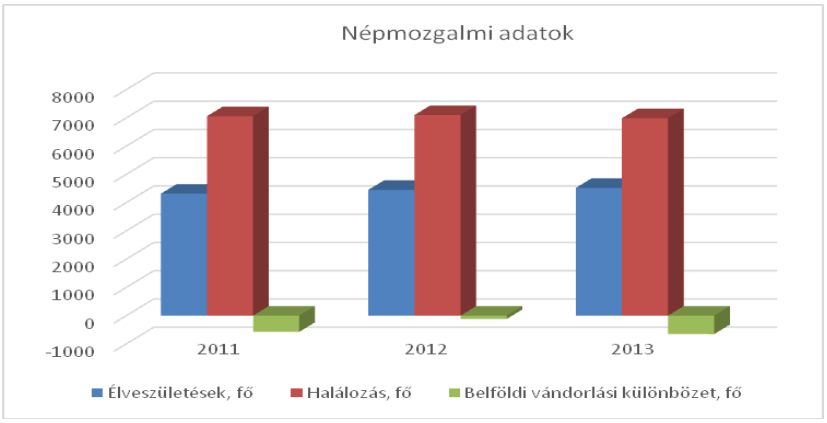

Forrás: KSH http://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/idoszaki/regiok/mesz/03_ba.pdf alapján saját szerkesztés

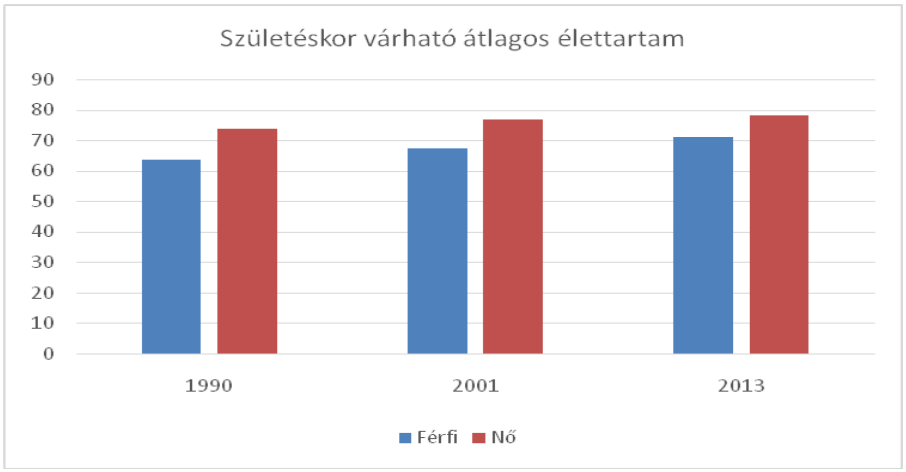

Forrás: KSH http://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/idoszaki/regiok/mesz/03_ba.pdf alapján saját szerkesztés

Az elmúlt időszakban jelentősen javult a megyében élők iskolázottsága, a fiatalabb korosztályokból már jóval többen érettségiztek, illetve szereztek diplomát. A 2011. évi népszámlálás idején a 15 éves és idősebb népességnek mindössze 6,5%-a nem fejezte be általános iskolai tanulmányait, a 18 évesek és idősebbek 39%-a rendelkezett érettségi bizonyítvánnyal, a legalább 25 évesek 14%-a pedig főiskolai vagy egyetemi oklevelet szerzett. Az iskolázottság szintjében településtípusonként jelentősek a különbségek. A megyeszékhelyen, de a többi városban is a jobb munka- és megélhetési körülmények következtében fiatalabb a népesség, mint a községekben, így képzettebb is.

Az utóbbi évtizedekben bekövetkezett pozitív változások ellenére Bács-Kiskun megye lakóinak képzettségi szintje továbbra is jelentősen elmarad az országos átlagtól. Ebben az átlagosnál idősebb népesség mellett a foglalkoztatottak összetétele, a mezőgazdaságban dolgozók magasabb aránya is szerepet játszhat. A munkalehetőségek, a foglalkoztatottság mértéke is kedvezőtlenebb az országos átlagnál. 2013-ban a 15–74 éves népesség 50,4%-a végzett kereső tevékenységet, ami 1,2 százalékponttal kevesebb, mint országosan. A 10,7%-os munkanélküliségi ráta (munkanélküliek a gazdaságilag aktív népesség %-ában) a keleti országrészben a legkedvezőbb ugyan, a Dunától nyugatra eső megyék közül viszont csak Zalában rosszabb a helyzet. Mindezek következtében Bács-Kiskun megye mutatója 0,5 százalékponttal meghaladta az országos átlagot.

A 15-74 éves megyei népesség gazdasági aktivitása

Megnevezés	**2011**	**2012**	**2013**
Foglalkoztatott, ezer fő	193,7	199,6	200,2
Ebből:			
középfokú végzettségű	127,3	129,9	130
diplomás	37,9	41,7	40,6
Munkanélküli, ezer fő	23,1	20,9	23,9
Ebből:			
legalább egy éve munkát keres	10,5	8,8	12,5
Gazdaságilag nem aktív, ezer fő	185,5	178,6	173,5
Ebből:			
nappali tagozatos tanuló	41,9	40	34,9
Aktivitási arány %	53,9	55,2	56,4

Foglalkoztatási arány %	48,2	50	50,4

Forrás: KSH http://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/idoszaki/regiok/mesz/03_ba.pdf alapján saját szerkesztés

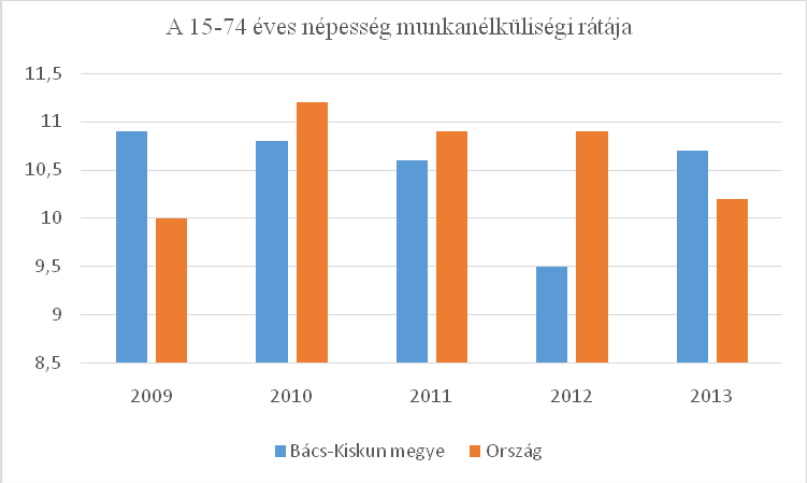

Forrás: KSH http://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/idoszaki/regiok/mesz/03_ba.pdf alapján saját szerkesztés

Regisztrált munkanélküliek száma száz 15-59 éves állandó lakosra

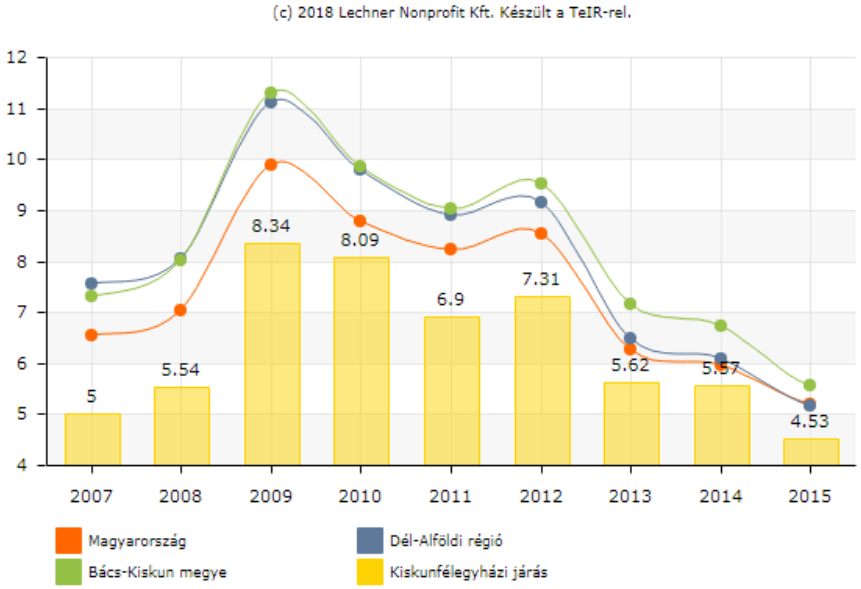

Forrás: Teir, Lechner Nonprofit Kft

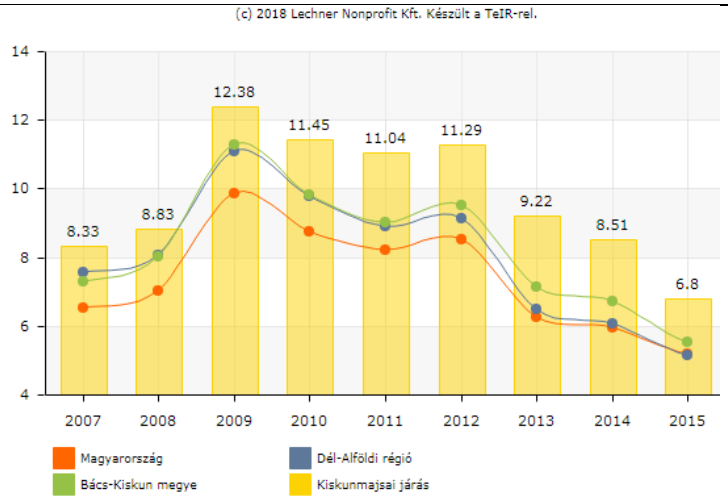

Forrás: Teir, Lechner Nonprofit Kft

Bács-Kiskun megyét összességében fogyatkozó népesség, növekvő foglalkoztatás, csökkenő munkanélküliség jellemzi. A Kiskunfélegyházi és a Kiskunmajsai járás munkanélküliségi rátájának tendenciája a megyéhez hasonlóan csökkenő, de addig, amíg a kiskunfélegyházi értékek a megyei adatok alattiak, a kiskunmajsai munkanélküliségi ráta jóval meghaladja a megyei értéket.

2.5.3. Összefoglaló helyzetértékelés

A paktumtérség legnagyobb kihívása foglalkoztatási szempontból, hogy a munkaadó mennyiségi és minőségi elvárásainak megfelelő munkaerő álljon rendelkezésre. Jelenleg kínálati oldalon hiányosságok mutatkoznak mind a létszám, mind a kompetencia-tudás-tapasztalat szempontjából. Ennek hátterében több tényező is húzódik.

Annak ellenére, hogy a hátrányos helyzetű személyek száma és aránya viszonylag alacsony, még mindig nagyon széles az a munkavállalói korú réteg, amely nincs jelen a munkaerőpiacon – elérésük, megszólításuk csak az első lépés a munkaerő-piaci (re)integrációban. Ezáltal hatékonyan növelhető a foglalkoztatottsági szint.

A potenciális munkavállalók egy része különböző okok miatt (pl. a tartós, hosszú távú munkanélküliség, inaktív státusz vagy közfoglalkoztatotti lét) akkor sem alkalmas a munkavállalásra, ha éppen rendelkeznek a megfelelő képzettséggel, szakmai ismerettel (a népesség képzettségi szintje folyamatosan javul). Foglalkoztathatóságuk számos akadályba ütközik, például alacsony motiváció, teljesen vagy részlegesen hiányzó kompetenciák, „bennragadás” a közfoglalkoztatási rendszerben. Egyes esetekben nem a konkrét végzettség hiánya, hanem bizonyos kompetenciákban való hiányosság akadályozza meg az alkalmazást. Több ágazat is hasonló, jól fejleszthető kompetenciákat vár el a foglalkoztatottaktól (alapvető matematikai és szövegértési képesség, monotonitástűrés, figyelem, memória, kézügyesség stb.), amely bizonyos tekintetben arányos az iskolai végzettség szintjével, de iskolarendszerű vagy OKJ képzés keretein kívül, alacsony óraszámban is gyorsan és hatékonyan fejleszthető. A fejlesztés eredménye a sikeres állásbetöltés, vagyis az adott kompetenciák folyamatos gyakorlása, ami hosszabb távon alkalmassá teszi a munkavállalót a munkaerőpiacon való

tartós jelenlétre az adott pozíció vagy tevékenység megszűnése esetén is. Ha ugyanis a személyes attitűd nem megfelelő, akkor az új munkavállaló nem tud beilleszkedni a munkahelyre, nem képes megszokni a szokásos – alkalmanként monoton vagy éppen túlzott rugalmasságot igénylő – munkarendet, így esetenként már néhány napos munkavégzés után meg sem jelennek a munkáltatónál. Részben emiatt is tapasztalható egyfajta bizalmatlanság a munkaadók részéről a hátrányos helyzetű munkavállalókkal szemben.

Különösen fontos a hátrányos helyzetű fiatalok felzárkóztatása és esélyteremtő foglalkoztatása, mert hosszú távon az ő mozgósításuk jelenthet megfelelő munkaerő-tartalékot a paktumtérségben.

A demográfiai tendenciák azt mutatják, hogy folyamatosan csökken a paktumtérség népessége – ez csak részben indokolható az élve születések számának csökkenésével, legalább ekkora szerepe van az elvándorlásnak is, ami elsősorban a fiatal generációt érinti. Az érintett generáció más jövőképpel rendelkezik, ami egyaránt vonatkozik a lakóhelyhez kötöttségre, az önmegvalósítás eszközeire vagy az életpályára. Nagy kihívás a fiatal, képzett szakemberek megtartása, hazatérésük segítése, sőt fel kell tárni azokat az eszközöket is, amelyekkel más megyékből, térségekből ide lehet vonzani megfelelő munkavállalókat (pl. lakhatási feltételek javítása, urbanizáció fokozása). Szintén ennek a korosztálynak nyújt segítséget a megfelelő gyermekellátási rendszer, amely nagymértékben hozzájárul a kisgyermekes szülők munkaerő-piaci helyzetének javításához.

A fiatal generációk megtartása azért is fontos, mert egyre hangsúlyosabb a társadalmi elöregedés jelensége, ami összgazdasági szempontból is nagy terhet ró a társadalomra. Jóllehet az eltartottsági ráta érdemben nem változott 2001 óta, hosszú távon ennek romlása várható – a nyugdíjkorhatár emelése ellenére is. A probléma kezelése érdekében az idősebb korosztály foglalkoztatására is nagyobb hangsúlyt kell fektetni, hogy minél tovább aktív szereplői legyenek a megyei munkaerőpiacnak. A képzett munkavállalók megtartásának, (vissza)csábításának egyik alapköve a szakmai kihívást jelentő, versenyképes jövedelmet és egyúttal rugalmas munkavégzést biztosító minőségi munkahelyek biztosítása a paktumterületen.

Ezen általános, horizontális alapelvet, célt, fontos szem előtt tartani mindenekelőtt a kulcságazatokban, de valamennyi ágazat esetében figyelmet kell rá fordítani. Arra kell törekedni, hogy a megyeszékhely fejlődéséből minél nagyobb mértékben részesüljön a megye teljes területe, és a pozitív hatások a távolabb fekvő településekre is kisugározzanak. A folyamat komplex vidékfejlesztési beavatkozásokkal felerősíthető, felgyorsítható. A paktumterület adottságai javítandók versenyképességi és befektetés-ösztönzési szempontból – azokra a már azonosított, magasabb termelékenységi szintet elváró és eredményező húzóágazatokra kell hangsúlyt fektetni, amelyekre hosszú távon stabil, kiszámítható munkaerőpiac építhető.

A befektetés-ösztönzés mellett azonban a helyi erőforrások mozgósítására kell fókuszálni: a vállalkozói szféra nagy részét a korlátozott tőkeerővel rendelkező mikro- és kisvállalkozások adják, de foglalkoztatási szempontból fontos szerepet töltenek be a helyi középvállalkozások is. Megyei szinten koordinált, célzott vállalkozásfejlesztéssel – a helyi gazdasági szereplők megerősíthetők, – új vállalkozások létrehozásának ösztönzésével növelhető az önfoglalkoztatás aránya. A hátrányos helyzetűek foglalkoztatottsága szempontjából

kifejezetten kedvező tendencia a szociális gazdaság megerősödése, a szociális vállalkozások számának a növekedése.

A gazdaságfejlesztéssel kapcsolatosan hátrányos tendencia, hogy mind a piaci, mind a közszféra egyre nagyobb mértékben függ az európai uniós támogatásoktól, ezért – amellett, hogy a jelenlegi programozási időszakban hatékony, fenntartható és multiplikátor jellegű fejlesztésekre kell fókuszálni – már most el kell kezdeni a felkészülést a 2020 utáni időszakra, amikor várhatóan sokkal kisebb fejlesztési források lesznek elérhetők. A dinamikusan fejlődő, befogadó munkaerőpiac megteremtésének egyik gátját a megfelelő képzettséggel rendelkező munkavállalók hiánya jelenti, melynek hátterében nagyrészt az oktatási-képzési rendszerrel kapcsolatos problémák húzódnak.

A felnőtt- és szakképzési rendszer többnyire nem tud elég rugalmasan és gyorsan reagálni a munkáltatói igényekre – ennek egyik következménye, hogy egyszerre van jelen a munkaerőhiány és a munkaerő többlet is a paktumterületen.

A helyzetelemzés főbb megállapításait a SWOT elemzés logikai keretébe rendezve ismertetjük.

Erősségek	**Gyengeségek**
- kedvező földrajzi fekvés - jó logisztikai adottságok (közúti és vasúti elérhetőség, M5-ös utópálya) - megyeszékhelyek (Kecskemét, Szeged) és a főváros közelsége - jelentős a mezőgazdasági termelés és azok feldolgozására épülő feldolgozóipar - több nagy létszámú, multinacionális vállalkozás a Kiskunfélegyházi járásban és annak közvetlen közelében - színvonalas és széleskörű középiskolai oktatás - természeti kincsnek tekinthető gyógyvíz, erre alapuló élmény- és gyógyfürdők - növekvő foglalkoztatás, csökkenő munkanélküliség - az itt élők iskolázottsága javuló tendenciát mutat	- csökkenő lakónépesség, negatív vándorlási egyenleg - a javuló tendencia ellenére a képzettségi szint elmarad az országos átlagtól - nincs elegendő - a munkaadók mennyiségi és minőségi elvárásainak megfelelő - munkaerő - az inaktív álláskeresők jelentős részénél motiváció hiánya - kisebbség hátrányos helyzete - tanyás ingatlanok infrastrukturális lemaradása
Lehetőségek	**Veszélyek**
- munkavégzéshez szükséges kompetenciák fejlesztése, végzettség szint emelése, - motiváció növelése - fiatal, képzett szakemberek megtartása, hazatérésük segítése - megfelelő gyermekellátási rendszer, amely nagymértékben hozzájárul a kisgyermekes szülők munkaerő-piaci helyzetének javításához - nemzetközi kapcsolatok erősítése - kedvező földrajzi fekvés további gazdasági célú kihasználása, befektetési lehetőségek fókuszba helyezése - turisztikai vonzerő fokozása, fejlesztése - munkaerő-piaci szolgáltatók összefogása az álláskeresők elhelyezkedésének növelése	- fokozódó elvándorlás - a népesség elöregedése - hiányszakmák rögződése - éghajlatváltozás következményei (aszály, viharok) - közfoglalkoztatottak piaci integrációjának elmaradása - a közelben fekvő megyei jogú város – Kecskemét elszívó ereje (munkaerő és vásárlóerő) - helyi piacok beszűkülése

érdekében - mezőgazdasági termelők piacra jutásának támogatása - szociális gazdasági szektor bővítése az elhelyezkedés növelése érdekében - munkaadók érzékenyítése a hátrányos helyzetű és egészségkárosodott munkanélküliek elhelyezkedése érdekében	

2.5.4. Igényfelmérések eredménye

A TOP-5.1.2-16-BK1-2017-00007 pályázat társadalmasítása keretében került sor igényfelmérésre. A kérdőív kérdéseinek előzetes véleményezésében részt vett Kiskunfélegyháza Város Önkormányzata, valamint a Kiskunmajsai Többcélú Kistérségi Társulás. A kérdőívek „kiküldése" elektronikus úton történt meg.

32 cég részéről érkezett vissza a kitöltött kérdőív, közülük 20 cég a kiskunfélegyházi járásban, 12 cég pedig a kiskunmajsai járásban rendelkezik székhellyel/telephellyel.

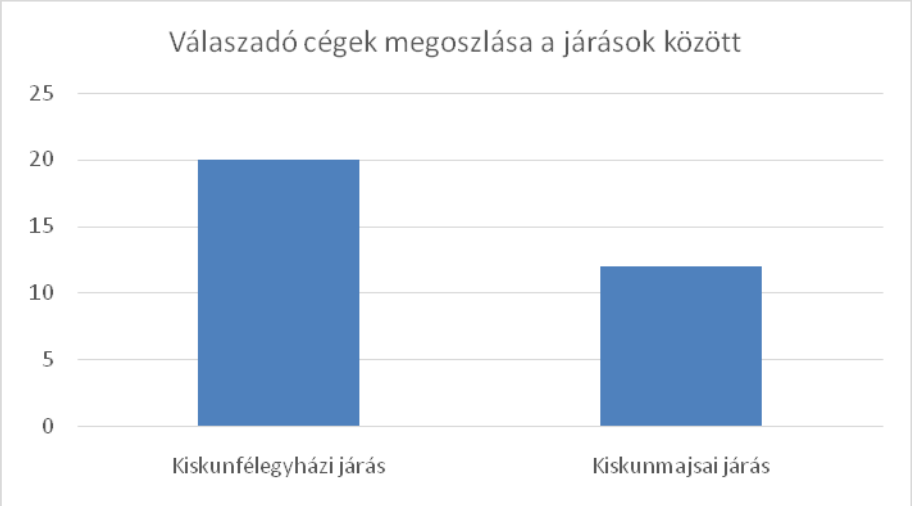

A válaszadó cégek munkavállalóinak létszámát, a cégek nagyságát az alábbi diagramm szemlélteti:

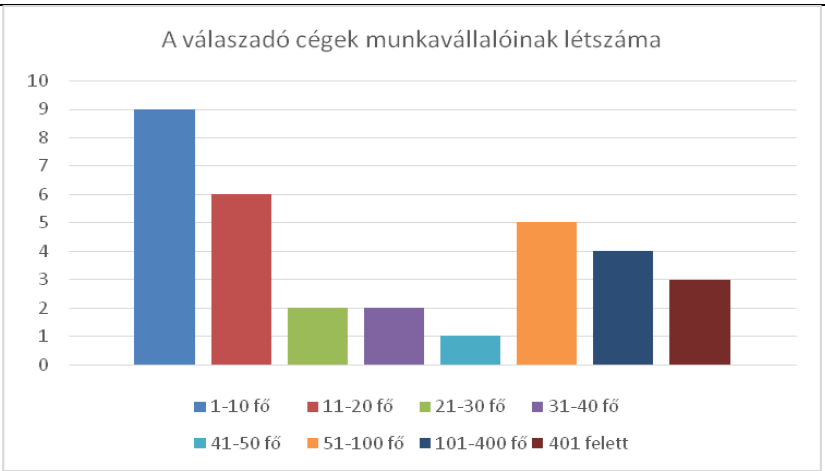

Az igényfelmérésben részt vevők közül 20 cég munkavállalói létszáma 1-50 fő közötti, 50-100 fő dolgozói létszámmal rendelkezik 5 vállalkozás, 101-400 fővel 4 cég, továbbá a válaszadók között 3 olyan cég is szerepelt, ahol a munkavállalói létszám meghaladta a 400 főt.

A válaszadók tevékenységi köre nagyon változatos, van köztük vendéglátással, cipőgyártással, pékáru előállítással, kazángyártással, lámpatestek gyártásával, út-és autópálya építéssel, teherszállítással, festékkereskedéssel, gépi földmunkával, fémtartály gyártással, járművezető képzéssel, villanyszereléssel, autóipari termékek gyártásával, baromfihús-feldolgozással, építőiparral, ipari takarítással, pénzügyi tanácsadással, fizikai közérzet javító szolgáltatással, felsőruházati konfekcionálással stb. foglalkozó cég is.

A feltett kérdéseinkre az alábbi válaszok érkeztek:

1. **Rendelkeznek-e üres álláshellyel?**

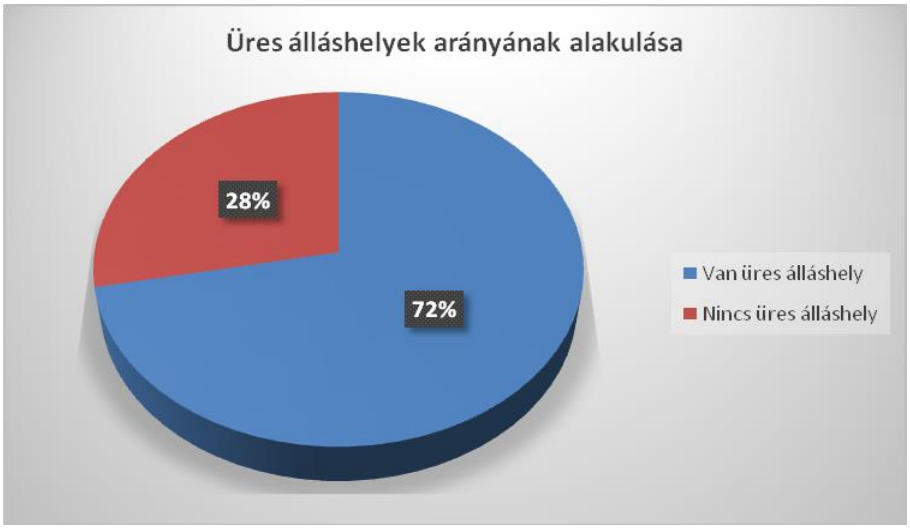

23 cég, azaz az igényfelmérésben részt vevők 72%-a válaszolt a kérdésre igennel, a kiskunfélegyházi járásban székhellyel rendelkező cégek 75%-a, a kiskunmajsai cégek 67%-a.

A hiányszakmák, melyeket a megkérdezettek megjelöltek, az alábbiak voltak:

- kőműves 2 fő
- anyagmozgató/gépkezelő 6 fő
- raktáros 1 fő
- csomagoló átvevő 2 fő
- targoncavezető 2 fő
- autóbuszvezető 3 fő
- gépkocsivezető 8 fő
- villanyszerelő 9 fő
- fröccsöntő, préselő 5 fő
- árufeltöltő 4 fő
- műanyagfeldolgozó 13 fő
- hegesztő 15 fő
- lakatos 13 fő
- pék 1 fő
- segédmunkás 36 fő
- víz-, gáz-, központi fűtés szerelő 4 fő
- épületbádogos 4 fő
- kőműves segédmunkás 2 fő
- takarító 11 fő
- recepciós 1 fő
- úszómester 2 fő
- pénztáros 1 fő
- kertész 1 fő
- szakács 2 fő
- bolti eladó 2 fő
- asztalos 1 fő
- női-férfi szabó 3 fő
- gépjármű szerelő 2 fő
- építésvezető 1 fő
- villamosmérnök 1 fő
- járművezető szakoktató 5 fő
- villamosipari technikus 1 fő
- pénzügyi ügyintéző 1 fő
- adminisztrátor 1 fő
- üzletkötő 3 fő

2. Üres álláshellyel rendelkezés okai

A legfőbb okokat az alábbi táblázat szemlélteti:

Megnevezés	Okot megjelölő cégek száma (db)	Aránya
megfelelő mennyiségű munkaerő hiánya	18	56%
a munkavégzéshez szükséges szakképzettségű munkaerő hiánya	15	47%
megfelelő gyakorlattal rendelkező munkaerő hiánya	15	47%
felkínált bér nagysága	7	22%
munkakörülmények jellege	4	13%
közlekedési nehézségek	4	13%
a megfelelő munkaerő külföldi célú munkavállalása	3	9%
a munkavégzéshez szükséges kompetenciákkal rendelkező munkaerő hiánya	2	6%
szükséges nyelvismeret hiánya	1	3%
egyéb	1	3%

Fenti táblázat alapján megállapítható, hogy nincs megfelelő mennyiségű, képzettségű és megfelelő gyakorlattal rendelkező munkaerő. A statisztikai adatok alapján is a legkedvezőbb helyzetben a szakmával rendelkező álláskeresők vannak, legkevésbé a szakképzetlen és/vagy alacsonyan iskolázottak tudnak elhelyezkedni, illetve a fiatal, gyakorlattal nem rendelkező korosztály.

3. Mi jellemzi a térségben élő munkanélkülieket?

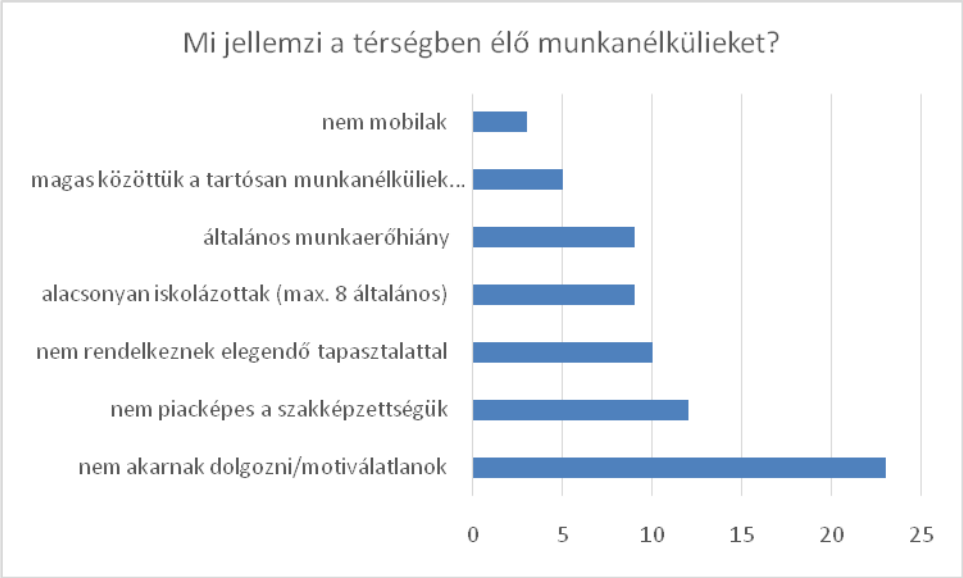

- A térségben élő munkanélküliek legfőbb jellemzője a motiválatlanság, az, hogy nem akarnak dolgozni. Ennek hátterében a közfoglalkoztatás áll, ami megnehezíti a több éve ebben a formában foglalkoztatottak visszavezetését az nyílt munkaerőpiacra. További probléma, hogy nem piacképes a szakképzettségük, illetve nem rendelkeznek elegendő tapasztalattal sem.

4. A foglalkoztatotti létszám várható alakulása az elkövetkezendő 3 évben

- A foglalkoztatotti létszám várhatóan emelkedni fog a járásban. E mellett a járás gazdasági növekedése jelenthet alapot a további munkahelyteremtéshez, amihez a térségbe befektetők bevonzására, az infrastruktúra fejlesztésére lenne szükség.

5. Legfontosabb munkavállalói kompetenciák

Az igényfelmérésben részt vevő valamennyi cég fontosnak ítéli a munkavállalói kompetenciát, a legfontosabbaknak az alábbiakat ítélik: terhelhetőség, csapatmunkára való alkalmasság, a céggel szembeni lojalitás. Ezek a „tulajdonságok” nem tanulhatóak, ugyanakkor a munkavállalóban kialakíthatóak, ebben nagy szerepe van a munkakörülményeknek.

6. A munkaerő felkutatás csatornái, a munkavállalók kiválasztásának szempontjai

A munkaerő felvételében elsődleges szerepe a hirdető újságokon keresztül történő információhoz jutásnak van a megkérdezetteknél, ezt követi szorosan a Kormányhivatal járási foglalkoztatási osztályának szerepe, amit a személyes kapcsolatok útján történő kiválasztás követi. A megfelelő hozzáállás/motiváltság és a szaktudás is elengedhetetlen feltétel, amit a lenti diagramm is szemléltet.

7. Hátrányos helyzetűnek minősülő csoportok közül alkalmazott munkavállalók

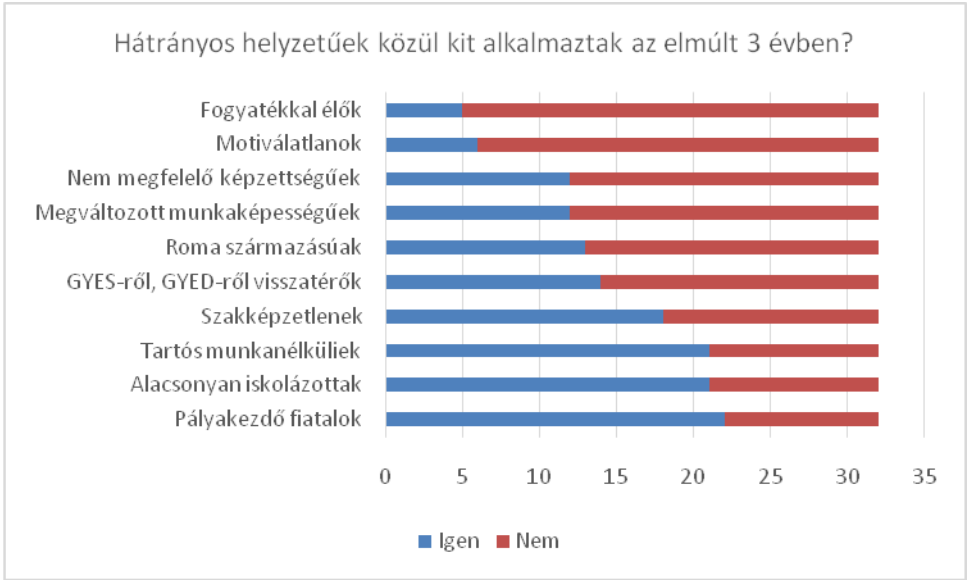

A munkáltatók legszívesebben a pályakezdő fiatalokat (nincsenek „elrontva”, nincsenek rossz beidegződések, itt ismerik meg a munkafolyamatokat, munkakörülményeket) és a tartósan munkanélkülieket (támogatást igényelhetnek utánuk) alkalmazzák. Ellenben nem szívesen alkalmaznak motiválatlanokat (kockázatos, légkörromboló) és megváltozott munkaképességű, fogyatékos embereket (itt a fő ok, a munkakörülmények megfelelő kialakítása).

8. A legfontosabb munkaerő-piaci eszközök

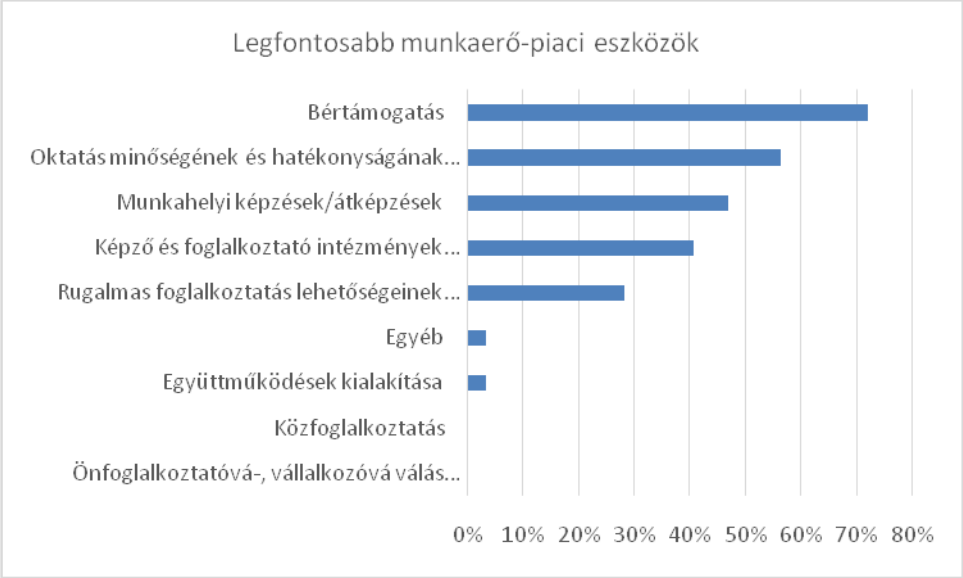

A foglalkoztatás növekedését elősegítő eszközök közül a bértámogatás a legkedveltebb illetve leghatékonyabbnak ítélt forma. A kérdőív alapján a munkáltatók is problematikusnak látják az oktatás minőségét és hatékonyságát. A munkaerőhiány megoldására gyakran alkalmazzák a munkahelyi átképzés és képzés adta lehetőségeket.

9. Közlekedési adottságok okozta probléma

A válaszadók 56%-a úgy nyilatkozott, hogy a munkaerő felvételt nehezíti a közlekedési adottság, de azért megállapítható, hogy nem ez okozza a munkáltatók számára a legnagyobb nehézséget. A munkába járást a cégek elsősorban a távolsági

közlekedés költségtérítésével és a saját gépjármű használat támogatásával igyekeznek könnyebbé tenni.

Kiemelkedő, hogy a válaszadók 75%-a csatlakozna a Foglalkoztatási Paktumhoz.

A fentebb részletezett problémák megoldására olyan összehangolt lépésekre van szükség, ami a kormányzati és a megyei célkitűzésekkel is összhangban van. Ennek egyik eszköze a benyújtott pályázat megvalósítása, a Kiskunfélegyházi és Kiskunmajsai Járási Foglalkoztatási Paktum hatékony működtetése.
A Kiskunfélegyháza Város Önkormányzata vezetésével létrejövő járási foglalkoztatási együttműködés a két járás egészére kiterjedő célokkal és tevékenységekkel működik majd, és keretet fog adni a helyi foglalkoztatási és gazdaságfejlesztési kezdeményezéseknek, biztosítva a koordinációt és a monitoring tevékenységet, továbbá közreműködik a térségi jelentőségű vállalkozási fejlesztések munkaerő igényének kielégítésében.

3. Térségi foglalkoztatási stratégia, horizontális szempontok érvényesülése

3.1. Illeszkedés az EU 2020 stratégiához

A 2014–2020-as időszak tervezési hierarchiájának csúcsán a „Partnerségi Megállapodás” (PM) című dokumentum áll. A „Partnerségi Megállapodáshoz” csatlakoznak a különböző programok. A „Széchenyi 2020” mögött álló „Európa 2020” fekteti le az Európai Unió stratégiai szempontjait a következő programozási periódusra nézve, amely egy a gyors, fenntartható és inkluzív növekedést célzó stratégia.
A 2008-2009-ben kezdődött válság leküzdése érdekében az EU meg kívánja teremteni azokat a feltételeket, amelyek a gazdasági versenyképesség és a foglalkoztatás növeléséhez szükségesek.
A foglalkoztatás és az aktivitási szint növelése egyértelmű EU-s célkitűzés volt már a 2007-2013-as időszakban is, ennek megfelelően az Európai Unió az elmúlt tervezési időszakban jelentős figyelmet és forrást fordított a tagállamok foglalkoztatási problémáinak enyhítésére.
Ahhoz, hogy nemzedékünk továbbra is az egyedülálló európai szociális modelleken alapuló, minőségi és egészséges életet élhessen, és hogy ez a jövő nemzedékei számára is lehetővé váljon, olyan stratégiára van szükség, amely az EU-t intelligens, fenntartható és inkluzív gazdasággá teszi, amelyben magas a foglalkoztatási arány és a termelékenység, illetve erős a társadalmi kohézió.
A probléma a 2014-2020-as periódusban pedig különösen erőteljes hangsúlyt kapott, kialakították az **„Európa 2020”** elnevezésű stratégiát, ami az Európai Unió 10 évre szóló foglalkoztatási és növekedési stratégiája. A stratégia menetrendül szolgál valamennyi tagállam számára, de figyelembe veszi az eltérő szükségleteket, kiindulópontokat és nemzeti sajátosságokat, így segítve a növekedést.

A stratégia olyan növekedést tűzött ki célul, amely megfelel az alábbi kritériumoknak:

1. **Intelligens növekedés:** a hangsúly a hatékonyabb oktatási, kutatási és innovációs beruházásokon van;
2. **Fenntartható növekedés:** kulcseleme az alacsony szén-dioxid-kibocsátású gazdaságra való átállás;
3. **Inkluzív növekedés:** nagy hangsúlyt fektet a munkahelyteremtésre és a szegénység csökkentésére.

A **magasabb végzettségi** szint jobb alkalmazási lehetőségeket kínál, a foglalkoztatási arány növelése révén pedig csökken a szegénység.
A **kutatás-fejlesztés és az innováció** a gazdaság minden ágazatában növekvő mértéke, valamint a megnövekedett erőforrás-hatékonyság javítja a versenyképességet, és elősegíti a munkahelyteremtést.
A tisztább, **alacsony szén-dioxid-kibocsátású** technológiákba való beruházás tehermentesíti a környezetet, hozzájárul az éghajlatváltozás elleni küzdelemhez, valamint új üzleti és foglalkoztatási lehetőségeket kínál.
E célkitűzések elérésére közösen kell figyelmet fordítanunk, erős szerepvállalásra, elkötelezettségre és hatékony megvalósítási mechanizmusokra lesz szükség az EU-ban tapasztalható hozzáállás és módszerek megváltoztatásához annak érdekében, hogy elérjük a fenti prioritásokban összefogott eredményeket.
Az **inkluzív növekedés** azt jelenti, hogy magas foglalkoztatottság, a készségek fejlesztésébe való beruházás, a szegénység leküzdése és a munkaerőpiac modernizálása, valamint képzési és szociális védelmi rendszerek révén az emberek képessé válnak az előttük álló változások felmérésére, a változások kezelésére és összetartóbb társadalom kialakítására.

Rendkívül fontos szempont az is, hogy a gazdasági növekedés előnyei az Unió teljes területére eljussanak – beleértve a legkülsőbb régiókat is –, tehát erősítsék a területi kohéziót.
Ez a növekedés arról is szól, hogy valamennyi polgár egész élete során hozzáférési lehetőségekhez és esélyekhez jusson. Európának teljes mértékben ki kell használnia munkaerő-potenciálját ahhoz, hogy szembenézhessen az idősödő népesség és a növekvő globális verseny támasztotta kihívással.
Szükség lesz a nemek közötti egyenlőséget fokozó politikák kidolgozására annak érdekében, hogy növeljük a munkaerő-piaci részvételt, azaz fokozzuk a növekedést és a társadalmi kohéziót.

Az Európa 2020 stratégia célkitűzései:

1. Foglalkoztatás: Biztosítani kell, hogy a 20–64 évesek körében a foglalkoztatottság aránya elérje a 75%-ot.

2. K+F: Az Európai Unió GDP-jének 3%-át a kutatásba és a fejlesztésbe kell fektetni.

3. Éghajlatvédelem és fenntartható energiagazdálkodás: Az üvegházhatást okozó gázok kibocsátását 20%-kal csökkenteni kell az 1990-es szinthez képest (vagy akár 30%-kal, ha adottak az ehhez szükséges feltételek), a megújuló energiaforrások arányát 20%-ra kell növelni, az energiahatékonyságot 20%-kal kell javítani.

4. Oktatás: A korai iskolaelhagyók arányát 10% alá kell csökkenteni, el kell érni, hogy a 30 és 34 év közötti uniós lakosok legalább 40%-a felsőfokú végzettséggel rendelkezzen.

5. Küzdelem a szegénység és a társadalmi kirekesztés ellen: Legalább 20 millióval csökkenjen azok száma, akik nyomorban és társadalmi kirekesztettségben élnek, illetve akik esetében a szegénység és a kirekesztődés reális veszélyt jelent.

E célok kapcsolódnak egymáshoz, és az átfogó siker szempontjából döntő jelentőségűek.

Európának az alábbi területeken kell cselekednie:

- Foglalkoztatás
- Szakképzettség
- A szegénység elleni küzdelem

A tagállamoknak - saját kiindulási helyzetük és nemzeti körülményeik figyelembevételével - mind az **öt kiemelt célt nemzeti célokra kell lefordítaniuk**.

Az elfogadott foglalkoztatási iránymutatások magukban foglalják:

- a nők és férfiak munkaerő-piaci részvételének növelését és a strukturális munkanélküliség csökkentését,
- a munkahelyek minőségének javítását,
- a munkaerő-piaci igényeknek megfelelő, képzett munkaerőt,
- az egész életen át tartó tanulás ösztönzését,
- az oktatási és képzési rendszerek minőségének és teljesítményének javítását minden szinten,
- a felsőoktatásban vagy azzal megegyező oktatási formában részt vevők számának növelését,
- a társadalmi befogadás előmozdítását és a szegénység elleni küzdelmet.

Az Európai unió foglalkoztatás politikája

Az európai foglalkoztatási stratégia ma már az Európa 2020 növekedési stratégia része. Az európai foglalkoztatási stratégia, valamint a foglalkoztatáspolitikai iránymutatások és támogató programok (például a foglalkoztatás és a szociális innováció európai programja) arra szolgálnak, hogy elősegítsék a növekedést, a munkahelyteremtést, a munkaerő mobilitását és a társadalmi haladást.

Foglalkoztatás politika főbb célcsoportjai:

- a tartósan munkanélküli felnőttek: szakmai tudás, munkaerőpiac-ismeret, akarat, hátrányos megkülönböztetés,
- a fiatalok: tapasztalat, munkaerőpiac-ismeret,
- az időskorúak: alacsonyabb teljesítőképesség, korlátozott képezhetőség, mobilitás, averziók,
- a megváltozott munkaképességűek: munkaképesség és fogadó-készség, megfelelő munkahelyek,
- a munkahelyre visszatérni szándékozó nők: szakképzettség hiánya/elavulása, gyermekgondozási kötelezettségek, munkaidő hossza, korlátozott mobilitás,

- a képzetlenek, alacsony és/vagy nem piacképes képzettségűek: szándék, pályaorientáció, képzés, át- és továbbképzés, tapasztalatszerzés, beilleszkedés.

3.2. Illeszkedés az országos foglalkoztatási stratégiához

A foglalkoztatás az egy olyan összetett társadalmi és gazdasági funkció, amelyben egyszerre kell a munkaerőpiac két alapvető területének - a gazdasági és a társadalmi szociális szféra - eltérő szempontrendszerét érvényesíteni.
Maga a gazdaság és a munkaerőpiac elsősorban, mint termelési tényezőt kezeli és foglalkoztatja a munkaerőt, annak racionális elosztásában és minél hatékonyabb felhasználásában érdekelt. Gazdasági szempontok mellett sajátos társadalmi érdekek, szociális szempontok, a létbiztonság megteremtése és megőrzése, a munkaerő kínálat lekötése stb. kötődnek a foglalkoztatáshoz.
A foglalkoztatáspolitika úgy igyekszik a munkaerőpiacot befolyásolni, hogy ezáltal harmonikusabb legyen a működése, és egyúttal érvényesüljenek, mozgásteret, megvalósulási lehetőséget kapjanak a társadalmi funkciók.
Az ország munkaerő-piaci politikájának az a célja, hogy a munkaerőpiacot, mit a munkavállalók foglalkoztatási lehetőségei és foglalkoztatási feltételei szempontjából döntő jelentőségű piacot úgy befolyásolja, hogy az minden munkaképes és munkát vállalni szándékozó személy számára a hajlandóságainak és képességeinek megfelelő foglalkoztatást a lehető legjobb feltételekkel biztosítsa.

A foglalkoztatáspolitika feladata elősegíteni:

- a munkaerőpiacra belépő kínálat nagyságának és szakmai/képzettségi struktúrájának olyan kialakítását, amely megfelel a kereslet igényeinek,
- a munkaerő-piaci kínálat csökkentését, pl. a képzésben részt vevők számának vagy a képzési idő hosszának növelését,
- a munkaerő-kínálatnak a kereslethez való minél tökéletesebb folyamatos igazodását, (hogy a munkavállaló ezzel meg tudja előzni a munkahely elvesztését, illetve mobilitási készségével és képességével, a munkaerő-piaci szolgáltatások igénybevételével fel tudja gyorsítani az új munkahely megtalálását),
- a munkaerő-kereslet növekedését, olyan nagyságának és struktúrájának kialakítását, amely minél teljesebb mértékben képes foglalkoztatni a kínálatként megjelenő munkaerőt,
- a társadalmi gondoskodás és szolidaritás elve alapján azok megélhetésének biztosítását, akik önhibájukon kívül kerültek ki a munkaerőpiacról.

A foglalkoztatás természetesen nem elszigetelt jelenség, hanem része és következménye a társadalmi-gazdasági folyamatoknak.
Magyarország számos foglalkoztatási problémával küzd: a magas – és nagy regionális különbségekkel súlyosbított – munkanélküliség mellett nagyon jelentős az inaktívak száma. Az Európai Unióban a foglalkoztatási rátánkkal a sereghajtók közé tartozunk.

Ma a magyar munkaerőpiacról hiányzik egymillió munkahely, amely után adót, járulékot fizetnek. Ezért 2010-ben a kormány programjában azt az igen ambiciózus vállalást tette, hogy a következő tíz évben **egymillió új munkahely jöjjön létre**. A munkahelyeket nem az állam, hanem a vállalkozások teremtik, melyeket támogatni kell. Ehhez a foglalkoztatáspolitika megfelelő stratégiák kialakításával és jogalkotással tud hozzájárulni.
Magyarország az elmúlt évek teljesítményével jelentős előrelépést tett a munkaerőpiac stabilizálása érdekében. Az ország munkaerő-piaci folyamatainak kedvező változásában jelentős része van a közfoglalkoztatásnak.

A közfoglalkoztatás a legfontosabb aktív munkaerő-piaci intézkedés. Költségvetési terhei az elmúlt öt évben több mint megnégyszereződtek. Ugyanakkor úgy tűnik, hogy a **program nem javítja kellő mértékben a résztvevők nyílt munkaerőpiacra történő visszailleszkedését.**
2015 első felében a közfoglalkoztatásból sikeresen rendes munkába állók aránya 13,1% volt, de a közfoglalkoztatást elhagyók mintegy 60%-a 180 napon belül ismét visszatért a programba. Jelentős annak a kockázata, hogy a résztvevők – különösen az alacsony képzettségűek és a hátrányos helyzetű régiókban élők – tartósan bent ragadnak a rendszerben.
Jóllehet a program a tartósan munkanélküliekre, az alacsony képzettségűekre és a hátrányos helyzetű térségekben élő munkanélküliekre irányul, 2015-ban a résztvevők 47%-a közép- vagy felsőfokú végzettséggel rendelkezett.

A munkaerő-piaci, illetve az azokat befolyásoló folyamatok kapcsán az alábbi megállapításokat szükséges kiemelni:

- 2012-ig kedvezőtlen, majd azt követően javuló foglalkoztatottsági adatok; a közfoglalkoztatás jelentős szerepe a munkanélküliség csökkenésében.
- Kedvezőtlen demográfiai folyamatok, ami EU-s szinten is jelentkező probléma; a csökkenő népességen belül emelkedik az idősek száma és csökken a gyermekeké, fiataloké, ezzel együtt a foglalkoztatási szempontból aktív népesség aránya is csökken.
- Az alacsony iskolai végzettségűek foglalkoztatási rátája jelentősen elmarad az uniós átlagtól; a munkaerő-piaci integrációjukat elősegítő programok csak kisebb arányban képesek tartós foglalkoztatásukat és beilleszkedésüket biztosítani.
- A fiatal (pályakezdő) és idősebb (55 év feletti) népesség munkaerő-piaci helyzete romlott az elmúlt időszakban: míg a fiatalok a tapasztalat és sokszor a nem megfelelő végzettség miatt helyezkednek el nehezen, addig az idősebbek állásuk elvesztése esetén gyakran nem képesek új állást találni és kiszorulnak a munkaerőpiacról.
- A nők férfiakhoz viszonyított munkaerő-piaci esélyei továbbra is vegyes képet mutat.
- Az országon belül igen jelentős területi különbségek mutatkoznak: Budapest és környéke, valamint az észak- és nyugat-dunántúli megyék kedvező helyzete mellett számos terület komoly hátrányokkal küzd; a közvetlen munkaerő-piaci és foglalkoztatási problémák mellett e területek hátrányát sok esetben a problémák komplexitása is súlyosbítja: közlekedési elérhetőség, a lakosság iskolai végzettsége, a területen működő vállalkozások száma, stb.
- A munkaerő mobilitási problémái: a népesség és ezen belül a munkanélküliek jelentős része kistelepüléseken él, ahol a munkalehetőségek szerények, lakóhelyüktől távolabbi

munkalehetőség esetén további problémát jelent számukra a tömegközlekedés korlátozottsága és saját anyagi lehetőségeik;

- Gyermekgondozási szolgáltatások elérhetősége: ugyancsak a kistelepülések lakosságának munkaerő-piaci esélyeit rontja az óvodák, bölcsődék számának csökkenése; a csökkenés leginkább a kisebb népességű (alacsony gyermekszámmal rendelkező) településeket érinti.

A Partnerségi Megállapodás a fentiek figyelembe vételével, igazodva az EU 8. tematikus célkitűzéséhez, fő célként a **foglalkoztatottság előmozdítását** jelölte ki elsősorban az aktív munkaerő-piaci eszközök alkalmazásával.
Ennek érdekében a **Terület- és Településfejlesztési Operatív Programhoz** a „komplex térségi munkahelyteremtés, gyermekgondozás fejlesztése, térségi munkahely-teremtési képzés, térségi munkaerő-piaci együttműködések, munkavállalók földrajzi mobilitása" fő fejlesztési üzeneteket és témaköröket rendelte hozzá.
A Terület- és Településfejlesztési Operatív Program kiemeli azokat a szakmai területeket, amelyeken a TOP hozzájárul az Európai Unió fejlesztéspolitikai céljaihoz. Ezek között az első helyen szerepel a foglalkoztatás növelése: „A PM az NRP-vel összhangban rögzíti Magyarország azon célkitűzését, hogy 2020-ra a foglalkoztatási szintet a 2010/11-es 61% alatti szintről 75%-ra emeli (EU cél: 75%)." „E célkitűzéssel összhangban történt a 8. tematikus célhoz illeszkedően a TOP gazdaságfejlesztési és foglalkoztatási szerepvállalásának meghatározása, amelynek révén a TOP közvetlenül hozzájárul a foglalkoztatási szint növeléséhez, elsősorban a gazdasági növekedést és a foglalkoztatás bővítést szolgáló helyi feltételek biztosításával."

A fentebb rögzített cél eléréséhez járul hozzá a TOP-on belül az **5. prioritási tengely**, melynek címe: **Megyei és helyi emberi erőforrás fejlesztések, foglalkoztatás-ösztönzés és társadalmi együttműködés**.
A TOP 5. prioritási tengely kialakításának elsődleges célja, hogy az Európa 2020 stratégia által kiemelten megfogalmazott célkitűzések megvalósulásához helyi, területi alapon szervezett programok által járuljon hozzá, úgy hogy azok szervesen illeszkednek, illetve a szakmai kapcsolódások szerint kiegészítik a TOP ERFA prioritásaiban tervezett gazdaságfejlesztési és városrehabilitációs beavatkozásokat.
A magyarországi reformok további megerősítést, támogatást igényelnek, melyhez jelentősen hozzájárulhatnak a foglalkoztatási paktumokat létrehozó projektek.

3.3. Illeszkedés a megyei foglalkoztatási stratégiához

A Bács-Kiskun Megyei Önkormányzat a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló törvényben és a területfejlesztésről és a területrendezésről szóló törvényben meghatározott területfejlesztési feladatainak ellátása keretében, az országos fejlesztési és területfejlesztési koncepcióval összhangban, elkészíttette Bács-Kiskun megye új, hosszútávra szóló területfejlesztési koncepcióját.

A **Területfejlesztési Koncepcióátfogó célja** a megyében élők életkörülményeinek javítása, a megye fenntartható gazdasági és társadalmi viszonyainak megteremtése, a foglalkoztatás javítása.

Területfejlesztési Koncepció prioritásai:

1. prioritás	Gazdaság- és foglalkoztatás élénkítés
2. prioritás	A vidék fenntartható fejlesztése
3. prioritás	A megyeszékhely integrált fejlesztése
4. prioritás	környezetgazdálkodás és klímaváltozáshoz való alkalmazkodás
5. prioritás	Komplex megyei gazdaságfejlesztési menedzsment és marketing tevékenység megszervezése
6. prioritás	Közösségek önszervező, öngondoskodó és együttműködési készségének kibontakoztatása
7. prioritás	Térségi elérhetőség és mobilitás

Stratégiai szinten 7 gazdaságfejlesztési célt rögzít a területfejlesztési koncepció:

- megye társadalmi gazdasági súlyának növelése a Kárpát medencében és az európai térben inkluzív növekedés révén
- Az emberek és a környezet harmonikus együttélésének megteremtése
- Területi felzárkózás, a megye belső kohéziójának erősítése
- Egészséges és megújuló társadalom
- Gazdasági versenyképesség erősítése, innovatív gazdaság a KKV szektor megerősítésével
- Élhető és életképes vidék
- A megye belső kohézióját és makrotérségi integrációját szolgáló intézményi és infrastrukturális fejlesztések

A stratégia gazdaságfejlesztési céljai:

1. **Gazdaság és foglalkoztatás élénkítése**

Gazdasági versenyképesség erősítése, innovatív gazdaság a KKV szektor megerősítésével

A gazdaság- és foglalkoztatás élénkítés prioritási tengely célja a gazdaság megerősítése a foglalkoztatásban és a munkahelyteremtésben jelentős arányt teljesítő kis és középvállalkozások fejlesztésével. A megye fejlett járműiparral, erős gépipari, mezőgazdasági és élelmiszeripari hagyományokkal, valamint turisztikai potenciállal rendelkezik, mely biztos alapot nyújt a fejlesztések által elérendő célok megvalósításához.

Képzési, szakképzési igények kiszolgálása

A megyében működő vállalkozások sikerességének egyik záloga a jól képzett munkaerő rendelkezésre állása. Az intézkedés keretében lehetőséget kell biztosítani a szakképző intézmények és a szakképző helyek fejlesztésére annak érdekében, hogy a vállalkozások számára a szakképzett munkaerő rendelkezésre álljon. Foglalkoztatás-élénkítés a családi és munkahelyi kötelezettségek összehangolását támogató szolgáltatások és infrastruktúra fejlesztésével. A foglalkoztatási szint növelése alapvető fontosságú ahhoz, hogy a régió gazdasági fejlődése hosszú távon is fenntartható legyen, stabil alapokon nyugodjon. Ezért a vállalkozások támogatásával párhuzamosan olyan családbarát, a munka és a magánélet összehangolását segítő szolgáltatásfejlesztésre, közösségi szemléletformáló és tájékoztató akciókra is szükség van, amelyek hosszú távon hozzájárulnak a gyermekvállalás ösztönzéséhez, így évtizedes távlatban is biztosítják a munkaerő utánpótlását.

2. **A megye belső kohézióját és makrotérségi integrációját szolgáló intézményi és infrastrukturális fejlesztések**

A koncepció hangsúlyozza, hogy az elmúlt két évtizedben a megye térségei között jelentős területi különbségek alakultak ki. A hátrányos helyzet egyik legfontosabb szegmense a foglalkoztatáshoz, munkaerő-piaci aktivitáshoz kapcsolódik. Mindezt sok esetben súlyosbítja az alacsony vagy nem megfelelő végzettség problémája is.

Kapcsolódás Bács-Kiskun megye Integrált Területi Programjához

A megyei ITP összesen nyolc célt fogalmaz meg, melyből három a Bács-Kiskun Megyei Területfejlesztési Koncepcióhoz illeszkedő célt is rögzített, ezek mindegyike hozzájárul a gazdaságfejlesztési célokhoz is:

ITP1 cél: Helyi gazdasági és közlekedési infrastruktúra fejlesztése

A helyi gazdaság fejlesztése cél keretében tervezzük a lokális üzleti környezetből hiányzó gazdasági szolgáltatások, valamint a hiányzó infrastruktúra fejlesztését. A fejlesztett gazdasági környezet lehetőséget biztosít a vállalkozások számára a termelő és szolgáltató tevékenység helyszínének biztosítására. A tevékenységüket megindító vállalkozások hatékonyan járulnak hozzá a foglalkoztatás növeléséhez. Az üzleti infrastruktúra fejlesztése hozzájárul a már működő vállalkozások bővüléséhez, hiszen lehetőséget biztosít a termelő kapacitások bővítéséhez szükséges helyszínek eléréséhez. A termelő kapacitások bővítése további munkaerő igényt fog generálni. A cél keretében tehát a vállalkozások munkahelyteremtő képességét kívánjuk növelni a helyi gazdaság működését segítő helyi, térségi feltételek javításával. A célkitűzés keretében válik lehetőség a munkahelyek elérhetőségének javítására és a munkavállalók mobilitásának segítésére. Több település tekintetében a település mérete vagy a település szerkezete nem nyújt lehetőséget a hiányzó üzleti infrastruktúra településen belüli fejlesztésére, ezért szükséges a már meglévő munkaerő-piaci vonzásközpontok elérhetőségének javítása, a települések gazdasági területeinek gyorsabb megközelíthetővé tétele, valamint az új térségi közlekedési kapcsolatok kiépítése. A cél megvalósítása során tehát olyan településeken is javul a lakosság foglalkoztatása, ahol közvetlenül gazdaságfejlesztési intézkedésekre nincsen lehetőség. A

gyermekjóléti alapszolgáltatások fejlesztésével (bölcsődék, családi napközik), valamint az óvodai ellátáshoz való hozzáférés fejlesztésével javulni fog – elsősorban – a nők munkavállalása, javítva ezzel a foglalkoztatást.

ITP7 cél: Bács-Kiskun 2020 megyei foglalkoztatási paktum létrehozása és működtetése

A gazdaságfejlődése és a foglalkoztatás bővülése csak abban az esetben lehet sikeres, ha az eszközök mellett a humán erőforrás fejlesztésére is lehetőség nyílik. A foglalkoztatási paktum előnye és hatékonysága abban rejlik, hogy a területi alapon végrehajtott infrastrukturális fejlesztések által elvárt humán erőforrás fejlesztések illeszthetővé válnak, ezzel is erősítve a fejlesztések sikerességét.

ITP8 cél: Helyi identitás és kohézió erősítése

Bács-Kiskun megyében jelentős fejlesztés fog megvalósulni az elkövetkezendő időszakban. A gazdaságfejlesztés és a foglalkoztatás bővítés célja akkor valósítható meg sikeresen, ha a megvalósuló fejlesztések minden társadalmi réteget érintenek és annak eredményeiből mindenki részesül. Ezen hatás elérése érdekében szükséges, hogy a mind a projekttervezésben, mind a megvalósításban, mind pedig az üzemeltetésben a társadalmi együttműködések révén a lakosság minél szélesebb rétegének részvétele legyen biztosítva. A lakosság eredményes bevonása történhet a térségi és települési helyi identitást erősítő marketing akciók, valamint kulturális és környezeti örökség megőrzésére irányuló programok megvalósításával, a településfejlesztés kérdéseiben aktív civil szervezetek és személyek partnerségével.

Illeszkedés a TOP céljaihoz:

A TOP foglalkoztatási céljai között célul tűzi ki:

- a nők munkaerő-piaci részvételének ösztönzését, melyet a gyermekgondozási létesítmények bővítésével segít,
- a szegénység csökkentését, melyet direkt módon az alapellátást nyújtó közszolgáltatások infrastrukturális feltételeinek fejlesztésével, a hozzáférés javításával és a szociális város rehabilitációs intézkedésen keresztül segít,
- a foglalkoztatottság javítását, kapcsolódva az aktív munkaerő-piaci intézkedésekhez,
- az energiahatékonyság javítását, lehetővé téve az ilyen beavatkozásokat az önkormányzatok számára.

A projekt a fenti célok közül a harmadik célkitűzéshez kapcsolódik közvetlen módon. Az ITP releváns fejezetének magyarázata szerint a **„TOP 5.1. Foglalkoztatás-növelést célzó megyei és helyi foglalkoztatási együttműködések (paktumok)”**, valamint a „TOP 5.2. A társadalmi együttműködés erősítését szolgáló helyi szintű komplex programok” és a „TOP 5.3. Helyi közösségi programok megvalósítása” intézkedések esetében a leszakadó társadalmi rétegek felzárkóztatása, a kedvezőtlen munkaerő-piaci tendenciák negatív hatásainak kiküszöbölése, a közösségi szinten irányított foglalkoztatási programok rendszer szintű bevezetése tekinthető a célt erősítő elemnek.

3.4. Horizontális szempontok érvényesülése, területi különbségek csökkentése

Bács-Kiskun Megye Területfejlesztési Programjának átfogó céljai között több elemében is megjelenik a foglalkoztathatóság javítása:

- A megye társadalmi-gazdasági súlyának növelése a Kárpát-medencében és az európai térben inkluzív növekedés révén, mely a KKV-szektor megerősödését, és ennek következtében a foglalkoztatás bővülését célozza meg 2020-ra.
- A területi felzárkózás, a megye belső kohéziójának erősítése egyrészt a megye Európai Közösség NUTS 3 térségeinek átlagához történő közeledését kívánja elérni, másrészt a megyén belüli leszakadó térségek, társadalmi csoportok integrációját a megye társadalmi-gazdasági kapcsolatrendszerébe.
- A cél elérését szolgáló beavatkozások a vidéki térségek népességmegtartó-képességének javulását és az elvándorlás valamint az elöregedés csökkenését eredményezik.
- Az egészséges és megújuló társadalom, mint célkitűzés a társadalom mentális egészségének és fizikai állapotának javítására irányul annak érdekében, hogy az aktív korú népesség foglalkoztathatósága javuljon. A megújuló társadalom az élethosszig tartó tanulás révén képes a társadalmi-gazdasági kihívásoknak megfelelni, a modernizálódó gazdaság foglalkoztatási igényeit teljesítve.

A **megye specifikus céljai** között a gazdasági versenyképesség erősítése, innovatív gazdaság a KKV-szektor megerősítésével szintén a foglalkoztatás javítására fókuszál. Míg a megye belső kohéziójának erősítéséhez és a makrotérségi integrációját szolgáló intézményi és infrastrukturális fejlesztések eléréséhez rövid távon biztosítani kell a megyei szintű fejlesztéspolitikai koordinációs és megvalósítást támogató szervezeti hátteret, területfejlesztési intézményrendszert.

Bács-Kiskun megye 2014-2020 időszakra vonatkozó horizontális célkitűzései közül három is érinti a térség gazdaság és foglalkoztatás fejlődését:

- esélyegyenlőség: Az esélyegyenlőség érvényesítésén a Közösségi Támogatási Rendelet tervezetében foglalt nők és férfiak egyenlő esélyeit biztosító fejlesztéspolitika mellett a hátrányos helyzetűekkel szembeni diszkriminációmentességet és a területi különbségekből adódó hátrányok felszámolását is értjük.
- a területi kohézió: A területi kohézió a 2014-20-as időszakban a perifériák további leszakadásának megakadályozására kell, hogy irányuljon, támaszkodva a versenyképes térségek révén megnyíló lehetőségekre az innováció, foglalkoztatási potenciál révén. A felzárkózás további kulcselemei az infrastruktúra fejlesztése és az oktatási szint emelése.
- partnerség és többszintű kormányzás: A területfejlesztés felelőseként a megyei önkormányzat széles körű partnerséget alakít ki céljai megvalósítása érdekében, a programok előkészítése és azok nyomon követése során.

Bács-Kiskun megye integrált területfejlesztési programjának 7. célkitűzése a Bács-Kiskun 2020 megyei foglalkoztatási paktum létrehozása és működtetése. A foglalkoztatási paktum és a helyi identitás és kohézió erősítése ITP célok kivételével a többi cél elérése elsősorban

infrastrukturális jellegű fejlesztések megvalósításától várható. A gazdaság fejlődése és a foglalkoztatás bővülése csak abban az esetben lehet sikeres, ha az eszközök mellett a humán erőforrás fejlesztésére is lehetőség nyílik. A foglalkoztatási paktum előnye és hatékonysága abban rejlik, hogy a területi alapon végrehajtott infrastrukturális fejlesztések által elvárt humán erőforrás fejlesztések illeszthetővé válnak, ezzel is erősítve a fejlesztések sikerességét. A gazdaságfejlesztés és a foglalkoztatás bővítés célja akkor valósítható meg sikeresen, ha a megvalósuló fejlesztések minden társadalmi réteget érintenek és annak eredményeiből mindenki részesül. Ezen hatás elérése érdekében szükséges, mind a stratégia tervezésében, mind a megvalósításában a társadalmi együttműködések révén a lakosság és a gazdaság szereplőinek minél szélesebb rétegeinek részvétele.

Bács-Kiskun Megye Területfejlesztési Koncepciója meghatároz olyan területi célokat, amelyeket mind jelen stratégia megvalósítása során, mind a helyi foglalkoztatási paktumok kialakításakor szintén figyelembe kell venni a meghatározott térségekben található településeken.

A paktum területen belül – csakúgy, mint országos szinten - egyre nagyobb korlátot jelent a megfelelő és a jó szakképzett munkaerő szűkössége, ami gátja a cégek fejlesztési törekvéseinek. Alternatíva lehet (megfordítva a folyamatot), hogy a vállalatok felső vezetésével való sikeres együttműködés nagymértékben tudna hozzájárulni ahhoz, hogy ők hatékonyan tudjanak lobbizni a térségben megvalósuló esetleges fejlesztésekért, aminek eredménye lehetne a magas szintű foglalkoztatás megteremtése.

A magas szintű foglalkoztatás és a biztos megélhetés következtében a lakosság anyagi jóléte biztosítaná a fizetőképes keresletet, ami jelentős lökést adhatna a paktum terület gazdaságának.

Közös érdek, hogy olyan beruházási programok valósuljanak meg, amelyek az üzleti környezetet fejlesztik és segítik vállalkozások sikeres működését. A versenyképesség javítása, így a hozzáadott érték növelése és új vállalkozások indításának ösztönzése érdekében hiányoznak azok a szolgáltatások, melyek erősítik az innovativitást, illetve a menedzsment rendszerek átgondolt fejlesztését támogatják.

A munkaerőpiacról kiszorult, illetve kiszorulóban van egy egyre növekvő réteg, akiknek a re-integrációja jelentős kihívás, a lehetőséget megadni képes szociális vállalkozások minimális mértékben vannak jelen a paktum terület gazdaságában. Szükség lenne egy olyan tanácsadói programra, amely hosszabb időtávon át is tanácsadást, mentorálást biztosít a növekedni kívánó vállalkozások számára. A tanácsadási tevékenységek elsősorban a szervezeti folyamatok hatékonyságának javítására, illetve a növekedés feltételeinek megteremtésére vonatkoznának.

Emellett ösztönözni kell azon ismeretek megszerzését (aktuális fogyasztói igények ismerete, megrendelői igények, idegen nyelvtudás), melyek segítenek a nemzetközi értékesítési láncokba való bekapcsolódásra. A program során biztosítani kell az együttműködést a megyében esetlegesen működő ágazati klaszterekkel, illetve igény szerint a kompetencia-, illetve kutató központokkal, valamint a képzési tevékenységet nyújtó programokkal. A paktum terület gazdasági fejlődésének kulcsa, hogy milyen mértékben képes hatékonyan útjára indítani innovatív vállalkozásokat, azaz a vállalkozóvá válás igénye mennyire tud érvényesülni.

Szükség, igény van a tanácsadási és mentorálási szolgáltatások igénybevétele mellett olyan non-profit alapon működő inkubátorházak létrehozására, ahol lehetőségük van a kezdő vállalkozásoknak kedvezményesen működniük és kedvező feltételeket teremtenek a vállalatközi együttműködéseknek. A foglalkoztatás és a paktum területhez kötődő vállalkozások számának bővítése érdekében a kezdő vállalkozások indításának és növekedésének ösztönzése, valamint az innováció terjedésének elősegítése érdekében tulajdonosi felelősséggel rendelkező, stabilan működő, összehangolt vállalkozás-fejlesztési intézményrendszer működtetése a meglévő intézményi kapacitások ésszerű felhasználásával és fejlesztésével.

A vállalkozásfejlesztő intézményrendszernek segítenie kell a mikro-, kis és középvállalkozások menedzsment kapacitásainak a fejlesztését. Az intézményrendszernek a szolgáltatásaiban differenciálni kell a termék-, illetve szolgáltatási életciklus alapján: így jó elkülöníthető tanácsadást és támogatást kell nyújtania az ötletfejlesztés, termék- és vállalkozásfejlesztés szakaszaiban. A tanácsadásnak nemcsak a profit, hanem a nonprofit alapon működő vállalkozásokat is szolgálnia kell, miközben elő kell segítenie a hálózatos alapú együttműködéseket.

A beruházások eredményességét támogatják a menedzsment képességek fejlesztése és a piacra jutás támogatása. Szükséges közös vállalatfejlesztési (beszállítói) projektek kidolgozása (technológiai innovációs fejlesztések és menedzsment rendszerek (pl. informatikai, folyamat menedzsment, termelés minőségbiztosítása, logisztikai menedzsment, beszerzés közös fejlesztése, beruházások), együttműködések szervezése.

A vállalkozásfejlesztést és ennek részeként a befektetés-ösztönzést az intézményrendszernek támogatni kell a helyi adminisztrációs ügyek intézésének segítésével, az „egy ablakos”, befektető centrikus ügyintézés alkalmazásával és a vállalkozásbarát önkormányzati szolgáltatási program kidolgozásával. A paktum terület befektetés-ösztönzését szolgáló kommunikációs, térség-marketing tevékenységeinek megvalósítása is segíti ezeket a szolgáltatásokat. Az önkormányzatok befektetés-szervezési kedvezményeiket, szolgáltatásaikat javasolt helyi szabályozásban rögzíteni.

A vállalkozások letelepedését, illetve megerősödését ösztönözni kell a kistelepüléseken, hogy bővüljenek a lakosság helyben való foglalkoztatásának lehetőségei. A vállalkozások letelepedéséhez szükséges infrastrukturális feltételek igény szerinti fejlesztése szükséges.

A gazdaság igényeivel összhangban lévő felsőfokú- és szakképzési rendszer működtetése, duális képzés bevezetése, a paktum területen élő diákok paktum területen való elhelyezkedésének ösztönzése (pl. ösztöndíjjal, gyakorlati hellyel, egyéb támogatásokkal). A majdan létrejövő paktum szervezet biztosíthatja a helyi vállalati igényekhez kapcsolódó képzési kínálatot, illetve férőhelyeket, megfelelő számú gyakorlati helyeket, valamint pályaorientációs eszközökkel ösztönözheti a diákok szakmaválasztását. A képzési kínálatnak figyelemmel kell lenni a napi vállalati szintű igényekre, azaz a diákokat, nem csak egy, hanem életük során több szakma elsajátítására kell felkészíteni.

A képzési programokat nem formális felnőttképzéseknek (felzárkóztató, szinten tartó, műveltség-, és megtartó képesség növelő) is ki kell egészíteniük.

A magas minőségű munkaerő biztosítása és a folyamatos foglalkoztathatóságuk érdekében szükséges a munkavállalók egészségi állapotának fejlesztése. Ennek keretében komplex

programok megvalósítása: egészséges életmód elterjesztése, sportolás-mozgás ösztönzése, aktív szabadidős programok, rendezvények szervezése és korszerű táplálkozási ismeretek oktatása és elterjesztése, közösségfejlesztési tevékenységek megvalósítása, egészségi, illetve a mentális állapot javítása.

A térségnek figyelembe véve a globalizációs változásokat és a regionális trendeket, tovább kell fejlesztenie gazdasági és üzleti környezetét a hagyományos iparágakra, valamint a mostanra kialakult tudás- és kompetencia-rendszerekre alapozva. A térségnek versenyképes gazdasági és munkaerő-piaci környezetet szükséges biztosítani a már működő vállalkozások további fejlődéséhez, emellett vonzóvá kell válnia új, elsősorban járműipari és gépipari befektetők, illetve kapcsolódó beszállítók számára. Mindez megteremtheti az itt levő cégek fejlődését, illetve további, magas hozzáadott értékű termékeket előállító gyárak betelepülését is.

A térségi iparfejlesztési program alapját egyrészt a helyi adottságok és erőforrások összehangolása, másrészt a térségben működő nagyvállalatok, beszállítók, szolgáltató szereplők, közép- és felsőfokú oktatási intézmények térségszintű együttműködése, valamint a közös érdekképviselet és lobbi biztosítja.

Ez csak akkor érhető el a térségben, illetve a már meglévő, nemzetközileg is versenyképes termékek és szolgáltatások köre akkor bővíthető, a termékkör versenyképessége akkor erősíthető, ha a kutatási, fejlesztési és innovációs tevékenységek eredményként javul a termékek/szolgáltatások minősége, illetve új termékek és szolgáltatások, versenyképes technológiák jönnek létre. Emellett fontos, hogy a termékeket előállító vállalkozások működése, menedzsment-teljesítménye javuljon, a tőkeellátottságuk növekedjen, ami egyúttal a vállalkozás versenyképességének növekedését is segíti.

Ugyancsak fontos, hogy a vállalkozásoknál foglalkoztatott munkaerő felkészültsége és tudása gyarapszik, ezáltal megteremtődnek az egyre nagyobb hozzáadott értéket előállítani képes üzleti tevékenységek humán alapjai is.

A térség gazdasága szempontjából az is fontos, hogy a lokális és a térségen túlmutató együttműködések intenzitása növekedjen. Ehhez egy olyan termelési kultúra és modern technológiai környezet kialakítását, fenntartását kell megvalósítani, ami épít az inter-regionális és nemzetközi kapcsolatok fejlesztésére, valamint a térségi vállalkozások fejlesztésével, bevonásával képessé válik a beszállítói értéktermelési láncokban történő hazai részarány növelésére.

Az ipari fejlődési potenciált tehát a paktum területen működő ipari vállalatok termék- és termelésbővítése, illetve fejlesztése, valamint a hozzájuk kapcsolódó beszállító vállalkozások kapacitásbővítése és új termékek gyártása jelenti.

A paktum terület esetében fontos a helyben működő vállalkozások és a környékbeli szereplők számára versenyképes működési környezet megteremtése. Ennek megfelelően fontos lenne a járási határokon átnyúló gazdasági-ipari növekedési központ kialakítása, a K+F és innovációs tevékenység fejlesztése, valamint a KKV szektor fejlesztése, továbbá a Kormány céljaihoz kapcsolódóan az önfoglalkoztatóvá válás támogatására is kiemelt figyelmet kellene fordítani a térségi fejlesztési programokban.

4. Jövőkép, célrendszer és fejlesztési prioritások

4.1 Jövőkép és stratégiai célok

A stratégia-alkotás fontos eleme a jövőkép meghatározása. Fontos, hogy a közösség tagjainak egyet kell érteniük abban, hogy mik azok az értékek, célok és fejlesztési irányok, amelyekre a jövőt építik. A fejlesztési célok meghatározása érdekében szükséges felvázolni azt a jövőben elérni kívánt állapotot, mely a közösség értékrendjét tükrözi és számításba veszi a realitásokat. A jövőkép célja, hogy lelkesítse a közösség tagjait, mindenki számára világossá tegye az erőfeszítések értelmét, megakadályozza, hogy a fejlesztések vaktában, akár egymásnak ellentmondva valósuljanak meg.

A stratégiai partnerség tagjai a 2023-re az alábbi jövőképet fogalmazzák meg: A paktum területén a meglévő munkaerő-hiány csökken, miközben a helyi gazdaság versenyképessége javul. A képzőintézmények és munkaadók között szorosabb kapcsolat alakul ki, szervezettebb a pályaorientációs tevékenység, ebből adódóan tudatosabb pályaválasztás, illetve életpálya-tervezés valósul meg. A gyakorlati szakképzésben a munkaadók a jelenleginél is aktívabb szerepet vállalnak. A szak- és felnőttképzési rendszer rugalmasan és gyorsan reagál a munkáltatói igényekre és színvonalas képzési tematikával, gyakorlati oktatással készíti fel a munkavállalókat a munkába állásra. A képzett munkavállalókat a foglalkoztatók versenyképes jövedelemmel és minőségi munkahelyek, munkakörülmények biztosításával tartják meg a térségben hosszú távon és a rugalmas munkavégzés különböző módszereinek bevezetésével a munkavállalók még szélesebb körét képesek foglalkoztatni. Törekszik az arra rászoruló, elsődleges (nyílt) munkaerő-piacon helyt állni nem képes emberek számára munkalehetőség biztosítására, mely céltól a szociális ellátórendszer kiadásainak csökkenését reméli. A paktum területén a Paktum projekt szervezete információs, tanácsadási, koordinációs-szervezési szolgáltatásaival hatékonyan segíti a vállalkozások, a képzőintézmények, az önkormányzatok, valamint a civil szervezetek együttműködését és szakmai továbbfejlődésüket. A partnerségi szemlélet, a munkaerő-piaci szereplők közötti élő kapcsolat a paktum projekt befejezése után is jellemző marad a térségben.

A Stratégia átfogó célja, hogy a Kiskunfélegyháza Város Önkormányzat vezetésével, a Paktum terület területén olyan foglalkoztatási együttműködések, partnerségek jöjjenek létre és működjenek együtt hatékonyan a foglalkoztatási és képzési programok megvalósításában, amelyek végrehajtásával a megye foglalkoztatási szintje növekszik, a munkaerő-hiány csökken, a szakképzés intézményei pedig biztosítják a foglalkoztatók megfelelő szaktudással rendelkező munkaerő iránti igényeit. Közvetlen célként a hátrányos helyzetű álláskeresők elhelyezkedési esélyeinek növelése, valamint ehhez szorosan kapcsolódó, a helyi munkaerő-igényekhez illeszkedő szakképzési és munkaerő-piaci programok fejlesztése, a hatékony és célzott toborzás és munkaerő- kiválasztás került meghatározásra. A Stratégia valamennyi célkitűzése azt a célt szolgálja, hogy a paktumterület munkaerő vonzó képessége növekedjen, a munkaerő-hiány csökkenjen, valamint a munkaerő kereslet és kínálat a lehető leginkább összhangba kerüljön. A Stratégia célja, hogy iránymutatást adjon a foglalkoztatás terén meghatározó szereplők részére a Paktum területén a foglalkoztatási színvonalának növelése, valamint az inaktivitás és a munkanélküliség mérséklése érdekében. A Stratégia tartalmazza azokat a kitörési pontokat, amelyeket a Foglalkozatási Paktum aláírói közös célnak tekintenek

és amelyek megvalósításának segítése a paktum menedzsment szervezet feladata lesz. A Stratégia kialakítása során prioritásként szerepelt az országos, a megyei és a helyi stratégia keretekhez és fejlesztési célokhoz való illeszkedés, valamint Bács-Kiskun Megye foglalkoztatási céljaihoz való szoros kapcsolódás biztosítása.

A járási szereplők alapvető célja:

- Csökkenjenek a társadalmi konfliktusok, továbbá az egyes társadalmi rétegek leszakadása, és ahol lehetséges, a negatív folyamatok megállítása.
- A hátrányos helyzetű csoportok (kiemelten a nők, gyermekek, idősek, fogyatékkal élők, romák és mélyszegénységben élők) életminősége javuljon, képessé váljanak helyzetük javítására.
- Az egészségügyi, szociális, oktatási, képzési, foglalkoztatási (együttesen humán) szolgáltatások együttműködve, jó színvonalon, működjenek, és javuljon igénybevételük hozzáférhetősége.
- A helyi vállalkozások jussanak hozzá a nekik megfelelő munkaerőhöz, fejlődjenek, ez a hátrányos helyzetű munkavállalóknak is lehetőséget teremt a forprofit szektorban, vagy a szociális gazdaságban való elhelyezkedésre (gazdasági, természeti, társadalmi fenntarthatóságra törekvő, de egyben esélyteremtő térség alakuljon ki).
- A humán szolgáltatások területén minél nagyobb mértékű EU-s fejlesztési forrás érkezzen a járásba, valamint a meglévő erőforrások hatékonyabban hasznosuljanak.
- Mindezekhez kapcsolódó fontos feltétel, hogy érdemi párbeszéd és jól működő partnerség alakuljon ki a résztvevő szervezetek között.

A projekt átfogó céljai:

- A foglalkoztatási együttműködés, partnerség kialakításával a Kiskunfélegyházi és Kiskunmajsai járás gazdasági, foglalkoztatási helyzetének javítása, hozzájárulva a nemzeti és uniós célkitűzések teljesítéséhez.
- A megvalósított fejlesztések kapcsolódjanak a Partnerségi Megállapodásban foglalt célokhoz, a területi sajátosságokon alapuló fejlettségbeli különbségek mérsékléséhez és a foglalkoztatási szint emeléséhez.
- A járás gazdasági szereplőinek együttműködésére építve a foglalkoztatás támogatásán keresztül a vállalkozásfejlesztés, hosszabb távon gazdasági fellendülés elérése.
- A járás népességmegtartó erejének növelése.
- A paktumtagok együttműködésére alapozva célirányos – igényfelméréssel alátámasztott – munkaerő kiválasztás, képzés, foglalkoztatás valósuljon meg.
- A munkaerő kereslet és kínálat összehangolásával, a vállalkozások munkaerő igényére alapozott, célzott toborzás és kiválasztás eredményeképpen hatékonyabb foglalkoztatás ösztönzés valósuljon meg, melyet az újonnan alkalmazott munkavállalók foglalkoztatásához kapcsolódó átmeneti bér- és járuléktámogatási lehetőségek is támogatnak.

- A munkanélküli és/vagy inaktív emberek megtalálása, szükség esetén motiválása a munkaerő-piacra történő visszavezetésük érdekében, összhangban a munkaadók igényeivel.
- A helyi foglalkoztatási együttműködések (paktumok) foglalkoztatási és képzési programjainak támogatása, tevékenységi körük, eredményességük, hatékonyságuk növelése, továbbá a foglalkoztatás helyi szintű akciótervek megvalósításával való bővítése.

4.2. Fejlesztési prioritások meghatározása

3.2.1. Munkaerő-piaci hozzáférés az álláskeresők és az inaktív személyek számára, munkaerő utánpótlás - prioritás

- ✓ Intézkedés: Szakképzés – felnőttképzés-felsőoktatás rendszerének keresletvezérelt fejlesztése
- ✓ Intézkedés: Pályaorientáció rendszerének fejlesztése, életpálya tervezés meghonosítása, munkatapasztalat szerzés segítése, hazatérés ösztönzése
- ✓ Intézkedés: Meglévő munkavállalók megtartása és újonnan betelepülő munkavállalók vonzása
- ✓ Intézkedés: Foglalkoztathatóságot javító, kapcsolódó szolgáltatások lehetőségének megteremtése esélyegyenlőségi szempontból.

3.2.2. Munkahelyek minőségi fejlesztése - prioritás

- ✓ Intézkedések: Egyes sérülékeny társadalmi csoportok tagjainak foglalkoztatását segítő fejlesztések a munkaadók oldaláról
- ✓ Intézkedések: Foglalkoztatást elősegítő vállalkozási, önfoglalkoztatási, munkaadói tanácsadás, hálózatfejlesztés vállalkozói szemlélet terjesztésével
- ✓ Intézkedés: Tudatos, partnerségben szervezett befektetés-ösztönzés és munkahely – teremtés, valamint térség marketing tevékenység

3.2.3. Foglalkoztatási partnerség fejlesztése - prioritás

- ✓ Intézkedés: Foglalkoztatási paktum menedzsment szervezeti kapacitásainak és szolgáltatásainak fejlesztése
- ✓ Intézkedés: Irányító Csoport, paktum szervezet működésének kialakítása, fejlesztése
- ✓ Intézkedés: Paktumszervezeten belüli hálózatépítés, szolgáltatási folyamatok összehangolása
- ✓ Intézkedés: a paktum működését befolyásoló belső és külső feltételek monitorozása (előrejelzések, gyorsjelentések) szakmapolitikai javaslatok

4.2.1. Munkaerő-piaci hozzáférés a munkakeresők és az inaktív személyek számára, munkaerő utánpótlás - prioritás

A hátrányos helyzetű célcsoport tagok felkészítése a munkavállalásra készség- és kompetencia-fejlesztéssel, mentorszolgáltatás nyújtásával biztosítható a foglalkoztatók intenzív bevonásával és kiemelt figyelemmel az aktuális munkaerő-igényekre.
Bizonyos esetekben a munkakör sikeres betöltéséhez komplex fejlesztő programokra van szükség, melyek keretében együttesen kell alkalmazni a különböző képzési, életvezetési, készség- és kompetencia-fejlesztő, valamint szociális szolgáltatásokat.

A célcsoport tagok számára az egyén aktuális felkészültségét, állapotát figyelembe kell venni, és ennek alapján reális célokat kell meghatározni.
A dokumentációk elkészítésébe, a célok kitűzésébe célszerű bevonni a leendő munkaadókat is. Ezen tevékenységek kidolgozásában és megvalósításában kulcsszerepet játszhatnak a járásokban működő releváns szervezetek, szolgáltatók: képző, fejlesztő, foglalkoztatási, önsegítő jellegű szerveződések, kamarák, egyházi és civil, karitatív és más szakmai segítő szervezetek, stb.

A területi különbségek mérséklésének hangsúlyos eleme a munkaerő-mobilitás támogatása, amelynek keretében a munkavállalók számára biztosíthatók különböző utazási támogatások, bérletek a tömegközlekedési eszközökre, bérlakás vagy lakhatási támogatás a munkahely közelében.
Fontos a közösségi közlekedés rendszereinek átgondolása is, amelynek révén szintén csökkenthető, javítható az egyes települések elérhetősége, fejleszthető a munkaerő mobilitása.

4.2.2. Munkahelyek minőségi fejlesztése - prioritás:

A Foglalkoztatási Paktum célja a vállalkozásokat érintő aktuális problémák, fejlődést gátló tényezők, a betöltetlen munkahelyek folyamatos feltárása, amelyekre reagálva segítséget tud nyújtani a vállalkozóknak a munkaerő-igényük kielégítésében.
A járási vállalkozói réteg nagy részét a korlátozott tőkeerővel rendelkező mikro- és kisvállalkozások adják, de foglalkoztatási szempontból fontos szerepet töltenek be a helyi középvállalkozások is.
Megyei szinten koordinált, célzott vállalkozásfejlesztéssel a helyi gazdasági szereplők megerősíthetők. Támogatni kell, hogy a mikro vállalkozásokból kis- és középvállalkozások fejlődjenek ki, jöjjenek létre. A kategória váltáshoz a vállalkozásoknak a pozíciójukat erősítő támogatásra van szükségük elsősorban a piacszervezés, a pénzügyi stabilitás, a K+F és a minőségi munkaerőhöz való hozzájutás területén.
Kiemelten fontos feladat a meglevő kis-és középvállalkozások versenyképességének javítását szolgáló támogatások, tanácsadások lehetőségeinek azonosítása és biztosítása.

4.2.3. Foglalkoztatási partnerség fejlesztése - prioritás

Az elmúlt évtized bizonyította, hogy a foglalkoztatási paktumok Magyarországon is életképesek, ugyanakkor a paktumok alapvetően pályázati források felhasználásával működtek és működtetik a paktum menedzsmentjét, szolgáltatásait. A rendszer annyiban sikeresnek bizonyult, hogy felhívta a figyelmet erre a foglalkoztatáspolitikai intézményre, a forráshoz jutás lehetőségével megalapozta annak - elsősorban mennyiségi - növekedését, elterjedését.
Tudatos fejlesztéssel a jövőben a kormányzati gazdaság- és foglalkoztatáspolitika végrehajtásának sikerességét nagyban segíthetnék a paktumok. Ehhez a kormányzati célokkal és a helyi igényekkel összehangolt programokra van szükség.

A cégek működését veszélyeztető súlyos munkaerőhiány és a TOP paktum konstrukció keresletvezérelt szemlélete a korábbi paktumokhoz képest más fókuszt és tudatosabb partnerséget követel meg a létrejövő új paktumtól. A hátrányos helyzetű álláskeresőkre koncentráló kínálatorientált megközelítést meg kellett változtatni, hiszen a paktum projektben a vállalkozói, foglalkoztatói igényekből, azaz a keresletből kell kiindulni. Ezáltal a paktumok a foglalkoztatás fejlesztés mellett a gazdaság fejlesztését is szolgálják a megfelelő mennyiségű és minőségű humánerőforrás biztosításával.

A foglalkoztatást ösztönző fejlesztések keretében a tanácsadási konstrukció működtetésével, a vállalkozások hálózati együttműködésének elősegítésével támogatható a hátrányos helyzetű és kisebbségi csoportok munkahelyteremtése, munkaerő-piaci helyzetük javítása, az esélyegyenlőség megteremtése.
A kis- és középvállalkozások számára gyakran komoly problémát jelent a termékeikben, szolgáltatásaikban rejlő piaci lehetőségek felmérése, az üzlet- és termékfejlesztés, amely a piaci növekedésük gátját képezi. Ezt a problémát mélyíti el a megfelelő érdekképviselet hiánya.
A térségben fontos a nagyvállalkozások és minőségi vállalkozások vonzása, fejlesztése, letelepedésüknek elősegítése a helyi erőforrások, benne az értékes munkaerő állomány kihasználása érdekében. A vállalkozások hosszútávon kiszámítható, korrekt vállalkozói környezetre számítanak, cserébe munkahelyteremtéssel járulnak hozzá a térség lakosságmegtartó illetve lakosságvonzó képességéhez. A települési önkormányzatoknak ezért törekedni kell a már ott működő vállalatok további fejlődésének elősegítésére, a kisvállalkozások beindulásának támogatására és a működő cégek megtartására.
A létrejövő vállalkozások fejlődését, letelepedését illető döntésekben fontos szerepet játszanak a költségek (pl. helyi adó), az aktuális piac, az infrastruktúra (szállítási feltételek), az értékesítési lehetőségek, amelyeknek befolyásolása, fejlesztése éppen emiatt a helyi szereplők felelőssége. Az új vállalkozások létrehozása, letelepedése a járás területén nem csak gazdasági fejlődést eredményez, hanem kihat a helyi társadalom életminőségére, életszínvonalára is a magasabb foglalkoztatottsági szint eredményeképpen. A vállalkozások betelepülését megalapozó, elősegítő feladat az ipari területek és ipari parkok fejlesztése.

A Paktumtagság közvetlen előnyei:

- Közvetlen érdekérvényesítés annak érdekében, hogy megfelelő képzettségű és mennyiségű munkaerő álljon rendelkezésre.
- Több és teljesebb, azonnali információ a várható kormányzati (elsősorban jogszabályi, adózási) lépésekről, a pályázati lehetőségekről és a munkaerőpiacról.
- Részvételi lehetőség a térség/járás munkaerő-piaci programjainak, foglalkoztatási stratégiájának kialakításában, hosszú távú működtetésében, a gazdaság élénkítésében.
- Érdekérvényesítési lehetőség a térséget érintő gazdaság fejlesztési döntések meghozatalában.
- A tagságon keresztül közvetlen munkakapcsolatok, partneri kapcsolatok kialakítása a térség/járás jelentős szereplőivel (állami, civil és versenyszféra egyaránt).

- A partnerek által biztosított ingyenes/kedvezményes szolgáltatások igénybevétele.

A hátrányos helyzetű célcsoport tagok felkészítése a munkavállalásra készség- és kompetencia-fejlesztéssel, mentorszolgáltatás nyújtásával biztosítható a foglalkoztatók intenzív bevonásával és kiemelt figyelemmel az aktuális munkaerőigényekre.

Bizonyos esetekben a munkakör sikeres betöltéséhez komplex fejlesztő programokra van szükség, melyek keretében együttesen kell alkalmazni a különböző képzési, életvezetési, készség- és kompetencia-fejlesztő, valamint szociális szolgáltatásokat.

Ezen tevékenységek kidolgozásában és megvalósításában kulcsszerepet játszhatnak a járásban működő releváns szervezetek, szolgáltatók: képző, fejlesztő, foglalkoztatási, önsegítő jellegű szerveződések, kamarák, egyházi és civil, karitatív és más szakmai segítő szervezetek, stb.

A vállalkozások egyre nagyobb méretet öltő munkaerő-hiányának enyhítése érdekében a foglalkoztatási paktumok egyik legnagyobb kihívása, hogy a regisztrált álláskeresőkön túl elérje, megtalálja azokat az inaktív álláskeresőket, akik a jelenlegi foglalkoztatási, munkaerő-piaci rendszerben „láthatatlanok”, illetve akiket élethelyzetük, az elérhető munkalehetőségek, támogatások, stb. mellett nehéz megszólítani, bevonni, mozgósítani. Ők azok a potenciális munkavállalók, akik valamilyen ok miatt nem alkalmasak azonnali munkavállalásra, munkába állásra, még akkor sem, ha egyébként rendelkeznek a szükséges képzettséggel, szakmai ismerettel. Ezért fontos - lehetőség szerint - az inaktív csoportok távolmaradásának okait megvizsgálni, mert ezek az okok egyértelműen megmutatják, hogy a jelenlegi munkaerő tartalék mely csoportjai érhetőek el és vonhatóak be reálisan a paktum megvalósításának folyamatába, és ezt milyen eszközökkel lehet elérni. A munkaerő-piacon számos olyan álláskereső van, akik valamilyen oknál fogva nem tudnak a hagyományos foglalkoztatási formában munkát vállalni. Ilyen ok lehet például kisgyermek nevelése, idős hozzátartozó gondozása, oktatásban való részvétel, megváltozott munkaképesség, stb.

Az elhelyezkedésük a leendő munkaadó részéről nyitott, befogadó szemléletmódot igényel, kellően haladó szelleművé kell válniuk a folyamatosan fejlődő, változó munkaerő-piaci igények mennyiségi és minőségi kielégítése érdekében, amely fennmaradásuk feltétele. Ezen álláskeresők bevonásának eszköze az atipikus foglalkoztatás terjesztése, népszerűsítése és alkalmazása. A rugalmas foglalkoztatási formák bevezetése elősegíti a munkavállalók számára a munkahelyi és a családi feladatok összehangolását. A családbarát működés a munkáltatói üzleti jó hírnév építésének és a társadalmi felelősségvállalás erősítésének az egyik sarokköve. Munkavállalói szempontból vonzó, rugalmas munkahelynek lenni nem jelent mást, mint az értékes munkaerőt megtalálni és hosszú távon megtartani. A területi különbségek mérséklésének hangsúlyos eleme a munkaerő-mobilitás támogatása, amelynek keretében a munkavállalók számára biztosíthatók különböző utazási támogatások, bérletek a tömegközlekedési eszközökre, bérlakás vagy lakhatási támogatás a munkahely közelében. Fontos a közösségi közlekedés rendszereinek átgondolása is, amelynek révén szintén csökkenthető, javítható az egyes települések elérhetősége, fejleszthető a munkaerő mobilitása. Egyre népszerűbbek a megosztáson alapuló közlekedési módok, az iránytaxik és más, a mai

merev közlekedési szolgáltatási szerkezettől rugalmasabban, gazdaságosabban működtethető megoldások alkalmazása.

A Foglalkoztatási Stratégiában központi helyet kell, hogy kapjon a munkaerő utánpótlás, vagyis a szakképzés területe, hiszen a képző intézményeknek rugalmasan kellene reagálniuk a valós munkaerő-szükségletre. Az elmúlt időszakban a szakképzés rendszere teljes mértékben átalakult. Az Országgyűlés 2015. május 27-i ülésnapján elfogadta a szakképzésről szóló 2011. évi CLXXXVII. törvényt, a felnőttképzésről szóló 2013. évi LXXVII. törvényt és az ezekkel összefüggő törvények módosítását. A törvénymódosításokat megelőzően került kihirdetésre a 1040/2015. (II. 10.) kormányhatározat, amely a „Szakképzés a gazdaság szolgálatában" című koncepció elfogadásáról szól. A koncepció a szakképzés legfontosabb szerkezeti és tartalmi szabályozását érintő változásokat mutatja be, magyarázatot ad a változásokra, melyek legfontosabb célja, hogy a gazdasági élet szereplői és a szakképzési intézményrendszer megfelelő módon legyenek képesek a munkaerő-piac igényeinek megfelelni.

5. Együttműködések

A Kiskunfélegyházi és Kiskunmajsai járási Foglalkoztatási Paktum 2018. június 12-én jött létre.

A Paktumba a további partnerek bevonása adatbázis alapján történik, vagy a már meglévő konzorciumi és paktum partnerek ajánlásával, valamint a Foglalkoztatási Paktumhoz bárki önként is csatlakozhat, aki a célokkal egyetért és tenni is hajlandó érte.

Fontos átfogó feladat a szektorokon átívelő partnerségek fejlesztése, a bizalomépítés, a foglalkoztatáspolitikai célokra rendelkezésre álló belső és külső források egyesítése, a felhasználás összehangolása, a helyi foglalkoztatáspolitika szerepének erősítése, fontosságának tudatosítása a paktum szervezeti tagok körében. Ugyanakkor a létrejövő együttműködés építeni tud, hasznosítani tudja a tagok által megszerzett tudást és tapasztalatot.

Fontos:

- A tagok közötti hálózatfejlesztés
- A lehetőség a jó gyakorlatok és a tudásbázis megosztására
- Szoros együttműködés kell kialakítani a megyei, a megyei jogú városi és az egyéb járási paktumokkal

A megye területén működő paktumok közötti koordinációt, kapcsolattartást a Bács-Kiskun Megyei Önkormányzat látja el. A korábbi tapasztalatok alapján egyre nyilvánvalóbb, hogy a munkaerő-piaci és képzési projektek megszervezését, valamint a vállalkozások igényeinek és a képzési kínálatnak az összehangolását a helyi, megyei szinten beavatkozni képes paktumoknak kell ellátni. A különböző helyi szereplők (pl. Kormányhivatal, vállalkozások, kamarák, önkormányzatok és közintézmények) közötti párbeszéd, információáramlás, együttműködés és mindezek erősítése mellett egyre fontosabb szerepet kap az alulról jövő kezdeményezések döntéshozatalba való becsatornázása is.

5.1. A partnerek által aláírt Együttműködési megállapodás

A foglalkoztatási partnerségek célja egy széles körű térségi vagy helyi partnerség megszervezése azzal a céllal, hogy azonosítsák a térség foglalkoztatási szempontból eredő

problémáit és mozgósítsanak minden rendelkezésre álló erőforrást egy integrált közös intézkedési stratégia kialakítása és megvalósítása érdekében. Ezt annak az érdekében teszik, hogy fejlesszék a munkahely-teremtést célzó intézkedések koordinációját és egységesítését, valamint példaértékű akciókat és intézkedéseket valósítsanak meg a foglalkoztatás ösztönzése érdekében.

A helyi foglalkoztatási partnerség formailag mindig az együttműködési megállapodás aláírásával jön létre. Az együttműködési megállapodás egy olyan dokumentum, amely rögzíti a helyi partnerségben kooperálni szándékozók együttműködési akaratát, valamint tartalmazza azokat a legfontosabb célkitűzéseket és szervezeti formákat, amelyek mentén a partnerek együttműködnek.

6. Akcióterv

Az akcióterv tartalmazza a foglalkoztatási együttműködési megállapodására es a foglalkoztatási stratégiára alapozott intézkedéssorozatot, amely jelen esetben 36 hónapra került kidolgozásra, figyelembe véve, hogy a sikeres megvalósítás érdekében éves szintű felülvizsgálata minden esetben szükséges. Az akcióterv céljai illeszkednek a megvalósíthatósági tanulmányban es a stratégiában megfogalmazott célrendszerhez.
Ezeket 4 prioritás köré csoportosítják, mint:

- 1. prioritás: Munkaerő biztosítása
- 2. prioritás: A munkaerő-piaci igényeknek megfelelő oktatás, képzés biztosítása
- 3. prioritás: Működő partnerség
- 4. prioritás: Egyéb célok elérését szolgáló beavatkozások

A prioritások mentén az együttműködési megállapodást aláíró/csatlakozó partnerek feladatul határozták meg a megye foglalkoztatási helyzetének javítását segítő hálózatok létrehozását, ágazati együttműködések generálását a vállalkozások munkahelyteremtő képességének növelése érdekében, a hátrányos helyzetű álláskeresők es inaktívak keresletvezérelt elhelyezkedésének támogatást és a megye munkaerő-piaci igényeihez alkalmazkodó felnőttképzési programok indítását.

6.1. Munkaerő biztosítása

A társadalmi célcsoportok széles rétegeinek bekapcsolása a programba, a potenciális munkavállalók foglalkoztathatóságának javítása a megfelelő munkaerő-piaci szolgáltatás biztosításával.

A különböző érdekekkel rendelkező partnerek erőforrásokat kell, hogy biztosítsanak a közös célok elérése érdekében, ezért kölcsönös megállapodást kötnek arról, hogy az egyes partnerek hogyan fogják rendelkezésre bocsátani erőforrásukat a közös célok megvalósítása érdekében, és hogyan értesítik egymást a meghozott döntésekről. Ez a tevékenységek közös tervezését és a végrehajtásról való értesítést jelenti. Nehezen mérhető, hogy az egyes partnerek mennyi hozzáadott értéket visznek az együttműködésbe, mivel a paktum résztvevői nem csak pénzügyi, hanem szakmai és egyéb inputokat is (pl. elhelyezés, irodatechnika,

kommunikációs felületek) biztosíthatnak a projektekhez. A társadalmi célcsoportok széles rétegeinek bekapcsolása a programba, a potenciális munkavállalók foglalkoztathatóságának javítása a megfelelő munkaerő-piaci szolgáltatás biztosításával.

6.2. A munkaerő-piaci igényeknek megfelelő oktatás, képzés biztosítása

A Kiskunfélegyházi és Kiskunmajsai járásban jelen lévő foglalkoztatók versenyképességének elősegítése, javítása érdekében munkaadói igényeknek megfelelő képzési struktúrát kell kialakítani és működtetni.

A munkaerő-piaci igényeknek megfelelő oktatás, képzés biztosítása.
A járásokban jelen lévő foglalkoztatók versenyképességének elősegítése, javítása érdekében munkaadói igényeknek megfelelő képzési struktúrát kell kialakítani és működtetni.

6.3. Működő partnerség

A Foglalkoztatási Paktum menedzsmentjének és szervezetének fenntartható működtetése (paktum iroda, Irányító Csoport és a csatlakozó tagok által létrehozandó paktum szervezet).

Kapcsolódó feladatok:
Valamennyi releváns gazdasági ágazatra kiterjedő partnerség létrehozása, a paktum céljainak tudatosítása a részt vevő szervezetekben.

Az együttműködés egyes részcéljai:

- valamennyi releváns gazdasági ágazatra kiterjedő partnerség létrehozása, a paktum céljainak tudatosítása a részt vevő szervezetekben; - a járásban induló gazdaság- és foglalkoztatás fejlesztési programok, projektek és tevékenységek koordinálása;
- a munkaerő-piaccal és a képzési lehetőségekkel kapcsolatos információk összegyűjtése, rendszerezése és megosztása;
- rövidtávon a járási, hosszabb távon az országos és határon átnyúló szakmai partnerségi hálózatokhoz csatlakozás és tevékeny részvétel.

Feladatok végrehajtását biztosító intézkedések:

- Foglalkoztatási Fórumok szervezése.
- Paktum honlap működtetése.
- Potenciális szervezetek azonosítása, tudatos szervezetfejlesztés, humánerőforrások fejlesztése, infrastrukturális kapacitásépítés.
- Regionális és országos paktum együttműködésekben való aktív részvétel (tagsági jogviszony létesítése).
- A nyilvánosság biztosítása.

6.4. Egyéb a célok elérését szolgáló beavatkozások

Minden stratégia annyit ér, amennyit megvalósítanak belőle. Ez a foglalkoztatási paktumok esetében is érvényes, hogy a partnerszervezetek által aláírt együttműködési megállapodásban foglalt közös küldetés megvalósul-e, az a működési feltételek megteremtésén múlik.
A különböző érdekekkel rendelkező partnerek erőforrásokat kell, hogy biztosítsanak a közös célok elérése érdekében, ezért kölcsönös megállapodást kötnek arról, hogy az egyes partnerek hogyan fogják rendelkezésre bocsátani erőforrásukat a közös célokért, és hogyan értesítik egymást a meghozott döntésekről, a tevékenységeket közösen tervezik meg és a végrehajtásról beszámolnak.
Nehezen mérhető az, hogy az egyes partnerek mennyi hozzáadott értéket visznek az együttműködésbe, mivel a paktum résztvevői nem csak pénzügyi, hanem szakmai és egyéb inputokat is (pl. elhelyezés, irodatechnika, kommunikációs felületek) biztosítanak a projektekhez.
Az viszont kimutatható, hogy az együttműködési megállapodást aláírók közül hányan aktív résztvevői a paktumnak. Ebből a szempontból a társadalmi tőke dinamizálása is fontos, mert ezzel arányosan nő a partnerek hozzáadott értéke is.

A partnerség által megalkotott működési szabályok tartalmazzák a menedzsment szervezettel kapcsolatos létrehozási és működtetési előírásokat, amelyek ki kell térjenek a személyzettel és a technika háttérrel kapcsolatos előírásokra, az ellátandó feladatokra, nyújtandó szolgáltatásokra, a kialakítandó információáramlásra, valamint a minőség biztosítási rendszerre.
A sikeres és hatékony foglalkoztatási partnerségek jól működő szervezeti és személyes vezetést igényelnek.
A partnerséget vezető szervezetnek ügyelnie kell arra, hogy elsődleges feladata a megfelelő környezet és feltételek megteremtése a partnerség hatékony működéséhez, a helyi partnerek aktivizálása, bevonása és az információáramlás biztosítása.
A paktum menedzsmentnek elkötelezettséget kell mutatnia a partnerség irányába, és a közösségi érdekeket a szervezeti érdekek elé kell helyeznie.
A paktum menedzsmentnek és a fejlesztésben résztvevő partnereknek megfelelő pénzügyi stabilitással és a szükséges infrastrukturális és humán feltételekkel is rendelkezniük kell.

A Stratégia sikeres végrehajtásához a meglévők kapcsolatok fenntartása, aktivizálása mellett új partnerségi kapcsolatokat is kell létrehozni, a kölcsönös bizalmat felépíteni, amely sok időt és energiát igénylő tevékenység.
Az együttműködés módját, technikáit a menedzsment szervezet vezetésével ki kell dolgozni, de mindezek előtt meg kell ismerni a tagok tevékenységét, céljait, és segíteni kell nekik, hogy hatékonyan tudjanak részt venni a partnerségi munkában és közreműködjenek a paktum céljainak megvalósításában.
A paktum iroda működtetéséhez szükséges tárgyi és anyagi feltételeket biztosítani kell, hiszen csak a megfelelő körülmények mellett várható hatékony és eredményes munkavégzés.
A projekt lehetőséget ad arra, hogy lezárását követően – a korábbi tapasztalatokhoz hasonlóan- a projektgazda további partnerségi programok megvalósítását indítsa el a projektben elindított szolgáltatások igénybevételével, további foglalkoztatók bevonásával a

kiépített paktum partnerség támogatásával. A projekt fenntartásához szükséges, tapasztalt emberi erőforrások rendelkezésre állnak a fenntartási időszakot követően is projektgazdánál és a partnereknél is. A kölcsönös együttműködések révén a konzorcium személyi feltételei kiegészülnek a paktum partnerek humán kapacitásaival is. A széleskörű partnerség-építés megteremti a fenntartható együttműködés alapjait, amelyet a Paktum kereteiben indítandó gazdaságélénkítő, befektetés-ösztönző projektek is megalapoznak.

6.5. Paktum szervezet és humánerőforrásának bemutatása

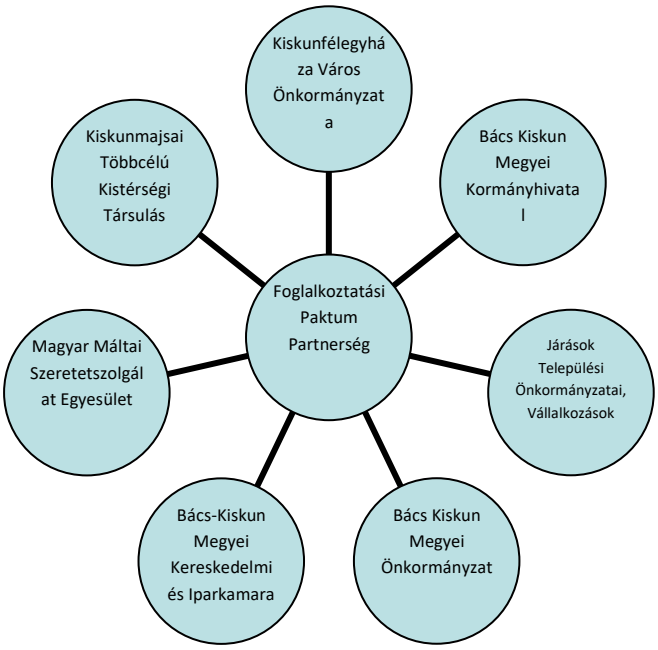

6.5.1. Paktum szervezet bemutatása

- Irányító Csoport
- Paktummenedzsment / Paktumiroda
- Foglalkoztatási Fórum

<u>Irányító Csoport:</u>

Minden szavazati joggal rendelkező tag részt vesz benne és minden szavazati joggal rendelkező tag egy szavazattal rendelkezik. A konzorciumi együttműködéssel kapcsolatos döntéseket a szavazati joggal rendelkező tagok közösen hozzák meg. Az Irányító Csoport akkor határozatképes, ha annak ülésén legalább a tagok 51 %-a jelen van. Az Irányító Csoport döntéseit egyszerű szótöbbséggel hozza meg.

Az Irányító Csoport szavazati joggal rendelkező tagja:

- Kiskunfélegyháza Város Önkormányzatának képviselője (1 fő),
- Bács-Kiskun Megyei Kormányhivatal képviselője (1 fő),
- Kiskunmajsai Többcélú Kistérségi Társulás (1fő)

- Magyar Máltai Szeretetszolgálat Egyesület (1fő)

Az Irányító Csoportban a tagok csak személyesen vehetnek részt, harmadik személy a tevékenységet nem láthatja el, és a tagok egymásra sem ruházhatják feladatukat. Az Irányító Csoportba ezért minden tag saját szervezetéből köteles a vele munkavégzésre irányuló jogviszonyban lévő természetes személyek közül egy személyt delegálni.

Az Irányító Csoport működésének részletes szabályait a tagok által elfogadott Ügyrend tartalmazza, amelyet az Együttműködési Megállapodás aláírásától számított egy hónapon belül kell a tagoknak elfogadni és hatályba léptetni.

Az Irányító Csoport az alábbi feladatokat látja el:

- a Foglalkoztatási Stratégia és Akcióterv időszaki felülvizsgálatáról gondoskodik,
- jóváhagyja a paktum menedzsment beszámolóit, éves munka-és költségtervét,
- segíti a járási, megyei, országos partnerségi kapcsolatok fejlődését
- információt gyűjt és megszervezi a foglalkoztatási fórum tájékoztatását,
- feldolgozza a foglalkoztatási fórum ajánlásait,
- kidolgozza a foglalkoztatási paktum éves munkaprogramját,
- koordinálja a munkaprogram megvalósítását az érintett szervezetek között.
- biztosítja az előkészítés szakaszában a társadalmi partnerek bevonását, társadalmasítást.
- Paktumirodát állít fel és működtet. Ennek keretében gondoskodik irodahelyiség rendelkezésre bocsátásáról. Az iroda gondoskodik a paktum munkaprogram és az éves munkatervek elkészítéséről, előkészíti az Irányító Csoport üléseket.
- Rendezvényeket és média megjelenéseket szervez, kiadványokat készíttet, kötelező tájékoztatást és nyilvánosságot biztosítja, valamint a paktum eredményeiről, tervezett projektjeiről a szereplőket tájékoztatja.
- Gondoskodik a fentiekben rögzített azonosítószámú projekt keretében tervezett projekt-és paktum menedzsment tevékenység ellátásáról és a Támogatási Szerződés mellékleteiben meghatározott további szolgáltatások rendelkezésre állásáról.

<u>Paktummenedzsment / Paktumiroda</u>

A projektmenedzsmentet két fő adja, egy fő projektmenedzser (Ódor László) és egy fő pénzügyi vezető (Szlávikné Kasza Margit) (heti 15-15 órában).

Paktummenedzsment operatív feladatai:

- paktumiroda irányítása,
- paktummenedzsment feladatok ellátása,
- a paktummenedzsment éves munka-és költségtervének elkészítése,
- partneri, vállalkozói kapcsolattartás, az információk gyűjtése és továbbítása a vállalkozók igényeinek kiszolgálása érdekében,
- a paktum kötelezettségek végrehajtásának monitoring tevékenysége,

- teljesítések dokumentálása,
- a tervtől való eltérések, kockázatok értékelése, változások menedzselése,
- a Foglalkoztatási Fórum és az Irányító Csoport működésével kapcsolatos szervezési, előkészítési és adminisztrációs feladatok ellátása,
- kapcsolattartás és koordináció a tagok között,
- kapcsolattartás a paktumtagokkal, a projektekben résztvevőkkel, potenciális paktumtagokkal,
- a partneri kör feltérképezése, folyamatos bővítése,
- munkáltatói igények becsatornázása,
- kapcsolati háló kialakítása és működtetése,
- kapcsolattartás a képző intézményekkel,
- kapcsolattartás a projektmenedzsmenttel,
- a belső kommunikáció dokumentálása,
- a paktumban érintett szervezetek folyamatos tájékoztatása,
- paktum honlap létrehozása és működtetése,
- a paktum minősítési eljárás előkészítése és lebonyolítása, a dokumentumok elkészítése,
- munkájáról beszámol az Irányító Csoportnak,
- jelentéstételi kötelezettség a konzorciumi vezető és a munkáltató felé.
- Gondoskodik a paktum minősítés – sztenderdek alapján történő - megszerzéséről.

A paktummenedzser feladata:

- gondoskodik az szervezeti feladatok ellátásáról
- gondoskodik a partneri kapcsolattartásról
- információkat gyűjt, továbbít,
- tájékoztatást ad a partnerek és az érintettek számár
- közvetíti az együttműködésbe bekapcsolódott szereplők által feltárt problémákat a releváns szakmai szervezetek és hatóságok felé.

<u>Foglalkoztatási Fórum:</u>

A foglalkoztatási paktumban resztvevők alkotják a rendszeresen ülésező Foglalkoztatási Fórum tagságát.

A Foglalkoztatási Fórum a következő feladatokat latja el:

- biztosítja a szereplők közötti információáramlást és a vélemények cseréjét,
- segíti a szereplők közötti kezdeményezések összehangolását, a partnerségek kialakulását
- elfogadja a munkaerő-piaci projektjavaslatokat,
- elfogadja a szervezeti es működési szabályzatát, szükség eseten módosítja azt.

A Foglalkoztatási Fórum működésének részletes szabályait a tagok által elfogadott Szervezeti és Működési Szabályzat tartalmazza, amelyet az Együttműködési Megállapodás aláírásától számított egy hónapon belül kell a tagoknak elfogadni és hatályba léptetni.

6.6. Humánerőforrás bemutatása

Kiskunfélegyházi és Kiskunmajsai járási Foglalkoztatási Paktum projekt Kiskunfélegyháza Város Önkormányzata, a Bács-Kiskun Megyei Kormányhivatal (BKMKH), a Kiskunmajsai Többcélú Kistérségi Társulás és a Magyar Máltai Szeretetszolgálat Egyesület konzorciumi együttműködésének keretein belül valósul meg. A konzorcium vezetője Kiskunfélegyháza Város Önkormányzat.

Paktumiroda vezető – Fenyvesi Zoltán

Tevékenységét a megvalósítás 36 hónapja alatt heti 40 órában látja el. Költségét a megvalósítási időszakban pályázati forrás fedezi.

Tapasztalatok:

- felsőfokú végzettség,
- az érintett járásban lévő lakhely, a járás településeinek ismerete,
- jogosítvány, rendelkezésre álló személygépkocsi használat,
- magas szintű szóbeli és írásbeli kommunikációs képesség,
- adminisztrációs készség,
- MS Word és Excel készség szintű használata.

Paktumiroda vezető munkakörhöz kapcsolódó feladatai:

- a Paktumiroda vezetése,
- paktum menedzsment szervezet felépítése, megszervezése,
- a szervezet adminisztrációs feladatainak ellátása,
- kapcsolattartás tagokkal, potenciális tagokkal,
- a partneri kör feltérképezése, folyamatos bővítése,
- munkáltatói igények becsatornázása,
- kapcsolati háló kialakítása és működtetése,
- vállalt kötelezettségek monitoringja,
- jelentéstétel a konzorciumi vezető és a munkáltató felé,
- paktum menedzsment biztosítása,
- kapcsolattartás a projektmenedzsmenttel.

Paktum asszisztens - Horváth Zsolt, okleveles közgazdász

Feladata a **paktumiroda vezető** munkájának segítése. Horváth Zsolt jelentős – több mint 10 éves - humán projekt megvalósítási tapasztalattal rendelkezik.

Pénzügyi vezető: 1 fő - Szlávikné Kasza Margit -
Tevékenységét a megvalósítás 36 hónapja alatt heti 15 órában látja el. Költségét a megvalósítási időszakban pályázati forrás fedezi.

Pénzügyi vezető munkakörhöz kapcsolódó feladatai:

- a projekt pénzügyi teljesüléséhez szükséges tervezés,
- a projekt önálló pénzügyi rendszerének kialakítása, működtetése, átlátása,
- kapcsolattartás a projektgazdával, valamint az irányító hatóság pénzügyi teljesülést ellenőrző osztályával,
- a projekt költségvetésének állandó nyomon követése, összefüggések átlátása,
- az egyes kifizetések nyilvántartása, és ezek alapján a projekt időszakos kifizetési igényeinek elkészítése,
- közreműködés a projekt előrehaladási jelentések, változás bejelentési kérelmek, szerződésmódosítási kérelmek összeállításában, különös tekintettel a változások pénzügyi vonatkozásaira,
- felelős a projekt kontrollingért
- közreműködik a projekt zárásához kapcsolódó szakmai beszámoló elkészítésében,
- a projekt zárásához kapcsolódó pénzügyi elszámolást elkészíti.
- kapcsolattartás az önkormányzattal, a projektmenedzserrel és az illeszkedő szervezetekkel,
- a feladatok elvégzéséről munkaidő nyilvántartást vezet, amelyen rögzíti a dátumot, a tevékenység leírását aláírásával hitelesítve.

Projektmenedzser – 1 fő: Ódor László
A pályázat megvalósítása során (36 hó) a projektmenedzseri feladatokat Ódor László látja el. Üzemmérnöki végzettséggel rendelkezik.

Elvárások a projektmenedzserrel szemben:

- felsőfokú végzettség,
- legalább 2 éves szakmai tapasztalat projektmenedzsment területén,
- saját gépkocsi használat biztosítása,
- érvényes, legalább „B” kategóriás jogosítvány megléte

Projektmenedzser munkakörhöz kapcsolódó feladatai:

- a projekt és a projektben résztvevők átfogó koordinálása, ellenőrzése, összefogása, munkájuk
- irányítása, a komplett projekt átlátása, kockázatkezelés és minőségbiztosítás,
- a projekt előrehaladásának ellenőrzése és irányítása,
- kapcsolattartás a projektgazdával, szállítókkal, szerződéses és együttműködő partnerekkel,
- a monitoring adatok alapján a közreműködő szervezet és az irányító hatóság tájékoztatása a

- projekt pillanatnyi állapotáról és előrehaladásáról.

A projektmenedzser munkájának részfeladatai:

- a tevékenységek pontos meghatározása, leosztása, specifikálása, ütemezése,
- irányítja a projekt cselekvési ütemtervében meghatározott feladatok végrehajtását,
- kapcsolattartás az önkormányzattal és az illeszkedő szervezetekkel,
- döntéshozatal előkészítése a kritikus pontokon, tájékoztatás,
- elősegíti a beszerzési folyamatok szervezését, felügyeli a szerződések megkötését,
- a projekt munkájában résztvevők feladatvégzéséről teljesítésigazolást állít ki, melyet átad
- ellenőrzésre a pénzügyi vezetőnek, gondoskodik a pályázatban előírt nyilvánosság biztosításáról, a feladatok ütemezéséről.
- működteti a kommunikációs rendszert a projekt különböző szereplői között,
- elkészíti a projekt előrehaladási jelentéseket, valamint a zárójelentést,
- a projekt zárásához kapcsolódó szakmai beszámolót elkészíti,
- a feladatok elvégzéséről munkaidő nyilvántartást vezet, amelyen rögzíti a dátumot, a
- tevékenység leírását aláírásával hitelesítve.

Bács-Kiskun Megyei Kormányhivatal:

2 fő szakmai referens, legfeljebb 30 hónapon át, heti 40 órában.

A projekt munkatárs feladatai:

- célcsoport felkutatása
- tájékoztatása
- programba vonás
- támogatási szerződések megkötése (módosítása, megszüntetése, visszavonása)
- adatszolgáltatás a Foglalkoztatási Főosztály felé
- egyénenkénti nyilvántartás vezetése, Integrált Rendszerben történő rögzítése
- indikátorok nyilvántartása
- hatásvizsgálat elvégzése
- folyamatos kapcsolattartás a programba bevontakkal

Kiskunfélegyháza Város Önkormányzat:

1 fő partnerségi koordinátor, 36 hónapon át, heti 40 órában.

Elvárások:

- felsőfokú végzettség,
- legalább 2 éves releváns munkatapasztalat,
- az érintett járásban lévő lakhely, a járás településeinek ismerete,
- jogosítvány, rendelkezésre álló személygépkocsi használat,
- magas szintű szóbeli és írásbeli kommunikációs képesség,
- adminisztrációs készség,
- MS Word és Excel készség szintű használata.

- Előny: foglalkoztatási programokban való részvétel, pályázati folyamatokban szerzett tapasztalat.

Munkakörhöz kapcsolódó feladatai:

- a paktumiroda vezetése,
- paktumszervezet felépítése, megszervezése,
- a szervezet adminisztrációs feladatainak ellátása,
- kapcsolattartás tagokkal, potenciális tagokkal,
- a partneri kör feltérképezése, folyamatos bővítése,
- munkáltatói igények becsatornázása,
- kapcsolati háló kialakítása és működtetése,
- vállalt kötelezettségek monitoringja,
- teljesítések dokumentálása,
- jelentéstétel a munkáltató felé,
- beszámolási kötelezettség az Irányító Csoport felé,
- kapcsolattartás a projektmenedzsmenttel.

Kiskunmajsai Többcélú Kistérségi Társulás:

2 fő projekt munkatárs, 1 fő 26 hónapon át, heti 40 órában, 1 fő 24 hónapra, heti 40 órában: Farkasné Bozó Tímea, Loksa Gábor.

A projekt munkatárs feladatai:

- célcsoport felkutatása
- cégek feltérképezése
- tájékoztatása
- programba vonás
- támogatási szerződések kapcsán adatszolgáltatás
- kommunikáció a Foglalkoztatási Főosztállyal, adatszolgáltatás, adatkérés
- folyamatos kapcsolattartás a programba bevontakkal

3 fő projekt munkatárs, 12 hónap/fő foglalkoztatás mellett, havi 10 óra/fő munkavégzéssel: Töröcsik Tiborné, Rávai Imréné, Nagy Klára.

A projekt munkatárs feladatai:

- célcsoport felkutatása
- cégek feltérképezése
- tájékoztatása
- programba vonás
- támogatási szerződések kapcsán adatszolgáltatás
- kommunikáció a Foglalkoztatási Főosztállyal, adatszolgáltatás, adatkérés
- folyamatos kapcsolattartás a programba bevontakkal

Magyar Máltai Szeretetszolgálat Egyesület

A paktumtérség sajátos munkaerő-piaci környezete, a célcsoport többszörösen hátrányos helyzete, az inaktív személyek magas száma miatt kérték fel a munkaerő-piaci szolgáltatások biztosítására az MszSzE-t. Az MszSzE két munkaerő-piaci mentora, napi 8 órában látja el tevékenységét, és szoros együttműködésben dolgozik a Bács-Kiskun Megyei Kormányhivatal projektmunkatársaival. Munkájukat szakmailag egy fő, napi 1 órában foglalkoztatott szakmai vezető irányítja. A szakmai vezető munkáját két fő szakmai asszisztens segíti (32 hónapon keresztül).

- 2 fő mentor: 32 hónap, heti 40 óra
- 1 fő szakmai vezető: 32 hónap, heti 5 óra
- 2 fő szakmai asszisztens: 32 hónap, heti 5 óra

Felelősségi körök, feladatok meghatározása:

- A Foglalkoztatási Paktum – a partnerség elvét követve – biztosítja az egyes tagjai számára a döntési, irányítási és ellenőrzési feladatok ellátásában történő részvételt
- Technikai feltételek megléte, biztosítása.
- A szervezeti működés szintjeinek elkülönülése és együttműködése.
- A belső és külső kommunikációs tevékenységek.
- A működés rövid távú akcióterve, éves munkaterve és költségvetése.
- A paktumműködés monitoringja.
- Értékelési rend megléte (pl. önértékelés) a működés minőségének fejlesztése érdekében.

6.7. Ütemterv és pénzügyi terv

6.7.1. Megvalósítási időszak

Az együttműködő szervezetek a megvalósítási időszakban összehangolják a paktum hatásterületén elérhető gazdaságfejlesztési szolgáltatásokat, aktív kapcsolatot tartanak a munkaerő-piac szereplőivel, támogatva az érintett térségnek és vonzáskörzetének gazdasági fejlődését, nem utolsó sorban további képzési, gazdaságfejlesztési és foglalkoztatási programokat/projekteket dolgozhatnak ki, majd valósíthatnak meg.

A paktum eredményes működése olyan képzéseket generál, amelyek valóban biztosítják a helyi vállalatok munkaerő utánpótlásának zökkenőmentességét, ami hozzájárulhat ahhoz, hogy a vállalkozások, a gazdasági élet képviselői felismerjék az együttműködésben rejlő lehetőségeket, és érdekeltek legyenek a rendszer fenntartásában és további működésében és akár anyagilag is támogassák a további együttműködést. Ugyanakkor érdekeltek lesznek azoknak a forrásoknak a feltárásában is, amelyek lehetővé teszik a foglalkoztatási együttműködés további aktivitását.

A szakmai fenntarthatóság szempontjából alapvető a paktumtagok közötti rendszeres kapcsolattartás és egyeztetés a járás munkaerő-piaci helyzetéről, kiemelten a Bács-Kiskun Megyei Kormányhivatal Foglalkoztatási Főosztályával.

A foglalkoztatási környezet, a munkáltatói, munkavállalói igények, lehetőségek valamint a jogszabályi, gazdasági környezet változása esetén szükség lehet a stratégia és az akcióterv módosítására is.
A paktumszervezet heterogén összetételére, a tagokra építve olyan foglakoztatási stratégia hozható létre, melyben az együttműködő szervezetek összehangolják a járás területén elérhető gazdaságfejlesztési lehetőségeket, szolgáltatásokat, aktív kapcsolatot tartanak a munkaerő-piac szereplőivel, különösen a foglalkoztató és képző szervezetekkel, képzési, foglalkoztatási, önfoglalkoztatási programokat dolgoznak ki és valósítanak meg.

A paktumszervezet finanszírozása a megvalósítás időszakában a pályázati támogatásnak köszönhetően biztosított.
A Paktum szervezet működése ráépül, elválaszthatatlan a TOP-5.1.2-BK1 -2017-00007 azonosítószámú „Kiskunfélegyházi és Kiskunmajsai járási Foglalkoztatási Paktum" című projekt tevékenységétől. Ennek megfelelően a paktum szervezet tevékenység ütemezése is „együtt mozog" a projekt tevékenység ütemezésével.
A projektben betervezett Mérföldkövek és az azokhoz kapcsolódó paktum szervezettel kapcsolatos tevékenységek:

Projekt előkészítés:
A felhívás megjelenésétől a projekt megkezdéséig tartó tevékenység. Paktumszervezettel kapcsolatos tevékenységek:

- társadalmasítás,
- a tervezett paktumtevékenység bemutatása,
- lehetséges paktumtagok bevonása,
- igényfelmérés végzése,
- nyilvánosság biztosítása.

Mérföldkő sorszáma	Mérföldkő elérésének tervezett dátuma	Megvalósítani tervezett eredmény leírása
1.	2018.04.30.	Paktum szervezet felállítása megkezdődik, a projekt menedzserek, paktum koordinátor alkalmazása a projekt megkezdésétől folyamatos, a Kiskunmajsai Kistérségi Társulás is megkezdi a szakmai megvalósításban közreműködő munkatársak foglalkoztatását. A foglalkoztatási stratégia és akcióterv elkészítése is megkezdődött. A Magyar Máltai Szeretetszolgálat Egyesület megrendeli a szoftver kidolgozást. A KTK2020 szerinti nyilvánosság biztosítás tevékenysége is megkezdődik a projekt indításakor és a projekt zárásáig folyamatos. A mérföldkőig elszámolásra kerül a megvalósíthatósági tanulmány.
2.	2018.06.30.	Létrejön a paktum szervezet. A paktum fenntartható működésére is garanciákat nyújtó paktumot alapító együttműködési megállapodás aláírása és a részletes

		foglalkoztatási stratégia, akcióterv megalkotása és elfogadása, alakuló ülések megvalósulnak (2db). A projekt menedzsment, paktum koordinátor, kötelező nyilvánosság biztosítása tevékenységek folyamatosan megvalósulnak.
3.	2018.08.28.	A Magyar Máltai Szeretetszolgálat Egyesület megkezdte a szakmai mentorok alkalmazását, elindultak a munkaerő-piaci szolgáltatások. Megkezdődik a marketing és kommunikációs tevékenység. A Kormányhivatalnál 2 db munkaállomás kialakítása megvalósul a Foglalkoztatási Osztályokon a szakmai megvalósítók részére. Paktum iroda, projektmenedzsment, szakmai megvalósítás, nyilvánosság biztosítása, marketing és kommunikáció, valamit a munkaerő-piaci szolgáltatások operatív feladatainak folyamatos ellátása. Foglalkoztatási Paktum éves munkatervében adott időszakra meghatározott feladatok elvégzése. Adatszolgáltatás.
4.	2018.10.31.	Tekintettel arra, hogy a felhívás eredményességmérési keretre vonatkozó indikátor teljesítését is előírja, az indikátorhoz tartozó tevékenység – valamint, az indikátor célérték – teljesüléséről a kedvezményezettnek az adott tevékenység megvalósításáról jelentést kell tennie. Benyújtandó dokumentumok: a vonatkozó indikátor adatlapján megjelölt igazolás. Paktum iroda, projektmenedzsment, szakmai megvalósítás, nyilvánosság biztosítása, marketing és kommunikáció, valamit a munkaerőpiaci szolgáltatások operatív feladatainak folyamatos ellátása. Foglalkoztatási Paktum éves munkatervében adott időszakra meghatározott feladatok elvégzése. Indikátor teljesítés adatszolgáltatás.
5.	2018.11.30	Képzések megkezdése.
6.	2018.12.31	Paktum iroda, projektmenedzsment, szakmai megvalósítás, nyilvánosság biztosítása, marketing és kommunikáció, valamit a munkaerő-piaci szolgáltatások operatív feladatainak folyamatos ellátása. Foglalkoztatási Paktum éves munkatervében adott időszakra meghatározott feladatok elvégzése. Indikátor teljesítés adatszolgáltatás.
7.	2019.04.30.	A foglalkoztatási program elem – foglalkoztatás – megkezdése.
8.	2019.06.30.	Folyamatos a képzés és a foglalkoztatás a források kimerüléséig. Paktum iroda, projektmenedzsment, szakmai megvalósítás, nyilvánosság biztosítása, marketing és kommunikáció, valamit a munkaerő-piaci szolgáltatások operatív feladatainak folyamatos ellátása. Foglalkoztatási Paktum éves munkatervében adott időszakra meghatározott feladatok elvégzése. Indikátor teljesítés adatszolgáltatás.
9.	2019.12.31.	Folyamatos a képzés és a foglalkoztatás a források kimerüléséig. Paktum iroda, projektmenedzsment, szakmai

		megvalósítás, nyilvánosság biztosítása, marketing és kommunikáció, valamit a munkaerő-piaci szolgáltatások operatív feladatainak folyamatos ellátása. Foglalkoztatási Paktum éves munkatervében adott időszakra meghatározott feladatok elvégzése. Indikátor teljesítés adatszolgáltatás. Megkezdődnek a befektetés ösztönzéshez kapcsolódó tevékenységek.
10.	2020.06.30.	Folyamatos a képzés és a foglalkoztatás a források kimerüléséig. Paktum iroda, projektmenedzsment, szakmai megvalósítás, nyilvánosság biztosítása, marketing és kommunikáció, valamit a munkaerő-piaci szolgáltatások operatív feladatainak folyamatos ellátása. Foglalkoztatási Paktum éves munkatervében adott időszakra meghatározott feladatok elvégzése. Indikátor teljesítés adatszolgáltatás.
11.	2020.12.31.	Folyamatos a képzés és a foglalkoztatás a források kimerüléséig. Paktum iroda, projektmenedzsment, szakmai megvalósítás, nyilvánosság biztosítása, marketing és kommunikáció, valamit a munkaerő-piaci szolgáltatások operatív feladatainak folyamatos ellátása. Foglalkoztatási Paktum éves munkatervében adott időszakra meghatározott feladatok elvégzése. Indikátor teljesítés adatszolgáltatás.
12.	2021.02.28	Paktum minősítési eljárás befejezése Szakmai tevékenységek befejezése. Nyilvánosság megvalósítást lezáró tevékenységeinek elvégzése. Projekt zárása: Záró elszámolás benyújtása, záró helyszíni szemlén részvétel, illetve a projekt egyéb zárási feladatainak elvégzése. Paktum minősítési eljárás befejezése.

5.7.2. Fenntartási időszak

A fenntartási időszakban a projekt eredmények fenntartása, a tevékenységek folytatása, esetleges továbbfejlesztése, a Paktumiroda működtetése a Paktumtagok felelőssége lesz, az erre vonatkozó, az egyes tagok konkrét feladatait és felelősségi körét szabályzó dokumentum elkészítése illetve a támogatási felhívás előírásaival összhangban, a paktum fenntartható működtetését biztosítani képes, diverzifikált finanszírozási modell kidolgozása a megvalósítási időszak befejezését megelőzően fog megvalósulni.

A paktumot létrehozó szerződés szerint az aláíró felek a célok megvalósítása érdekében egy olyan többcsatornás finanszírozási modell kialakítását indítják el, amely összehangolja és egyesíti a foglalkoztatáspolitikai célra rendelkezésre álló önkormányzati, vállalkozói és egyéb helyi forrásokat, a munkaügyi támogatási rendszer lehetőségeit, valamint minél nagyobb mértékű pályázati (hazai és európai uniós) és befektetői forrás megszerzésére törekszik.

A Paktum finanszírozása több módon történhet:

- A paktum működésében a pályázati forrás a domináns (a megvalósítás időszaka alatt 100%), amit fenntartás 5 éve alatt más forrásokkal helyettesíthető pl. önkormányzati támogatással, pályázati forrással, illetve egyéb források bevonásával.

- Finanszírozási forrást jelenthet az Integrált Városfejlesztési Stratégia, amelyben feladatot szánhatnak a paktumnak és egyben forrást is biztosítanak számára.
- A paktum szereplői által nyújtott hozzájárulási támogatások, szolgáltatások, anyagi hozzájárulás.

A Bács-Kiskun Megyei Kormányhivatal is érdekelt a fenntartásban, mert a szervezet tevékenysége, az érintettek együttműködése megkönnyíti munkáját, hozzájárul a pályázatban vállalt indikátorok eléréséhez, a foglalkoztatás növeléséhez.

A csatlakozó önkormányzatok is érdekeltek a paktumszervezet fenntartásában, hiszen ha a paktum növeli a foglalkoztatást, sikeresebbé teszi a helyi vállalkozásokat, akkor nő a helyi iparűzési adót fizető vállalatok száma, csökken a szociális kiadások nagysága, és több befektető érkezhet a járásba.
A fenntartásban lényeges szerep jut a gazdasági élet szereplőinek, hiszen a paktum eredményei által hatékonyabban jutnak hozzá az igényeiknek megfelelőn képzett munkaerő utánpótláshoz, így konkrét gazdasági érdekük fűződik az eredmények további fenntartásához.
Minden érintett alapvető érdeke, hogy a projekt megvalósulása után is összehangolják egyes gazdaságfejlesztési és munkaerő-piaci fejlesztéseiket és a multiplikátor hatások révén további fejlesztéseket generáljanak.
A projekt hosszú távú célja, hogy az Európa 2020 Stratégia által a foglalkoztatás területén megfogalmazott célkitűzések megvalósulásához térségi és helyi szintű foglalkoztatási-és gazdaságfejlesztési programok kidolgozásával és megvalósításával járuljon hozzá.
Ennek érdekében a Paktumiroda a fenntartási időszakban is kapcsolatot tart fenn a korábbi paktumtagokkal, a munkaerő-piaci résztvevőkkel és a projekt lehetőségeket, elképzeléseket, információkat megosztja az érintettekkel.

Az intézkedéshez kapcsolódó forrás a projekt megvalósítás és fenntartás során:
A projekt megvalósítás során a tevékenységek elvégzését a projekt támogatás teszi lehetővé, az alábbi elszámolható tevékenységeken keresztül:

- előzetes tanulmányok elkészítése,
- paktum szervezet kialakítása,
- paktum iroda működtetése,
- nyilvánosság biztosítása,
- az egyéb munkaerő-piaci szolgáltatások nyújtása.

7. A Stratégia megvalósításának nyomon követése

A Foglalkoztatási Stratégiák végrehajtását nyomon kell követni, és időközönként a partnerségi szereplők számára visszajelzést adni, illetve amennyiben szükséges, módosításokat eszközölni. Mindezek révén a partnerségek:

- képesek lesznek a kiinduló pont rögzítését követően az elért eredményeket, helyzetet összehasonlítani, értékelni,
- alkalmasak problémákat azonosítani és megoldásokat keresni,
- be tudják mutatni az akciótervek, stratégiák végrehajtásának eredményeit,

- azonosítani tudják a jó gyakorlatokat és képesek azokat másokkal is megosztani,
- új problémákra és lehetőségekre tudnak rávilágítani, amelyek révén további kutatásokat kell végrehajtani.

A stratégiai célkitűzések megvalósítását következetes stratégiai monitoring intézkedésekkel célszerű biztosítani, amelyek funkciója a tervezett kezdeményezések végrehajtásának nyomon követése, a tapasztalatok visszacsatolása a végrehajtás folyamataiba, valamint a stratégia folyamatba épített felülvizsgálata, szükség szerint módosítások kidolgozása. A stratégiában megfogalmazott intézkedésekhez kapcsolódóan meghatározott akciók végrehajtására készítünk tervet. E tervek a jelen stratégiában meghatározott célkitűzésekre támaszkodnak. Az akcióterv – a stratégiai akciók pontosítása, ütemezése mellett – egyértelműen rögzíti a szervezeti és egyéni felelősöket, határidőket, teljesítményindikátorokat. Az akcióterv ezáltal stratégiai iránymutatást nyújt valamennyi együttműködő partner számára a vállalt feladatok ellátása és a teljesített feladatok rendszeres áttekintése során. A monitoring folyamatos adatgyűjtésen alapszik, amely alapján a menedzsment vizsgálhatja a tevékenység előrehaladását a kitűzött célok viszonylatában. A monitoring segít a végrehajtás nyomon követésében, az elért eredmények áttekintésében, a partnerek és a finanszírozók tájékoztatásában, a problématerületek feltárásában. Ez a tevékenység felöleli a teljesítményindikátorok eredményeinek mérését is. A jól működő monitoring alapja a megfelelő indikátorok választása. A mérhető teljesítményindikátorok kiválasztásával a partnerség be tudja mutatni az elért eredményeket, mérni tudja a célok elérésének sikerességét, és segít a sikerkritériumok meghatározásában is. Az indikátoroknak relevánsnak és objektívnek kell lenniük.

8. A stratégia megvalósításának értékelése

Az értékelés a Foglalkoztatási Stratégia egészének áttekintése, célja a tevékenység hatásának vizsgálata a megoldani kívánt társadalmi-gazdasági probléma viszonylatában. Az értékelés segítségével az elért eredményeket hasonlíthatjuk össze a kitűzött célokkal, elvárt eredményekkel. Az értékelés a stratégia sikerét és hatásait méri. Az értékelés tartalmazza a monitoring eredmények elemzését és értelmezését az eredmények azonosítása és a gyenge pontok meghatározása érdekében. A stratégiák hatásának elemzésekor belső és külső értékelést különböztethetünk meg. A belső értékelést elvégezheti a partnerségen belül megfelelő tapasztalattal rendelkező szakember. Számára biztosítani szükséges az időt, információt és az erőforrásokat a feladat végrehajtásához. A külső értékelők általában széleskörű tapasztalatokkal rendelkeznek, és magas színvonalú szolgáltatásokat tudnak nyújtani. Függetlenségük és objektivitásuk biztosítja az értékelés megbízhatóságát, amely különösen fontos, ha az értékelés eredményeit a stratégia végrehajtását finanszírozók számára mutatjuk be. Az értékelés módja attól függően változhat, hogy mi a célja, mire szeretnénk használni, kiknek készül, illetve a stratégia által kitűzött célok is befolyásolják Alapvetően az értékeléséhez szükséges információk összegyűjtését, illetve annak koordinációját a paktum menedzsmentszervezete végzi.

A foglalkoztatási stratégia megvalósításának, illetve az egyes prioritások és intézkedések hatásainak mérését a prioritásoknál meghatározott hatásindikátorok segítségével lehet

megtenni. Ennek érdekében érdemes legalább kétévente (illetve az akciótervek ütemezéséhez illeszkedően) elvégezni az értékelést.

Az értékelésnek a következő tevékenységekre kell kiterjedni:

- Foglalkoztatási és kapcsolódó területek (oktatás, gazdaság, szociális ellátás stb.) statisztikai adatok elemzése, hazai összehasonlító vizsgálatok elvégzése.
- Az egyes akciókban, projektekben résztvevő szereplők kérdőívvel és interjúkkal történő megkérdezése.

A folyamatba épített, vagy formatív értékelés célja a stratégiai célok megvalósításában elért előrehaladás mérése alapján megalapozott megállapítások megfogalmazása és az esetlegesen szükséges beavatkozások előkészítése. Szerepe a javítandó területek behatárolásában, az igényelt változtatások meghatározásában, valamint a stratégia megvalósításának folyamatával kapcsolatban felmerülő újabb igények azonosításában kiemelkedő. A formatív értékelés rendszeres, folyamatos visszajelzést ad az értékelt tevékenységekről az értékelt számára. A folyamatos visszajelzések hatással vannak az értékeltre, formálják, módosítják viselkedését, tevékenységét, a módosított tevékenységekre adott értékelés pedig tovább növeli az elkötelezettséget, a javítási szándékot. A formatív értékelés akkor töltheti be megfelelően szerepét, ha gyakori, rendszeres és lehetőleg minden érintett partnerszervezetre kiterjed, nem csak azokra, akik egyébként is motiváltak a kapcsolattartásban, információcserében. Az értékelés időben, az értékelést végrehajtó személyek és feladatok szintjén is beágyazódik a stratégia megvalósítását szolgáló tevékenységek közé. A folyamatba ágyazott értékelésnek figyelembe kell vennie a szakmai elemeket, illeszkednie kell a stratégia végrehajtása során megvalósuló valamennyi tevékenységhez.

9. Foglalkoztatási Paktum működésének eredményei, hatásai, lehetséges indikátorai

Mindenekelőtt abból kell kiindulni, hogy a paktum egy szervezeti keretet ad a helyi együttműködésnek. A helyi partnerséget tehát nem úgy kell kezelni, mint egy projektet, amelynek programját megtervezzük és felépítjük a kezdetétől a végéig.
A paktumban folyó együttműködés sok projektet generálhat és működtethet. A helyi foglalkoztatási együttműködés eredményeit ezért más dimenzióban kell vizsgálni. Az eredmények lehetnek közvetlenül mérhetők, elemezhetők és lehetnek az együttműködésnek közvetett hatásai is.

A munkaerő-piaci mutatók alakulása összetett okokra, s elsősorban a gazdaság működésére vezethetőek vissza. Ez nem jelenti azt, hogy egy jól működő együttműködés nem járul hozzá a kedvező munkaerő-piaci folyamatok kibontakozásához, pontosan azáltal, hogy az együttműködésben a partnerek olyan programokat hajtanak végre, amelyek ezt segítik. A helyi foglalkoztatási partnerség és a munkanélküliség alakulásának kapcsolata csak több év viszonylatában értékelhető.

Közvetlenül érzékelhető eredmények, hatások:

- Ilyen eredmény lehet a hatékony és sikeres pénzügyi forráskoordináció. Csak sikeres pályázatokkal lehet külső forrásokat szerezni az érintett térség számára. A paktum főleg azzal tudja segíteni a pályázatokat, hogy egy olyan partnerséget tud állítani a pályázatok mögé, amely az abban foglalt célok legitimitását vitathatatlanná teszi, s jelentősen hozzájárulhat a pályázat sikeréhez. Különösen a hátrányos helyzetű munkanélküliek munkába helyezésének segítése követel meg olyan fejlesztő programokat, amelyek igénylik a helyi összefogást, főleg az önkormányzatok, munkaügyi szervezet, a gazdaság, a szakképzés, és a civil szektor között.
- Közvetlen eredménye egy komoly helyzetelemzésen alapuló foglalkoztatási stratégia kidolgozása is, amely figyelembe veszi a gazdasági, valamint a térségfejlesztési szempontokat.
- A paktum hatására korrekt munkakapcsolatok alakulhatnak ki a helyi társadalom különböző szektorai között, amelyek más területeken is gyümölcsöző eredményekhez vezethetnek.

A hatásokat a projektfejlesztés jelenlegi szakaszában csak becsülni lehet sőt, egy részüket még később sem lehet majd számszerűsíteni. A hatások elemzésének eszköze a monitoring tevékenység, amely folyamatos adatgyűjtésen alapszik.
A jól működő monitoring alapja a megfelelő indikátorok választása. A megfelelő indikátorok kiválasztásával a partnerség be tudja mutatni az elért eredményeket, mérni tudja a célok elérésének sikerességét, és segít a sikerkritériumok meghatározásában is. Az indikátoroknak relevánsnak és objektívnek kell lenniük. Meghatározhatóak mennyiségi és minőségi indikátorok is.

A mennyiségi indikátorok (számok és statisztikák) specifikusak és mérhetőek. Nagyon hasznosak arra, hogy bemutassák a kiinduló helyzetet, a tényeket és a kimeneti eredményeket, például a ráfordított pénzügyi forrásokat vagy a képzésben részesülők számát. Önmagukban azonban nem alkalmasak a teljes kép bemutatására. A más térségekkel való összehasonlítás miatt érdemes sztenderd, mások által és statisztikai rendszerek keretében is gyűjtött indikátorokat használni.

A minőségi indikátorok (vélemények, attitűdök stb.) a személyek és szervezetek gyakorlati tapasztalataira irányulnak. Fontosak lehetnek a készségek mérésében (pl. kommunikációs, interperszonális készségek), amelyek túlmutatnak a mennyiségi indikátorokon. Különösen fontosak lehetnek hátrányos helyzetű csoportokkal foglalkozó projektek esetében, mivel képesek a munkához vezető úton tett személyes előrelépések mérésére.

A hatások elemzésére használható mutatók

- A 15-64 évesek foglalkoztatási rátájának növekedése nemenként és célcsoportonként (%)
- gazdasági aktivitási ráta növekedése (%)
- létrehozott új munkahelyek száma (db)
- együttműködő vállalkozások száma (db)

- végrehajtott közös projektek száma (db)
- a vállalatok jövedelemtermelő képességének növekedése (%)
- a felnőttképzésben résztvevők aránya a 25-64 éves népességen belül (%)
- a foglalkoztatottak közül a felnőttképzésben résztvevők aránya (%)
- tartós munkanélküliségi ráta csökkenése (%)
- inaktívak számának csökkenése nemenként és célcsoportonként (fő)
- foglalkoztatási ráta növekedése korcsoportok és nemek szerint (%)

A projektben tervezett tevékenységek indikátorokkal nem megadható eredményeket is hozhatnak:

- Fórumok szervezése.
- Tapasztalatok gyűjtése, jó gyakorlatok átvétele nagy hangsúlyt helyezve ezek dokumentálására.
- Célcsoport feltérképezése.
- Helyi képzési rendszer felmérése (kereslet-kínálat és kapacitás terén).
- Inaktivitás okainak felmérése, akciótervek felállítása.
- Vállalatok foglalkoztatási potenciáljának felmérése.
- Képzési szükséglet meghatározása.
- Célcsoport képzésbe vonása (toborzás, szakma-ismertetés, figyelem-felkeltés stb.).
- Integráció támogatása „soft” programokkal (mentorálás, tanácsadás stb.).
- Foglalkoztatás és továbbfoglalkoztatás monitoring rendszerének kialakítása.
- Paktum-minősítés megszerzése.

Sikeres projekt megvalósítás esetén a paktumszervezet felállításával, a paktumtagokkal történő együttműködés kialakításával, az álláskeresők és az inaktívak sikeres azonosításával, a képzések megtartásával és a gyakorlati helyeken történő továbbfoglalkoztatással az alábbi közvetlen pozitív hatásokkal is számolhatnak:

- nő a hátrányos helyzetűek munkaerő-piaci integrációja,
- növekszik a foglakoztatás,
- nő a munkaerő-piaci pozíciójukat javító emberek száma.

Ugyanakkor a projekt megvalósításának közvetett hatásai is lehetnek:

- hosszabb távon javulnak a foglalkoztatási mutatók,
- javul a térség népességmegtartó ereje,
- csökken az elvándorlás,
- a térség vonzóbbá válik a letelepedni vágyók számára,
- megvalósul a térség gazdaságfejlesztési elképzeléseinek a képzésekkel való összekapcsolása, összehangolása,
- megvalósul az állást keresők és munkaadók egymásra találásának elősegítése,
- a munkaerőpiacra integrálás révén a hátrányos helyzetű egyének társadalmi elfogadottsága nő, szegregációjuk csökken.

A már működő paktumok tapasztalatai alapján a paktumszervezetnek azon felül is van hatása, hogy javult a cégek, az önkormányzatok, és a foglakoztatási szervezet közötti kapcsolat illetve együttműködés, az álláskeresők és a munkaadók kapcsolata is szorosabb lett, de a hosszú távú, szervezett együttműködés hatására a megvalósítási területen tevékenykedő cégek között is - a paktumtevékenységétől független – együttműködések jöttek létre.
Ezen multiplikátor hatások tartalma szintén pozitív. Az együttműködés révén kialakult új kapcsolatok, a kölcsönös információ transzfer révén helyben nagymértékben nőhet a gazdasági szereplők lobbyereje, ami a fejlődést, a fejlesztést alapvetően meghatározhatja.
A fentiekből következik, hogy paktumszervezet egy jól működő kapcsolati háló is egyben.

A projekt során a célzott képzési programok a konkrét helyi munkáltatói igényekre épülve, az önkormányzatok, helyi foglalkoztatók és a képző intézmények partneri együttműködésére alapozva segítik elő a megfelelő képzettségű munkaerő biztosítását, ezáltal a járási foglalkoztatási viszonyok javítását.

A konzorciumi partnerek által létrejövő paktum keretében, programszerű és integrált, a járásra kiterjedő, a releváns gazdasági ágazatokat felölelő gazdaság- és foglalkoztatás-fejlesztési együttműködés, széleskörű partnerség támogatása és a célcsoport képzéséhez, foglalkoztatásához kapcsolódó program valósul meg.

Annak érdekében, hogy a paktumszervezet működése, a működés révén elért eredmények mérhetőek és ellenőrizhetőek legyenek, több módszer illetve javaslat használható. A rendszer kialakításának főbb területei:

- Célcsoporttal kapcsolatos hatások.
- Menedzsment szervezettel kapcsolatos hatások.
- Társadalmi megítéléssel kapcsolatos hatások.
- Szolgáltatásokkal kapcsolatos hatások.

Célcsoporttal kapcsolatos hatások

A paktumok működése kapcsán mérni, értékelni kell, hogy a paktum milyen eredményeket ért el a célcsoport igényeinek és elvárásainak teljesítésében:

- az elégedettséget a paktum által nyújtott szolgáltatások kapcsán,
- elégedettségüket a bevonásuk, részvételük tekintetében,
- elégedettségüket a minőség, a megbízhatóság, és a tanácsadás stb. területén,
- hány célcsoport tag került bevonásra a paktum tevékenységébe,
- hányan éltek javaslattal a paktum működésével kapcsolatban,
- alkalmazzák-e a korszerű kommunikációs és interakciós eszközöket,
- azt is mérni szükséges, hogy a kialakított minőségi sztenderdekhez kapcsolódó módszertan betartásra került-e a működés során.

Ehhez elégedettség mérési módszereket kell kialakítani, ugyanakkor a célcsoport elégedettségét lemérni csak a paktumról alkotott összbenyomásuk alapján lehetséges.

A bértámogatás nem hosszú távú megoldás. A stratégiai célok (magas szintű foglalkoztatás) elérése érdekében a célcsoportok tudásának, képességeinek növelése, hozzáállásuk javítása szükséges. A bértámogatás csak a jelenlegi probléma (munkaerőhiány) súlyosságát csökkenti, nem megelőző jellegű.
Hosszú távon csak a megfelelően képzett munkaerő oldhatja meg a problémákat.
A gazdaság, a vállalkozások szempontjából alapvető igény, hogy megfelelő tudással, képességekkel, hozzáállással rendelkező munkavállalók legyenek elérhetőek a munkaerőpiacon. A megfelelő mennyiségű és minőségű munkaerő növeli a vállalkozások versenyképességét, teljesítményét és fejlődési képességét is, amely további társadalmi hatásokat kelt.
A képzési irányok vállalati igények szerinti meghatározásával, a bértámogatás nyújtásával, az egyéb munkaerő-piaci szolgáltatásokkal a célcsoportok álláshoz jutnak, nő a foglalkoztatás, ami pozitív hatású mind a gazdaság (vállalatok), mind az egyének (munkavállalók) helyzetére.
Amennyiben a képzéseket a vállalati igényeknek megfelelően szervezi meg a paktum, valamint sikerül az inaktív célcsoportokat megfelelő szűrés és alkalmassági vizsgálat után át- illetve visszairányítani a munka világába, akkor a foglalkoztatás jelentősen javulhat, nőhet a vállalatok, vállalkozások hatékonysága, nyereségtermelő készsége, emelkedhetnek az adóbevételek és nőhet a lakosság fogyasztása.
Mindezek hatására csökkenhetnek azok a szociális kiadások, amelyek terhelik az állami költségvetést. A jobban fizető és biztos munkahely hosszú távon biztosabbá teszi a munkavállalók jövőképét, javítja a gyermekvállalási kedvet, magasabb életszínvonalat biztosít az egyénnek és a családnak is.
A biztos jövedelem és a stabil jövőkép kedvezően hat a bűnözés csökkenésére is.

A paktum hatására javul a munkaerő-piaci szereplők, az érintett szervezetek, vállalatok, egyének kommunikációja.

Jelentős hatása lehet a jó gyakorlatok megismerésének, megosztásának, átvételének is.
Ilyen például a munkakörülmények javítása, mert egyre gyakoribb, hogy a munkaadó jobb munkakörülmények, családias munkahelyi légkör biztosításával talál vagy tart meg munkavállalót.

Amennyiben a paktum eredményesen működik, akkor sikerül a munkaerő-piacon létrehozni a kereslet és kínálat egyensúlyát, a társadalomban pozitív folyamatok indulnak el, a foglalkoztatás növekedésével, a fizetések emelkedésével pozitív jövőkép alakul ki az emberekben, ami kevesebb társadalmi konfliktust, hosszabb várható élettartamot és magasabb életminőséget eredményez.
Tartósan (stratégiailag) csak akkor lehet eredményt elérni, hogy a paktum olyan rendszert hoz létre, ami hosszú távon működik és megőrzi hatékonyságát.

Menedzsment szervezettel kapcsolatos hatások

A hatékony együttműködés érdekében fel kell tárni lekérdezések, célirányos interjúk segítségével:

- a munkahelyi légkört,
- az esetleges érdekellentéteket, konfliktusokat, összeférhetetlenséget,
- a hatékonyságot növelő illetve csökkentő folyamatokat,
- össze kell gyűjteni, figyelembe kell venni a paktum továbbfejlesztésére vonatkozó javaslatokat,
- értékelni kell, hogy a paktum milyen eredményeket ért el a működési elvárások tekintetében,
- fel kell tárni az elvárt eredményektől való esetleges elmaradás okait.

A megfelelő módszertan alkalmazásával azt is meg kell tudni határozni, hogy az alkalmazott információs és kommunikációs technológiák mennyire voltak hatékonyak, célravezetők.

Társadalmi megítéléssel kapcsolatos hatások

A foglalkoztatási paktumoknak akár már rövidtávon is érzékelhető, közvetlenül mérhető, illetve közvetett, hosszabb távon érvényesülő eredményei lehetnek. A kimutatható, mérhető eredmények a paktum hasznaként foghatóak fel, ezeknek nagy szerepük van a társadalmi elismertetésben, a támogatottság biztosításában.

Fontos szempont, hogy a lokális munkaerő-piaci problémák megoldására születnek-e innovatív, kreatív, újszerű megoldások, történik-e inspiráció projektek formájában új munkaerő-piaci eszközök kifejlesztésére, valamint, hogy a paktum tevékenysége összhangban van-e a helyi kezdeményezésekkel?

Fontos kritérium, hogy a stratégia célrendszerében elsőrendű prioritás kell, legyen a munkanélküliség elleni küzdelem, a foglalkoztatottsági szint növelése, a munkaerő-piaci aktivitás fokozása, az üres álláshelyek betöltése és új munkahelyek létrehozása.

Értékelni kell a paktum társadalomra gyakorolt hatásait a társadalmi vonatkozású teljesítményekhez kapcsolódó hatásindikátorok segítségével.

Tekintettel arra, hogy a paktum partnerség a társadalom különböző szektoraiban tevékenykedő szereplőket tömöríti, a partnerségi tagok elégedettségének és a partnerek aktivitásának a mérése is fontos.

A paktum tevékenységének az értékelésénél figyelembe kell venni az esélyegyenlőség, a fenntarthatóság, a nyilvánosság biztosításának követelményeit, a hátrányos helyzetű célcsoportok és az érintett lakosság részére nyújtott támogatások mértékét.

A foglalkoztatási paktum típusú kezdeményezések célja a munkaerőpiacon érintett szervezetek, intézmények, vállalatok összefogása annak érdekében, hogy a gazdaság fejlesztésével maga a társadalom, az emberek életminősége is javuljon. A paktum lényege az, hogy valós igényeken alapuló, közvetlenül a gazdasági szférából érkező igények alapján valósuljon meg a foglalkoztatás javítva a gazdaság, a vállalkozások teljesítményét. Ebből adódóan a létrejövő paktumok valós és hosszú távú társadalmi és gazdasági hatást produkálhatnak.

Szolgáltatásokkal kapcsolatos hatások

Az együttműködés fontos kritériuma, hogy rendszeres időközönként értékelni kell az elvégzett munkát, ezzel egyidejűleg szükséges a konzekvenciák levonása és az esetleges beavatkozások elvégzése.
Az eredmények meghatározásánál mindig abból a célrendszerből kell kiindulni, amit a partnerek az együttműködési megállapodásban rögzítettek és a munkaprogram során végre kell hajtaniuk.
A teljesítési folyamat egyes szakaszainak, fázisainak méréshez indikátorokat kell rendelni.
A módszertanban kialakított belső indikátorokkal érhető el, hogy a minősítési rendszer választ tudjon adni a működéssel összefüggő kérdésekre, annak érdekében, hogy a partnerségben együttműködő szervezetek, személyek meg tudják ítélni közös tevékenységük eredményességét.
A belső indikátorok kialakítása és használata segíti a költségvetés betartását és a pénzügyi célok elérését, a pénzügyi eszközök előteremtését és azok hatékony, szabályszerű felhasználását.
Értékelni kell a paktum működését a célok elérése, a belső és a külső, az innováció területén elért eredmények és hatások alapján is. Vizsgálni kell a tevékenységek és szolgáltatások minőségének javulását, a költség-haszon arányát és a különböző beavatkozások hatásait is.
A paktum partneri együttműködés célja, hogy a köz- és magánszféra szereplői között szervezett intenzív párbeszéd révén ösztönözze a foglalkoztatást az adott térségben, feltárja a foglalkoztatási lehetőségeket, új munkahelyeket, beazonosítsa, programba vonja a célcsoport tagjait, célirányos képzéssel, tanácsadással segítse elhelyezkedésüket.
A projektben közreműködő vállalkozások gazdasági fejlődésének az egyik alapfeltétele, a megfelelő számú és felkészültségű munkaerő rendelkezésre állása. A projekt ebben is hatékony segítséget nyújthat.

A célok elérése érdekében a partnerségi együttműködéssel elkészül a Foglalkoztatási Stratégia az ahhoz kapcsolódó Akcióterv, majd közös projekttervek, képzési, tanácsadási programok indulnak a változó munkaerő-piaci körülményekhez való alkalmazkodás érdekében az álláskeresők és inaktívak számára.

Kötelező vállalások, monitoring mutatók

A konzorciumit együttműködés a két járás egészére kiterjedő célokkal és tevékenységekkel működik majd, és keretet fog adni a helyi foglalkoztatási és gazdaságfejlesztési kezdeményezéseknek, biztosítva a koordinációt és a monitoring tevékenységet. Közreműködik a térségi jelentőségű vállalkozási fejlesztések munkaerő igényének kielégítésében.

Kapcsolódó cél	Monitoring mutató megnevezése	Mértéke gység	Kiindulási érték	Célérték	Céldátum	Az adatforrás megnevezése
Kimenet						
Hátrányos helyzetű emberek munkaerő-piaci integrálása	A foglalkoztatási paktumok keretében munkaerő-piaci programokban résztvevők száma	fő	0	271	2021.02.28.	BKMKH saját projekt adatbázis
Eredmény						
Hátrányos helyzetű álláskeresők munkába állása	A foglalkoztatási paktumok keretében álláshoz jutók száma	fő	0	149	2021.02.28.	BKMKH saját projekt adatbázis
Hatás						
Foglalkoztatási szint növelése	A foglalkoztatási paktumok keretében álláshoz jutók közül a támogatás után hat hónappal állással rendelkezők száma	fő	0	30	2021.02.28.	BKMKH saját projekt adatbázis

Forrás: Saját szerkesztés

10. A fejlesztési prioritásokhoz illeszkedő projekttervek

10.1. Inaktív álláskeresők elérése, bevonása

A munkanélküliségi adatok alapján a munkanélküliség egyre csökkenő tendenciát mutat, de a cél a teljes foglalkoztatás elérése. Ehhez fel kell térképezni a munkanélküliek tényleges számát, ebbe a csoportba tartoznak az inaktívak is. A paktum feladata, hogy naprakész információkkal rendelkezzen a munkanélküli csoportokról, hiszen ha tisztában vagyunk a kvantitatív adatokkal, akkor már direkt módon lehet álláshoz juttatni a potenciáli jelölteket. Ezen felül ez az alapja a munkáltatói igényeken alapuló képzésekbe bevonásnak és a célcsoport egyéb módon történő segítésének is.

Cél:

A helyi munkaerő belső tartalékainak feltárása, mozgósítása, felkészítése a munkavállalásra, visszavezetése a munka világába, és munkavállalásuk támogatása.

A sérülékeny társadalmi csoportok felzárkóztatása, foglalkoztatási lehetőségeik biztosítása, támogatása, egyéni fejlesztés és tanácsadás.

A hátrányos helyzetű célcsoport tagjai és a piaci szereplők képviselői közötti kapcsolódási lehetőségek kiépítése a munkaerő-piaci kereslet és kínálat egyensúlyának elősegítésére, az érdekeik összehangolása révén.

Komplex munkaerő-piaci szolgáltatások alkalmazása a hátrányos helyzetűek munkába állítása érdekében.

Pályaorientációs programok megvalósítása a paktumban résztvevő szervezetek együttműködésével.

A fiatalok számára pályaorientációs, pálya-tanácsadási és pályakövetési szolgáltatások nyújtása.

Az intézkedés által érintett célcsoportok:

- inaktívak,
- tartós munkanélküliek

Beavatkozás időtartama:

A paktum szervezet megalakulásától folyamatosan a paktum szervezet működése alatt.

Megvalósítandó tevékenységek:

- álláshirdetések, állásbörzék szervezése,
- kompetencia-fejlesztő tréningek szervezése,
- munkavállalásra felkészítő tréningek (pl. munkakultúra elsajátítása).

A tevékenységek ellátásban együttműködő, részt vevő partnerek:

- Kiskunfélegyháza Város Önkormányzata
- Bács-Kiskun Megyei Kormányhivatal
- Kiskunmajsai Többcélú Kistérségi Társulás
- Magyar Máltai Szeretetszolgálat Egyesület
- Bács-Kiskun Megyei Önkormányzat
- Bács-Kiskun Megyei Kereskedelmi- és Iparkamara
- Kiskunmajsa Város Önkormányzata
- Vállalkozók Ipartestülete Szolgáltató Egyesület, Kiskunfélegyháza
- Kiskunfélegyházi Gazdaságfejlesztő és Munkahelyteremtő Egyesület
- Gátér Község Önkormányzata
- Szank Községi Önkormányzat
- Kiskunhalasi Szakképzési Centrum
- Bugac Község Önkormányzata
- Bugacpusztaháza Község Önkormányzat
- Pálmonostora Község Önkormányzata
- Petőfiszállás Község Önkormányzata
- Csólyospálos Község Önkormányzata
- Kömpöc Község Önkormányzata
- Jászszentlászló Község Önkormányzat a
- Móricgát Község Önkormányzata
- Félegyházi Közlöny Nonprofit Kft
- Félegyházi Fejlesztési Nonprofit Kft.
- Zsam-Convert Kft
- FL-Tüzép Kft

Az intézkedés/beavatkozás hozzájárulása a horizontális célokhoz:
A tervezett intézkedés mindhárom horizontális célterület vállalásai megvalósulását szolgálja. Azáltal, hogy beazonosításra, bevonásra kerülnek az inaktívak javulni fog a foglalkoztatás, ebből adódóan a járás gazdasági versenyképessége. Mindez hozzájárul a területi különbségek csökkentéséhez, az esélyegyenlőségi és fenntarthatósági vállalások teljesítéséhez.

Esélyegyenlőség
A gazdaságilag inaktív munkaerőt nézve a társadalomban vannak még tartalékok. A paktumnak nagy szerepe van abban, hogy ezek a rétegek munkába álljanak és a társadalom termelő tagjaivá váljanak. Így a paktum megfelelő működése esetén hozzájárul a társadalmi integrációhoz is.

Azok a főleg nagyvállalatok, amelyek kidolgozták foglalkoztatási stratégiájukat, ügyelnek a családi munkahely, mint motiváló eszköz alkalmazására. Komolyan odafigyelnek a munkavállaló és családja jogaira, érdekeire, a motivációs tényezőkre, igyekeznek olyan módszert kialakítani (például egyes munkakör megosztása, 4 órás foglalkoztatás, atipikus foglalkoztatási módok), ami hozzájárul a munkavállaló tartós elégedettségéhez, céghez való lojalitásához.

Fenntartható gazdasági működés és környezeti fenntarthatóság
A projekt nem tartalmaz olyan elemet, mely vonatkozásában releváns lenne a környezeti hatások (levegőtisztaság, talajminőség és talajerőforrás, területhasználat, hulladéktermelés, hulladék-hasznosítás, környezeti kockázatok megjelenése, mobilitás, energiafelhasználás) részletes elemzése.

Ugyanakkor, mint minden emberi tevékenységnek, jelen projekt keretében végzett tevékenységeknek (paktumiroda működtetése, tanácsadás, fórumok, munkaerő-piaci szolgáltatások, képzések, közösségi programok) is vannak a környezetet terhelő hatásai. Ezen hatások csökkentése érdekében újrahasznosított papír használatát kell előnyben részesíteni az irodai munka során, utazás esetén a tömegközlekedést kell preferálni, autóhasználat esetén a teljes kihasználtságra kell törekedni.
A partnerek közötti kommunikációban előnyben kell részesíteni az elektronikus kommunikációt. A szakmai rendezvények és a közvetett célcsoport számára biztosított egyéni/csoportos és közösségi programok és szolgáltatások szervezésekor is törekedni kell a környezettudatos megoldások alkalmazására.

A szakmai fórumok és konferenciák tartalmába bele kell építeni az esélyegyenlőséggel és környezeti fenntarthatósággal kapcsolatos elvárásokat és az ez irányú jó gyakorlatok ismertetését, megosztását.

10.2. Befektetés-ösztönzés

A Bács-Kiskun megyei Integrált Területi Program alapján hiányoznak a megfelelő színvonalú üzleti infrastruktúra és szolgáltatások a helyi vállalkozások és a befektetések számára ahhoz, hogy foglalkoztatást eredményező beruházásokat hajtsanak végre. A Terület- és Településfejlesztési Operatív Program (továbbiakban: TOP) egyik kiemelten támogatott célterülete ezért a foglalkoztatás érdekében a vállalkozások működéséhez, fejlesztéseihez, térségbe vonzásához a vállalkozások térségi, illetve helyi szintű üzleti infrastrukturális környezetének fejlesztése.

Bács-Kiskun megyében a TOP forrásból eddig 37 üzleti környezet fejlesztési célú projekt valósul meg 9,3 milliárd Ft támogatásból – ipari parkok, ipari területek infrastrukturális fejlesztése, inkubációs célú műhelyek létrehozása érdekében, és ezen felül több pályázat vár elbírálásra vagy a támogatási szerződés megkötésére. Kiskunmajsa és Kiskunfélegyháza járásokban 1,4 milliárd Ft a fenti célok érdekében a települési önkormányzatok által elnyert támogatás összege és ezen felül egy pályázat elbírálásra vár.

Hivatkozva az Operatív Programban foglaltakra az üzleti infrastruktúra kapcsán biztosított szolgáltatások részeként ***valamennyi térségben, településen szükséges a helyi gazdasági, vállalkozói együttműködések szervezése, erősítése, a foglalkoztatást eredményező megoldások érdekében.*** Helyben szervezhető potenciált jelentenek a helyi termékek, melyek koordinációval, menedzsmenttel fejleszthetők.

Az operatív programban foglalt szükségletekre a foglalkoztatási paktum keretében megfelelő szervezeti keretekben hatékony intézkedések valósíthatók meg az érintett két járásban. Ennek megfelelően a támogatási kérelemben a projekt részeként önkormányzati befektetés-ösztönzéshez kapcsolódó, valamint a helyi gazdasági, vállalkozói együttműködések kialakítását célzó tevékenységek kerültek megfogalmazásra és tervezésre.

Cél:

A felhívás szerint a paktum elsődleges célja az adott térség gazdaságának fellendítése, foglalkoztatási szintjének növelése és a lakosság életszínvonalának növelése, ezért kiemelt szerepet kap a helyi gazdaságfejlesztési tevékenységek megvalósítása. A paktum önmagában is foglalkoztatási-gazdaságfejlesztési együttműködést jelent, melyben cél a paktum földrajzi területén elérhető gazdaságfejlesztési szolgáltatások összehangolása.

A vállalkozói fejlesztések munkaerő igényének kielégítése, valamint a TOP gazdaságfejlesztési projektjeinek eredményeként létrejövő ipari és üzleti infrastruktúra termelő, feldolgozó és szolgáltató vállalkozásokkal való megtöltése összehangolt, egységes módszerek és stratégia mentén tervezett gazdaságfejlesztési és befektetésösztönzési tevékenységekkel valósítható meg hatékonyan a fenti célok teljesülése érdekében.

A projekttervben szereplő intézkedések konkrét céljai:

- A potenciális befektetői célcsoport részére, a térségben már működő vállalkozások számára a 2014-2020-as időszakban a térségben létrehozott és a szolgáltató-, termelő tevékenység érdekében elfoglalható üzleti környezet és agrár-logisztikai kapacitások bemutatása, a térségben tervezett befektetési, betelepülési döntésének elősegítése.

- A 2021-2027 időszakra vonatkozóan a gazdasági környezet további fejlesztésének megalapozása érdekében a potenciális befektetői piac által igényelt szükségletek és forrásigény felmérése, annak érdekében, hogy a térség a következő uniós támogatási ciklus forrásainak elosztástervébe hatékonyan be tudjon kapcsolódni.
- Az érintett önkormányzatok Mötv-ben biztosított település- és a gazdaságfejlesztési feladataihoz kapcsolódó eszközök és kompetenciák fejlesztése, a területrendezési eszközökben rejlő fejlesztései lehetőségek feltárása a térség önkormányzati vezetői előtt.
- A befektetés-ösztönzési tevékenység során a még szabad, elfoglalható üzleti környezet típusú térségi ingatlanok kiajánlása, promótálása. Ennek egyik felülete a Bács-Kiskun Megyei Önkormányzat vezetésével a megyei paktum által létrehozott bacsinvest.hu befektetés-ösztönzési adatbázis. Az adatbázis rendkívül sokrétű információt nyújt a járásokról, településekről, és magáról az üzleti infrastruktúráról is.

Az intézkedés által érintett célcsoportok:

- egyéni és társas vállalkozások,
- települési önkormányzatok és vezetőik,
- befektetés-ösztönzési tanácsadók,
- gazdaságfejlesztéssel foglalkozó nonprofit szektor,
- gazdaság szereplőit tömörítő kamarák, érdekképviseleti szervezetek.

Beavatkozás időtartama:
2019. II. félévétől a paktum szervezet működése alatt.

Megvalósítandó tevékenységek:

- két járásban fórum szervezés a TOP projektek gazdaságélénkítő hatásának bemutatása érdekében,
- Járásonként online rendezvény lebonyolítása a következő fő témák mentén:
  - Projektgyűjtés a 2021-2027-es időszakra, projektjavaslatok besorolásának prezentációja, forrásallokáció tervezet
  - Önkormányzatok feladata a gazdaságfejlesztésben/ területfejlesztés és területrendezés eszközei, esetlegesen a már látható új időszak forrásaival
- Minta jelleggel egy településre tanulmány kidolgozása „befektetésbarát település-és gazdaságfejlesztés” témában, a következő fő tartalmi elemekkel:
  - Önkormányzat feladata a gazdaságfejlesztésben: gazdaságfejlesztési és befektetésösztönzési stratégia
  - Önkormányzati gazdaság- és településfejlesztési intézkedési terv: egyedileg meghatározott megyei fejlesztési övezethez való kapcsolódás stratégiája
  - Felkészülés a 2021-2027-es időszak forrásainak lehívására és eredményes felhasználására, projektjavaslatok

A kapacitás függvényében, feltételesen és opcionálisan tervezett tevékenységek: -

A tevékenységek ellátásban együttműködő, részt vevő partnerek:

- külső befektetés-ösztönzési tanácsadással foglalkozó szerveztek, vállalkozások

Az intézkedés/beavatkozás hozzájárulása a horizontális célokhoz:

Az intézkedés hozzájárul a területi kohézió erősítéséhez, a befektetés ösztönzési tevékenység segíti a meglévő üzleti infrastruktúra hasznosítását, illetve feltárja a jövőbeli fejlesztési szükségleteket, megkeresve az esetleges támogatási forrásokat, ezáltal javítva a térség versenyképességét.

Az intézkedés segíti partnerség és többszintű kormányzás horizontális cél elérését azáltal, hogy segíti az együttműködést és a partnerség kialakulását a termelő-szolgáltató vállalkozások és a gazdaságfejlesztési feladat címzettje között.

Az intézkedéshez kapcsolódó forrás a projekt megvalósítás és fenntartás során:

A megvalósítás során végzet, kapcsolódó tevékenységek, melyekhez a forrást a támogatás biztosítja:

- Befektetés-ösztönzési feladatok ellátása

10.3. Valamennyi releváns gazdasági ágazatra kiterjedő partnerség létrehozása, a paktum céljainak tudatosítása a részt vevő szervezetekben

Cél:

- a Paktumiroda szervezetének megerősítése,
- a paktum szervezet fejlesztése, a partnerek szerepének tudatosítása,
- a stratégiai célok megvalósításának segítése a paktumszervezet fejlesztésével,
- stratégiai tervezési szemlélet meghonosítása a paktum tagok körében,
- a rendelkezésre álló gazdasági és munkaerő-piaci információk begyűjtése, rendelkezésre bocsátása, az elérhető adatok körének bővítése, az információáramlás elősegítése,
- nyilvánosság biztosítása a Foglalkoztatási Fórum üléseivel, honlap működtetésével
- hatékony kommunikációs tevékenység végzése a projekt és paktum tevékenységek, célok, eredmények megismertetése céljából.

Az intézkedés által érintett célcsoportok:

- a járás gazdasági tevékenységében résztvevő foglalkoztatók: önkormányzatok, vállalkozók, gazdasági társaságok, szövetkezetek, egyéb szervezetek stb.,
- a járás szakképzésében résztvevő szervezetek,
- mindazon járási szereplők, akik a Paktum céljaival azonosulni tudnak, képesek és akarnak tenni a paktum célok elérése, teljesítése érdekében.

Beavatkozás időtartama:

A paktum szervezet megalakulásától folyamatosan a paktum szervezet működése alatt.

Megvalósítandó tevékenységek:

- járási paktum honlap kialakítása,
- Foglalkoztatási Fórum üléseinek megszervezése, megtartása,
- projekthez kapcsolódó kötelező nyilvánosság biztosítása,
- paktumszervezet működéséhez kapcsolódó kommunikációs tevékenység elvégzése.

A kapacitás függvényében, feltételesen és opcionálisan tervezett tevékenységek:

- szervezetfejlesztési terv készítése,
- járási gazdaság- és foglalkoztatás-fejlesztési rendezvénynaptár készítése.

A tevékenységek ellátásban együttműködő, részt vevő partnerek:

- paktum tagok,
- Paktumiroda,
- médiumok.

Az intézkedés/beavatkozás hozzájárulása a horizontális célokhoz:
A paktum szolgáltatásai nyíltak, bárki részére elérhetőek, a csatlakozni kívánó szervezetek számára korlátozó tényezők nincsenek, így az esélyegyenlőség, mint horizontális cél teljesül.
A paktumszervezet minél szélesebb körben, heterogén összetétellel működik, annál nagyobb eséllyel járulhat hozzá a járás foglalkoztatási helyzetének javításához így a területi különbségek csökkenéséhez is.
A széleskörű, stabil partnerség által a fenntartás is könnyebb, mert a különböző források megszerzése is több csatornán keresztül történhet.

Az intézkedéshez kapcsolódó forrás a projekt megvalósítás és fenntartás során:
A projekt megvalósítása során a pályázati forrás fedezetet nyújt:

- a partnerség kialakítására,
- a Paktumiroda működtetésére,
- a nyilvánosság biztosításra,
- a kommunikációs tevékenység végzésére.

A fenntartás alatt a paktum működtetése a projekt fenntartás része, melyre az Együttműködési Megállapodásban leírtak alapján kerül sor.

11. Összefoglalás

A megfogalmazott projekttervek egymásra épülnek, és kiegészítik egymást. Közvetlen ok-okozati kapcsolat van köztük. A paktumok céljai a következők:

- foglalkoztatási együttműködés, partnerség kialakításával a járás gazdasági, foglalkoztatási helyzetének javítása, hozzájárulva a nemzeti és uniós célkitűzések teljesítéséhez
- A megvalósított fejlesztések kapcsolódjanak a Partnerségi Megállapodásban foglalt célokhoz, a területi sajátosságokon alapuló fejlettségbeli különbségek mérsékléséhez és a foglalkoztatási szint emeléséhez.
- A járás gazdasági szereplőinek együttműködésére építve a foglalkoztatás támogatásán keresztül a vállalkozásfejlesztés, hosszabb távon gazdasági fellendülés elérése.
- A járás népességmegtartó erejének növelése.
- A paktumtagok együttműködésére alapozva célirányos – igényfelméréssel alátámasztott – munkaerő kiválasztás, képzés, foglalkoztatás valósuljon meg.
- A munkaerő kereslet és kínálat összehangolásával, a vállalkozások munkaerő igényére alapozott, célzott toborzás és kiválasztás eredményeképpen hatékonyabb foglalkoztatás ösztönzés valósuljon meg, melyet az újonnan alkalmazott munkavállalók foglalkoztatásához kapcsolódó átmeneti bér- és járuléktámogatási lehetőségek is támogatnak.
- A munkanélküli és/vagy inaktív emberek megtalálása, szükség esetén képzése, motiválása a munkaerő-piacra történő visszavezetésük érdekében, összhangban a munkaadók igényeivel.
- A helyi foglalkoztatási együttműködések képzési és foglalkoztatási programjainak támogatása, tevékenységi körük, eredményességük, hatékonyságuk növelése, továbbá a foglalkoztatás - helyi szintű akciótervek megvalósításával - bővítése.

Az együttműködő szervezetek a megvalósítási és fenntartási időszakban összehangolják a paktum hatásterületén elérhető gazdaságfejlesztési szolgáltatásokat, aktív kapcsolatot tartanak a munkaerő-piac szereplőivel, támogatva az érintett térségnek és vonzáskörzetének gazdasági fejlődését, nem utolsó sorban további képzési, gazdaságfejlesztési és foglalkoztatási programokat/projekteket dolgozhatnak ki, majd valósíthatnak meg.
Az együttműködés során kialakulnak azok a folyamatok, módszerek és technikák, amelyekkel rendszeresen felmérhető lesz a munkaerőpiac keresleti és kínálati oldala, létrejön az az adatbázis, amely lehetővé teszi, hogy a képzéseket, munkaerő-piaci szolgáltatásokat valós igények, a termelő szféra elvárásai szerint szervezzék meg és bonyolítsák le.
A paktum sikeres működése olyan eredményeket hozhat, amelyek biztosíthatják a helyi vállalatok munkaerő utánpótlásának zökkenőmentességét, hozzájárulhat, hogy a vállalkozások, a gazdasági élet képviselői felismerjék az együttműködésben rejlő lehetőségeket, és érdekeltek legyenek a rendszer fenntartásában és további működésében. Ugyanakkor érdekeltek lesznek azoknak a forrásoknak a feltárásában is, amelyek lehetővé teszik a foglalkoztatási együttműködés további aktivitását vagy akár anyagilag is támogathatják a további együttműködést.